

REVISTA BIBLIOTECILOR

2
1967

S U M A R

A. GRINDEA : <i>Colaborarea dintre căminul cultural și biblioteca comunală</i>	65
D. TRANÇĂ : <i>Raționalizarea sistemului de completare a fondurilor bibliotecilor</i>	69
L.A. : <i>Așezarea publicațiilor la raftul liber în bibliotecile mici</i>	72
Antoaneta TOFAN, Maria SENCUC : <i>Starea cataloagelor din bibliotecile regionale (II)</i>	74
Ileana BĂNCILĂ : <i>Metodele de întocmire a bibliografiilor (Seclecția)</i>	78
Paul SIMIONESCU : <i>Aspecte ale istoriografiei românești în 1966</i>	81
P. PENCIU : <i>Educația sanitară și unele dintre obiectivele sale actuale</i>	86

Experiința noastră

Nicolae OANCEA : <i>Permisul unic de cititor</i>	80
Gabriela TARABEGA : <i>Pentru o mai bună servire a cititorilor</i>	80
Mitrică FILBA : <i>Economie de muncă și de materiale</i>	91
Olena MASSACI : <i>Documentarea în slujba teatrului</i>	92

Istoria cărții și a bibliotecilor

Constantin GILEA : <i>Biblioteca rațională din Birlad la împlinirea a șase decenii de activitate</i>	94
Veturia GOMBOS : <i>Identificarea unui incunabil la Cluj</i>	96
Veturia JUGĂREANU : <i>Breviarul Brukenhal</i>	98

Bibliotecile de peste hotare

Nina CRETEANU, Radu STAN : <i>Aspecte ale activității de împrumut în bibliotecile din Marea Britanică</i>	100
---	-----

★

Cronică	105
-------------------	-----

Profiluri

Ilie STANCIU : <i>Un cititor al revistelor românești pentru copii : C.G. Costa-Foru</i>	107
---	-----

Lucrări de specialitate

<i>Indicații metodice privind organizarea activității bibliotecilor comunale și sălești în perioada de iarnă</i> : Anđronescu, Serban, Cadmos, <i>scurta istorie a scrisului</i> ; Strodnit <i>kałalog russkoiknighi grajdanskoi pečali XVIII-veka</i> . 1725-1800	109
--	-----

Fișier

Lenin, V. I. <i>Opere complete</i> . Vol. 42 : <i>Probleme actuale ale politicii Partidului Comunist Român</i> ; Alexandru, Aurelia C. <i>Principii ale relațiilor dintre state</i> ; <i>Momente din istoria poporului român</i> ; Bleahu, M. <i>Flori de piatră</i> ; Chiriță, Const. <i>Solul, pământ rodnic</i> ; Crăveanu, Constantin. <i>Chile</i> ; Floru, R. <i>Mesajul sinurilor</i> ; Rașev, S. <i>Caratele aurului negru</i> ; <i>Editura pentru literatură - spicuri din planul editorial</i> ; Boss, Eduard. <i>Cercul Humberto</i> ; Chesterton, G.K. <i>Înspăimîntătoarea aventuri ale maiorului Brown</i> ; Faulkner, William. <i>Căminul</i> ; Joyce, James. <i>Oameni din Dublin</i> ; Capek, Karol. <i>Meteorul</i> ; London, Jack. <i>Opere</i> ; Meredith, George. <i>Egoistul</i> ; Naszkowski, Marian. <i>Anii încercărilor</i> ; Rilke, Rainer Maria. <i>Poeme</i> ; Rolland, Romain. <i>Teatrul revoluției</i>	112
--	-----

Consultații

W AUERBACH : <i>Bibliotecile din Republica Socialistă România</i>	118
---	-----

★

<i>Poșta redacției</i>	124
Vasile RADO : <i>Expoziția de cărți</i>	124

Revista
bibliotecilor

PUBLICAȚIE
A COMITETULUI DE STAT
PENTRU CULTURĂ ȘI ARTĂ

ANUL XX
Nr. 2

FEBRUARIE, 1967

REDACȚIA
Strada Biserica Amzei 5-7
Raionul „30 Decembrie”
București, Oficiul poștal 22
Telefon 13 04 04

5 500 1 60 7 7 *

Colaborarea dintre căminul cultural și biblioteca comunală

Actul de receptare a culturii cunoaște o rezonanță din ce în ce mai largă și mai profundă în viața locuitorilor din satele noastre de azi.

Gama variată a mijloacelor de difuzare a culturii dă naștere la pretenții și la exigențe sporite din partea beneficiarilor. Adeseori, aceștia confruntă critic spectacolele prezentate de căminul cultural sau acțiunile de propagandă a cărții organizate de către biblioteca comunală cu emisiunile similare ale radiodifuziunii și televiziunii. În acest context, ridicarea calității activității căminului cultural și a bibliotecii comunale devine o condiție principală pentru prosperarea muncii de educație și de răspândire a culturii la sate.

Cele două așezăminte culturale ale comunei se adresează aceluiași public, format din oameni cu preocupări și cerințe spirituale diverse. Cititorii bibliotecii comunale sînt, de cele mai multe ori, protagoniști sau spectatori la manifestările culturale ale căminului. Există o similitudine în ceea ce privește sfera de cuprindere și cadrul social în care se desfășoară activitatea acestor instituții. Deși se deosebesc prin mijloacele cu care operează, prin natura preocupărilor și prin formele specifice de manifestare, căminul cultural și biblioteca comunală au în vedere aceleași obiective: sprijinirea realizării sarcinilor economice, a educației comuniste a maselor, a ridicării nivelului politic și cultural al populației. În acest sens, colaborarea dintre ele, conlucrarea în toate compartimentele unde se intersectează atribuțiile lor specifice trebuie să se manifeste ca o coordonată permanentă a activității culturale din fiecare comună.

Relațiile dintre bibliotecă și celelalte instituții cultural-educative au fost analizate mai pe larg într-o comunicare prezentată de Atanase Lupu la Sesiunea de comunicări și referate a Asociației bibliotecarilor¹⁾. Referindu-se la necesitatea cooperării între toate instituțiile cultural-educative, autorul semnalează influențele reciproce în determinarea unor nevoi intelectuale, a gusturilor artistice, a cerințelor spirituale și sugerează multiple forme prin care se poate realiza o colaborare organizată și permanentă între biblioteca comunală și căminul cultural.

Experiența unor directori de cămine și bibliotecari comunali demonstrează că raporturile de colaborare se pot manifesta în toată plenitudinea atunci cînd ele se bazează pe un program bine definit, în care să fie precizate sarcini concrete pentru ambele instituții, în fiecare etapă. Ne vom referi, în acest sens, la activitatea cultural-educativă desfășurată în lunile de iarnă în comuna Popești și, tangențial, la cea din comuna Biliiești, ambele din raionul Focșani.

Căminul cultural din Popești se bucură de mult prestigiu în rîndul locuitorilor din comună; în formațiile și colectivele sale, participă peste 150 de persoane, iar la manifestările culturale de amploare pe care le organizează, sala cu cele 400 de locuri devine neîncăpătoare. Tovarășul Mircea Niculescu, director al căminului cultural de peste 11 ani, este un om cu multă prestanță și autoritate, bun cunoscător al problemelor muncii culturale și apreciat organizator.

¹⁾ Atanase Lupu. *Biblioteca publică în ansamblul activității cultural-educative*. Revista bibliotecilor, 19, nr. 8, aug 1966, p. 477.

De aceea, sfaturile, sugestiile și propunerile sale referitoare la activitatea bibliotecii comunale sînt totdeauna binevenite și primite cu încredere de bibliotecara Sofia Bolovan, care lucrează de numai doi ani în această calitate. Activitatea cultural-educativă din comună este coordonată și orientată de Consiliul de conducere al căminului cultural, din cadrul căruia se remarcă în mod deosebit pentru sprijinul pe care îl acordă în organizarea muncii tovarășii Elisabeta Pascu, vicepreședintă a Sfatului popular comunal și directoarea a Școlii generale, Maria Georgescu, profesoară și Ionică Perișan, președintele cooperativei agricole de producție.

Coordonarea activității celor două instituții culturale se realizează în comuna Popești pe două căi: prin corelarea planurilor anuale și lunare și prin analizele periodice efectuate de Consiliul de conducere al căminului cultural sau de către Comitetul executiv al Sfatului popular comunal. În baza obiectivelor stabilite pentru fiecare etapă și a concluziilor care se desprind din analiza activității, căminul cultural și biblioteca comunală își întocmesc planurile de activitate. Directorul căminului și bibliotecara analizează împreună aceste planuri, stabilesc formele de conlucrare pentru realizarea unor acțiuni în comun și de sprijinire reciprocă. Prin corelarea planurilor de activitate, fiecare așezămînt cultural își păstrează specificul formelor de difuzare a cunoștințelor, dar colaborează la realizarea obiectivelor comune.

În planul pentru perioada de iarnă al căminului cultural din Popești, există un capitol intitulat: acțiuni în colaborare cu biblioteca comunală. Aici, se preconizează, printre altele: organizarea concursului „Cel mai bun povestitor, cititor artistic, recitator” (cu mențiunea că biblioteca se va îngriji de asigurarea literaturii care va intra în repertoriul concurenților), seri literare pe teme inspirate din operele unor scriitori contemporani, consfătuiri cu cititorii despre lucrările *Cultul sfinților* de A. Tache și *Fumatul* de I. Bordeianu (precedate de conferințe pe aceleași teme, care vor fi organizate de căminul cultural), dramatizări din operele lui Creangă, Caragiale, Sadoveanu, pentru copii — seri și dimineți de basme etc. Multe din acțiunile prevăzute — de altfel, unele au și fost organizate — vor fi corelate cu emisiunile literare și cu programele pentru copii sau pentru tineret ale radioului și televiziunii. După cum rezultă din acest plan, contribuția bibliotecii comunale la acțiunile preconizate are la bază publicațiile din colecțiile ei, iar căminului cultural îi revine rolul de a le realiza din punct de vedere artistic și de a sprijini în felul acesta propaganda cărții. Biblioteca comunală are astfel posibilitatea să se ocupe îndeosebi de îndrumarea lecturii cititorilor (pînă la 1 decembrie 1966, a înscris 1358 de cititori — 33% din populație — și a eliberat 12399 de volume), să dezvăluie acestora colecțiile sale, (care cuprind 6600 de volume), prin raftul liber, expoziții, panouri, rafturi tematice, informări bibliografice, să organizeze lecturi în colectiv și discuții cu diferite grupe de cititori.

Mai puțin evidentă în planurile de activitate anuale, colaborarea dintre cele două instituții culturale din comuna Biliștei poartă mai mult amprenta unor „înțelegeri ad-hoc” între directoarea căminului cultural și bibliotecara comunală. Fiind familiarizată cu problemele bibliotecare, tovarășa Maria Pavel, directoarea căminului cultural, sprijină pe actuala bibliotecară, tovarășa Elena Cotirlan, nu numai prin mijloacele căminului cultural, ci și printr-o participare directă la organizarea activității. Ele întocmesc împreună programul lunar și cel săptămînal de activitate culturală și își delimitează răspunderile care revin fiecăreia în realizarea acțiunilor prevăzute. Relațiile de colaborare sînt, totuși, lipsite de o concepție clară, concretizată pe baza unui program permanent, bine

definit. De aceea, ele au un caracter mai restrâns, se limitează numai la sfera manifestărilor de masă, fără a oferi o perspectivă a multiplelor forme prin care cele două instituții culturale se pot influența reciproc și pot contribui la satisfacerea cerințelor spirituale ale populației comunei.

De fapt, corelarea planurilor de muncă prefigurează activitatea propriuzisă, în desfășurarea căreia cooperarea organică dintre căminul cultural și biblioteca comunală cunoaște forme de conlucrare și metode diferite. Este deosebit de important ca directorul căminului cultural și bibliotecarul comunal să stăpânească cunoștințe temeinice despre mijloacele cu care operează, să știe a le folosi adecvat scopului pe care îl urmăresc, să-și însușească metodologia specifică activităților instituției respective. În comuna Popești, fiecare formă de activitate specifică uneia sau alteia dintre instituțiile culturale are o direcție precisă și vizează realizarea aceluiași obiective.

Să ne referim, de pildă, la contribuția celor două instituții la educația socialistă a cooperativelor și la întărirea economico-organizatorică a cooperativei agricole de producție. Căminul cultural organizează informarea politică săptămînală, seri de întrebări și răspunsuri pe tema: *Ce trebuie să știm despre cooperativa agricolă de producție*; seri de calcul pe tema *Cum să muncim pentru a înlătura risipa la toate lucrările*; expuneri pe brigăzi, care au ca teme *Fondul de bază al cooperativei agricole de producție*, *Extinderea variațiilor rentabile de struguri de masă și vin*, *Agrotehnica viței de vie* etc. Venind în sprijinul acestor acțiuni, bibliotecara alege din fondul de publicații, cărți, broșuri și reviste care abordează temele propuse de căminul cultural, întocmește liste de recomandare și le difuzează cu ajutorul conferențiarilor, organizează mici expoziții cu împrumut în localul unde se desfășoară manifestarea. În incinta bibliotecii, se află un planiglob cu săgeți indicatoare spre articolele din presă care tratează despre evenimentele din diferite țări ale lumii și, deseori, aici se desfășoară informările politice organizate de căminul cultural.

Biblioteca este prezentă și prin alte activități, care completează și concretizează într-o formă adecvată muncii cu cartea multe din punctele prevăzute în programul săptămînal al căminului cultural. Cunoscînd subiectul conferințelor pe teme agrozootehnice, bibliotecara pune la dispoziția fiecărui conferențiar cărți și broșuri care să-l ajute la aprofundarea textului, la realizarea unei expuneri bine documentate. Ea pregătește bibliografia pentru cei care susțin conferințe pe teme social-politice sau de popularizare a științei și apelează la sprijinul conferențiarilor pentru popularizarea cărților în cursul expunerii.

Filmele artistice ale căror scenarii au la bază lucrări beletristice constituie un prilej pentru popularizarea cărților respective. Biblioteca din Popești a prezentat spectatorilor cărțile: *Neamul Șoimăreștilor*, *Pădurea spinzuraților*, *Răscoala* și altele și a organizat discuții cu cititorii despre fiecare film și carte.

Emisiunile radiodifuziunii și televiziunii oferă bibliotecii comunale și căminului cultural numeroase prilejuri pentru organizarea în comun a unor acțiuni de propagandă a cărții. Audițiile muzicale și vizionarea programelor de la televizor, care sînt incluse printre activitățile de club ale căminului cultural, sînt completate de bibliotecă cu mici expoziții și cu prezentări de cărți.

Am înfățișat numai cîteva aspecte ale relațiilor de colaborare dintre biblioteca comunală și căminul cultural, așa cum rezultă ele din registrul activităților în lunile de iarnă.

Condiția primordială pentru statornicirea unei cooperări organice o constituie, desigur, întărirea activității ambelor așezăminte culturale, deoarece nu poate fi vorba de colaborare acolo unde una sau cealaltă dintre instituții este inactivă. Uneori, colaborarea se limitează la organizarea citorva acțiuni în comun, iar coordonarea activității este realizată formal prin includerea planului de muncă al bibliotecii în cel al căminului cultural. În practica multor bibliotecari, se observă tendința de a prelua sarcinile căminului cultural și de a organiza manifestări de masă care depășesc posibilitățile proprii sau nu au nici o contingență cu munca de propagandă a cărții. În unele comune, unde activitatea căminului cultural nu este dintre cele mai evidente, se pun în seama acestuia acțiunile pregătite de biblioteca comunală. Există cazuri oînd aceeași manifestare culturală este revendicată de conducerea ambelor instituții, invocîndu-se argumentul că una a organizat și cealaltă a oferit localul. Aceste fenomene, generate de cele mai multe ori de înțelegerea greșită a rolului și specificului metodologiei celor două instituții, sînt departe de a reflecta o concepție justă și realistă despre relațiile de colaborare și intrajutorare dintre căminul cultural și biblioteca comunală.

Căile și formele de colaborare decurg din natura și specificul activității celor două așezăminte culturale. Rolul de a statornici aceste raporturi de colaborare revine consiliului de conducere al căminului cultural, care coordonează întreaga activitate cultural-educativă din localitatea respectivă și orientează conținutul acesteia potrivit nevoilor specifice și preocupărilor diverselor categorii de oameni ai muncii.

Căminul cultural folosește o gamă largă și variată de manifestări cultural-educative și artistice, susținute de formațiile proprii, precum și de alte formații de amatori sau profesioniste, organizează conferințe, activitatea de club, cercurile de studiu, spectacole cinematografice, expoziții etc. Fiecare formă de activitate culturală, atunci cînd este bine realizată, stîrnește interese, dă emoții artistice, informează pe spectatori, dar nu cere din partea acestora un efort deosebit pentru receptare. Cunoștințe temeinice se pot căpăta, mai ales, printr-o muncă personală, prin lectură.

Manifestările cultural-educative ale căminului concură, într-un fel sau altul, la formarea intereselor pentru lectură. Bibliotecii îi revine rolul de a satisface aceste interese și, totodată, de a sprijini prin carte toate compartimentele de activitate ale căminului cultural. Ea trebuie să-i ajute pe membrii formațiilor artistice la însușirea culturii artistice, la documentarea în legătură cu spectacolul pe care îl pregătesc. Cei din echipa de teatru pot căpăta, prin bibliotecă, cărți și reviste necesare aprofundării piesei în pregătire, cunoașterii autorului și operelor acestuia, a epocii în care se desfășoară acțiunea. Coriștii, instrumentiștii, dansatorii, membrii cercurilor de studiu trebuie să găsească la bibliotecă publicații din diferite domenii ale artei (cărți despre istoria muzicii, biografii ale artiștilor și compozitorilor, albume de artă plastică etc.), care să-i ajute la lărgirea cunoștințelor în sfera preocupărilor lor culturale. Pe de altă parte, biblioteca comunală trebuie să se sprijine în propaganda cărții pe mijloacele căminului cultural și să fie susținută de colectivele acestuia.

Este firesc ca astfel de probleme ale activității celor două instituții culturale de la sate să intre în atenția forurilor metodice raionale: casa de cultură și biblioteca raională. Ele trebuie să studieze activitatea bibliotecilor comunale și a căminelor culturale și să susțină, prin munca de îndrumare metodică, statornicirea unor veritabile raporturi de colaborare.

A. GRINDEA

Raționalizarea sistemului de completare a fondurilor bibliotecilor

Act de mare răspundere, cu largi implicații politice și culturale, constituirea și completarea fondurilor bibliotecilor ridică în fața instituțiilor interesate probleme care, din păcate, nu și-au găsit încă rezolvarea. Editorii și bibliotecarii sînt preocupați de soluționarea mult discutatei „completări”, dovadă și articolele apărute în numerele 9, 10 și 11 din anul 1966 ale *Revistei bibliotecilor*. Se pare însă că soluționarea ei cere măsuri radicale și... timp.

Editurile și bibliotecile urmăresc realizarea unei politici culturale identice prin mijlocirea aceluiași instrument de culturalizare și educare socialistă — cartea. Funcția cultural-educativă, proprie acestor două instituții, se concretizează în sarcini și răspunderi ce diferă în raport cu specificul activității lor.

Delimitînd, după principiul specializării, sarcinile fiecăreia, ar fi nepotrivit să se ceară sistemului editorial să răspundă de structura culturală a completării fondurilor în bibliotecă. Centrala editurilor și difuzării cărții a fost înființată cu scopul de a asigura realizarea unei politici editoriale corespunzătoare funcțiilor sale și destinate tuturor beneficiarilor. Ei îi revine sarcina de coordonare, îndrumare și control asupra producției editoriale și difuzării cărții și numai în aceste direcții poate fi făcută răspunzătoare. Alegerea cărților implică responsabilități cumpărătorilor, care au dreptul să decidă.

Nu este vorba nici pe departe de a deplasa obligațiile, dar, dacă nu se ajunge la o înțelegere exactă a sarcinilor, la cercetarea obiectivă a realității, nu se poate spera în găsirea acelor soluții care să rezolve extrem de importanta problemă a completării fondurilor. A lăsa problema culturală a completării fondurilor în bibliotecă pe seama colecturilor, care au sarcini comerciale și de aprovizionare, înseamnă a aborda nerealist chestiunea.

Sistemul editorial este însă dirijat de aceleași principii culturale și se află în raport direct cu tipografiile, cu bibliotecile, cu autorii și cu publicul, astfel că nu poate trece indiferent pe lângă întrebările care frământă lumea bibliotecarilor.

Ca și bibliotecarii, noi credem în funcția culturală activă a bibliotecii, în rolul și responsabilitatea ei socială, în dinamismul ei modern. Firește că fără cărțile necesare nu-și poate exercita rolul. Cine răspunde dacă aceste cărți nu se găsesc în bibliotecă? Răspunsul nu este atât de simplu, lucrurile fiind în realitate mult mai complexe.

Să examinăm, pe rînd, factorii care contribuie la actuala situație. Sînt posibile următoarele cauze, cu explicațiile lor, care intră în domeniul responsabilității editorilor: editurile să nu cunoască nevoile bibliotecilor; editurile să cunoască aceste necesități, dar să nu le poată satisface intrucît nu au depășit autori, nu au reușit să pregătească manuscrisele pentru tipar sau nu au hîrtie suficientă să publice tirajele necesare; fiind în posesia tuturor elementelor de mai sus, este posibil să nu reușească să livreze cărți în cantitățile și varietatea cerute de bibliotecă, din cauza unor defecțiuni organizatorice.

La rîndul lor, bibliotecile se pot afla în fața următoarelor cauze, care determină responsabilitatea lor: să nu fie informate asupra producției editoriale; să nu aibă mijloacele necesare de achiziție; să nu găsească în colecturi ceea ce le interesează în primul rînd și totuși să cumpere respectivele cărți; să nu cunoască exact profilul colecțiilor lor.

Editurile cunosc nevoile bibliotecilor o dată cu discuțiile care au loc în fiecare an la stabilirea tirajelor, dar acestea nu reprezintă, în toate cazurile, nevoile reale. Cerintele de carte ale unei biblioteci nu pot fi judecate în raport cu un an al producției editoriale și nici în raport cu cele 24 395 de biblioteci existente la noi. Editurile nu reușesc, într-adevăr, să asigure un profil vast de subiecte și, în același timp, un număr mare de exemplare, căci activitatea editorială are un cadru fix în fiecare an. Completarea fondurilor unei biblioteci nu este însă o chestiune care ține de o viziune anuală, ci de durată; deci trebuie concepută în perspectivă și, mai ales, în funcție de profilul bibliotecii respective, de fondul pe care îl are la un moment dat. Sondajele făcute în cadrul colecturilor bibliotecilor din centrul de librării și difuzare a cărții demonstrează că acestea nu satisfac cererile bibliotecilor. Aprovizionate neritmic și cu tiraje necorespunzătoare, la rîndul lor, procedează la fel cu bibliotecile.

Bibliotecile sînt informate asupra producției editoriale prin proiectele de plan editorial și prin buletinul *Cărți noi, Revista bibliotecilor*, presă, radio, televiziune, dar insuficient și numai parțial eficace. De ce? Metodologia muncii editoriale ține de termenele generale ale planului de stat și, pentru a se încadra obligatoriu în aceste termene, trebuie să alcătuiască proiectele de plan în luna februarie. La acea dată, nu toate manuscrisele se află în redacție, prezentările sînt deci incomplete, unele sînt alcătuite neglijent, stereotip, adică sînt inefficiente. Din februarie și pînă în noiembrie, cînd se stabilesc tirajele, se produc unele modificări care nu mai pot fi aduse decît la cunoștința citorva reprezentanți ai bibliotecilor publice. Majoritatea bibliotecarilor nu mai este informată asupra acestor modificări. Reportul anual de titluri vine să influențeze, la rîndul lui, componența listei de titluri, amîinînd pe anul următor tipărirea unor cărți pe care bibliotecarii le așteaptă în anul curent.

De asemenea, actualul sistem de finanțare a bibliotecilor este depășit. Defalcarea alocațiilor bugetare pentru achiziții pe trimestre și greutatea întimpinate în reportarea sumelor necheltuite duc, în condițiile actuale ale unei producții editoriale neritmice, la cheltuirea nejudicioasă a banilor; se achiziționează titlurile existente în colecturi în trimestrul respectiv, indiferent de oportunitatea lor pentru profilul fondurilor bibliotecilor respective.

Neritmicitatea producției editoriale, determinată azi de neritmicitatea aprovizionării cu hirtie, îl face pe bibliotecar să nu găsească ceea ce și-a propus și aștepta în mod îndreptățit.

Bibliotecarul se poate găsi și în situația de a nu cunoaște exact profilul bibliotecii lui și de a fi tentat să cumpere multe lucrări „interesante”, dar extrem de puțin solicitate de cititori.

O completare științifică a fondurilor cere, în primul rînd, stabilirea pînă la amănunt a profilului fiecărei biblioteci. În constituirea colecțiilor există paralelisme între diferitele rețele de biblioteci, nu se cunoaște exact profilul unui anumit tip de bibliotecă, ce fond de bază trebuie să aibă, ce tipuri de ediție, în cîte exemplare. Or, pînă în momentul de față, nici unul din serviciile departamentale ale bibliotecilor din diferite rețele nu a elaborat instrucțiuni privind stabilirea riguroasă a profilului unităților din subordine și normele privind completarea colecțiilor acestora.

Dacă bibliotecile regionale și raionale au un profil enciclopedic, în linii mari, stabilit și completarea lor este, în general, corespunzătoare, bibliotecile comunale, școlare și ale sindicatelor, prin lărga lor răspîndire teritorială, prin funcțiile paralele, aproape, pe care le îndeplinesc, sînt cele mai afectate de actualul sistem de aprovizionare. Or, față de acestea trebuie să avem toată sollicitudinea.

Bibliotecile școlare n-au făcut încă obiectul unui studiu sistematic: ce fonduri conțin, ce ar trebui să conțină, ce număr de exemplare este necesar din anumite titluri. Despre caracterul neconform cu realitatea al listelor de lectură pentru elevi, întocmite de Ministerul Învățămîntului, se scrie demult, fără să se vadă însă o îmbunătățire a lor, o concordanță cu programa de învățămînt și cu realitatea editorială. Fondurile acestor biblioteci trebuie judecate și în raport cu fondurile bibliotecilor publice care posedă, de asemenea, literatură pentru copii și tineret. De altfel, repartiția teritorială a bibliotecilor nu a făcut încă obiectul unui studiu pe întreaga țară.

Presă a semnalat deseori deficiențe privind editarea și prezența în biblioteci a literaturii pentru copii. Cifre statistice exacte dovedesc însă că tirajele la cărțile pentru copii și tineret au crescut în fiecare an. Totuși, respectivele cărți nu sînt în biblioteci. Singura explicație este aceea că, fiind în majoritate nelegate, cărțile s-au uzat din punct de vedere fizic, fiind nevoite, în atari condiții, să părăsească tirurile bibliotecilor. Se editează și exemplare legate. Acestea sînt livrate mai tîrziu și nu mai iau drumul colecturilor, ci al librăriilor.

Toate greutatele menționate, la care s-ar putea adăuga și altele, își au cauzele lor obiective și subiective, explicațiile lor, dar întreaga discuție nu are valoare decît în măsura în care ne ajută să întrezărim soluții sau, cel puțin, măsuri de îmbunătățire a situației actuale. Acesta este, de fapt, sensul rîndurilor de față, căci situația fondului de carte din biblioteci și, implicit, lectura oamenilor muncii depășesc cadrul responsabilităților profesionale, de specialitate și sînt, după părerea noastră, de importanță națională.

Primul lucru cu care trebuie să se înceapă este organizarea unui studiu asupra/ actualei rețele de biblioteci publice din țara noastră. Studiul acesta trebuie să vizeze numărul bibliotecilor în raport cu populația regiunilor, raioanelor, comunelor și satelor, raportul dintre diferitele rețele de biblioteci, fondul de carte existent.

Pe baza unor discuții cu specialiștii să se stabilească profilul bibliotecilor, fondul de bază necesar, să se elibereze unele biblioteci de cărțile care nu se încadrează în profilul lor, transferându-le altora care au nevoie.

Este necesară, după părerea noastră, și modificarea legislației actuale privind finanțarea și completarea colecțiilor în biblioteci care să vizeze atât problemele de concepție, cât și cele de organizare.

Condiția de bază a realizării acestor măsuri, pînă la urmă ea însăși măsură, este înființarea unui organ coordonator care, de comun acord cu organele tutelare ale diferitelor rețele de biblioteci (publice, școlare, ale sindicatelor), să se ocupe de completare, de îndrumarea completării, să dispună de mijloacele financiare necesare tratării, de la egal la egal, cu organele de difuzare. Un asemenea organ ar putea stabili o colaborare permanentă și fructuoasă cu editurile, informându-le asupra cererii reale de carte, participînd la stabilirea unui plan de perspectivă privind producția editorială. În condițiile existenței unui asemenea organ, ar putea fi îmbunătățit și actualul sistem de informare a bibliotecilor asupra producției editoriale, prin crearea unui sistem propriu, operativ, adecvat și eficient. Astfel, pe baza manuscriselor aflate în redacțiile editurilor ar putea fi alcătuite prezentări care să se adreseze exclusiv bibliotecilor (recomandînd cărțile pe tipuri de biblioteci și categorii de cititori) și care să se deosebească, prin structură, de cele care există în prezent în proiectele de planuri editoriale. Un asemenea organ ar putea urmări îndeaproape toate modificările survenite în planurile editoriale, informînd, la rîndul lui, din vreme, bibliotecile.

Cîteva măsuri, menite doar să aducă îmbunătățiri parțiale, pot fi luate și pînă atunci.

Ar trebui practicat, mai larg, împrumutul interbibliotecar. De asemenea, comasarea bibliotecilor minuscule și transformarea lor în filiale ale unor biblioteci bine organizate ar reprezenta o primă etapă, mai accesibilă deocamdată, economisind și evitînd dispersarea fondurilor.

Editurile ar putea să alcătuiască prezentări mai elocvente asupra cărților ce vor apare.

Buletinul *Cărți noi* ar trebui să-și dezvolte informarea anticipată asupra aparițiilor.

Editurile ar putea face cunoscute proiectele lor de apariție pe 3—5 ani, oferind astfel bibliotecarilor o informare de perspectivă.

Centrala Editurilor și Difuzării Cărții ar putea pune la dispoziția bibliotecilor regionale rezultatele anchetei sociale *Cititorii și cartea*, pentru a le oferi date de studiu și de orientare.

Ministerul Învățămîntului ar putea studia și modifica actualele liste de recomandare pentru elevi.

Centrala Editurilor și Difuzării Cărții ar putea transmite trimestrial, spre multiplicare, Bibliotecii Centrale de Stat modificările survenite în planul editorial pentru ca aceasta să informeze, la rîndul ei, bibliotecile publice. Aceeași relație se poate stabili și cu Ministerul Învățămîntului și cu alte organe în subordinea cărora se află rețele de biblioteci.

Editurile ar putea face eforturi suplimentare (nu depind însă numai de ele) să editeze mai operativ cataloage și materiale de popularizare privind producția editorială.

După cum se vede, aceste măsuri sînt menite să determine numai o îmbunătățire parțială a situației completării fondurilor în biblioteci. Fără să ezitam a le pune în practică, nu ne putem aștepta ca reglementări de amănunt să ducă la soluționarea unei probleme atât de complicate cum este completarea colecțiilor bibliotecilor publice, în general, și, în special, a celor de la sate, ai căror cititori au aceleași drepturi la lectură, la același profil cultural cu întreaga țară.

D. TRANCA

Director general al Centralei Editurilor
și Difuzării Cărții

Așezarea publicațiilor la raftul liber în bibliotecile mici

Introducerea „accesului direct” al cititorilor la rafturile de publicații, după mai mulți ani de experimentare, se generalizează treptat, o dată cu asigurarea condițiilor materiale necesare (spațiu de depozitare, mobilier adecvat) și cu îmbogățirea experienței bibliotecarilor în această privință. Problema cea mai controversată a „raftului liber” a rămas schema de așezare a publicațiilor, ordinea în care cititorul va găsi cărțile în întregul depozit deschis, ordine care va trebui „să-l conducă” spre lucrarea dorită (și când o cunoaște ca atare, și când o va descoperi atunci), „trecându-l” de la un domeniu de cunoștințe la altul, de la un grup de publicații cu o anume tematică la alt grup, într-un mod cât mai logic, cât mai apropiat de o justă clasificare a științelor și artelor, cât mai convenabil cititorului însuși. Toate aceste cerințe trebuie să-și găsească răspuns în condițiile individualizării locului cărții în depozit, păstrării ordinii de așezare, mult mai precară acum decât în depozitele închise, unde operau unul sau numai câțiva bibliotecari.

Preocupările bibliotecarilor pentru găsirea unei formule cât mai funcționale în așezarea publicațiilor la „raftul liber” au fost larg oglindite și în paginile revistei noastre*), iar concluzia desprinsă cu acest prilej, după care clasificarea zecimală, cu toate neajunsurile sale, rămâne baza cea mai nimerită pentru o schemă de așezare, a fost unanim acceptată. Ca urmare, Serviciul metodic al Bibliotecii Centrale de Stat a editat, de curind, o astfel de schemă, în anexă la broșura *Indicații metodice privind organizarea activității bibliotecilor de la sate, în perioada de iarnă*. Această schemă, vizînd, inițial, organizarea unor colecții cu caracter general, enciclopedic, de 7 000—8 000 de volume (4 000—4 500 de titluri), va putea fi utilizată, cu dezvoltări infime, și de bibliotecile care pun în circulație, la „raftul liber”, un fond dublu de publicații.

Construită pe scheletul clasificării zecimale, schema este, pe alocuri, mai detaliată decât *Tabela prescurtată de clasificare zecimală* (destinată așezării în depozite închise), mergînd pînă la indici de 5 și 6 cifre pentru domeniile bogat reprezentate în colecțiile bibliotecilor publice (beletristică, științe sociale, agro-tehnică etc.).

În legătură cu aplicarea schemei, cîteva considerații ni se par demne de atenția bibliotecarilor interesați:

a) În primul rînd, ea nu vine cu restructurări fundamentale, nici față de actuala așezare a publicațiilor din marea majoritate a bibliotecilor care au introdus „accesul liber”, nici față de așezarea sistematic-alfabetică din depozitele închise, ceea ce este deosebit de important, în special pentru cititorii care s-au obișnuit cu o anume ordine, cît și pentru bibliotecari. Repetăm și cu acest prilej că prea dese schimbări (contopirea unor grupe, schimbarea poziției rafturilor în sală, constituirea și reconstituirea complexelor tematice) derutează și indispun cititorii, care nu mai găsesc la locul știut cărțile dorite. Aceasta nu se referă, însă, la expozițiile permanente sau temporare, la vitrinele de publicații, la rafturile tematice, care s-au dovedit, indiscutabil, utile, dar care nu trebuie să fie încorporate în sistemul de așezare, forțînd ideea că „raftul liber” este în întregime o expoziție de cărți a bibliotecii. De altfel, schema de așezare despre care vorbim va introduce o mai mare stabilitate și

*) Atanase Lupu. „Raftul liber” — Fișele tipărite. Călașua bibliotecarului, 18, nr. 12, dec 1965, p. 753.

consecvență în organizarea „raftului liber”, o mai mare uniformitate la nivelul rețelei de biblioteci publice.

b) Rezultă oare din cele de mai sus că această schemă trebuie să fie aplicată „tale quale” în orice bibliotecă? Nicidecum! Stabilirea gradului de extindere în folosirea indicilor cuprinși în schemă, pentru fiecare clasă, diviziune și subdiviziune, atât în momentul inițial (cînd se trece la așezarea fondului pentru „accesul direct”), cît și ulterior, o dată cu creșterea colecțiilor, presupune din partea bibliotecarului o poziție critică față de schema dată, aprecieri personale, adaptarea tabelelor nu în structura lor generală, ci în extinderea lor, în funcție de mărimea colecțiilor de publicații, de profilul lor, de numărul cărților existente pe o temă sau alta, dintr-un domeniu sau altul.

Bunăoară, schema prevede că publicațiile avînd ca temă geografia sau istoria diferitelor țări (altele decît România) 9(.) și 91(.) vor fi grupate în ordinea crescîndă a indicilor auxiliari generali de loc. Deocamdată, cele mai multe dintre bibliotecile publice mici nu dispun, însă, de multe lucrări de acest gen, astfel că gruparea lor la un loc, sub indicele general, se impune. La fel se poate proceda pentru subdiviziunile rubricilor 32/33(.) *Situația politică și economică din diferite țări*, 61 *Medicină*, 62 *Științe tehnice* etc.

c) Pentru ca sistemul nostru de indexare cifrică, aplicat la ordonarea cărților pe raft, să capete un sens în ochii cititorilor, pentru ca aceștia să-i vadă utilitatea, este obligatorie explicarea textuală, cît mai vizibilă, a indicilor diferitelor diviziuni și subdiviziuni. Schema indică în amănunțime ce anume trebuie să fie scris deasupra rafturilor (clasele și diviziunile lor principale), pe polițele acestora (diviziunile și subdiviziunile), pe despărțitoarele de cărți (subdiviziunile și unii indici importanți) etc. Respectarea acestor indicații are o mare importanță în orientarea cititorilor; explicațiile vor fi scrise cît mai lizibil și mai estetic, iar dacă la început textele respective nu vor fi însoțite de indici, de cifre, va fi chiar mai nimerit pentru psihologia cititorului obișnuit.

d) Structura schemei impune o anumită ordine a publicațiilor în raport cu conținutul lor tematic, fără a ține seama de limba în care sînt scrise. Ca atare, cărțile în limbi străine nu vor forma compartimente separate în sălile cu „acces direct”. În cazul literaturii beletristice, ordinea strict alfabetică (după numele autorilor) va putea fi ignorată pentru traducerile în alte limbi ale operelor unor scriitori, atunci cînd numele acestor autori sînt altfel ortografiate în limba respectivă. În general, pentru bibliotecile mici recomandăm următoarea ordine în așezarea literaturii beletristice: lucrările în limba română, în limbile naționalităților conlocuitoare (dacă biblioteca deservește un public care citește lucrări din această categorie), apoi lucrări în celelalte limbi, alfabetic.

e) Enciclopediile, dicționarele, bibliografiile generale, cataloagele, atlasele, manualele și lucrările fundamentale, literatura de informare, care, în mod obișnuit, nu se împrumută la domiciliu, vor fi așezate în rafturi separate, în locuri aparte, amenajate pentru lectură, cît mai ferite de circulația cititorilor. Organizarea „raftului liber” în practică, cerințele cititorilor în aceste condiții ridică, neîndoind, o mulțime de alte probleme în fața bibliotecarului. Este posibil ca singur să nu le găsească întotdeauna rezolvarea, în care caz trebuie să fie consultate serviciile metodice ale bibliotecilor raionale și regionale. Redacția *Revistei bibliotecilor* se angajează, în egală măsură, să răspundă — fie public, în cadrul revistei, fie individual, prin corespondență — întrebărilor și problemelor care vor fi ridicate de către bibliotecari în legătură cu organizarea accesului liber la raft.

L. A.

Starea cataloagelor din bibliotecile regionale

(II)

6. CATALOGUL PE MATERII

După considerațiile despre catalogul alfabetic, cu care am încheiat prima parte a acestui articol în numărul trecut al revistei, ne vom referi, în continuare, la catalogul sistematic pentru public, al doilea catalog de bază al bibliotecii. El prezintă multilateral conținutul fondului de publicații, răspunzând la întrebarea: ce cărți dintr-un anumit domeniu de cunoștințe, într-o anumită problemă sau despre o anumită personalitate se găsesc în bibliotecă? Catalogul sistematic urmărește să transforme întreaga colecție a unei biblioteci într-o singură lucrare, împărțită în capitole și subcapitole, fiecare reprezentând o ramură sau o subramură a științei, în care se grupează, la rîndul lor, logic, cărțile care tratează despre fiecare dintre ele. Catalogul sistematic este astfel un instrument indispensabil în informarea cititorilor și în îndrumarea lecturii lor, în alcătuirea de bibliografii, în completarea judicioasă a colecțiilor bibliotecii. La alcătuirea unui catalog sistematic corect și util, contribuie trei factori esențiali: sistemul de clasificare, îndexarea corectă și unitară a publicațiilor, organizarea și prezentarea exterioară a catalogului.

Intocmirea cataloagelor sistematice pune probleme deosebit de dificile, decurgînd din clasificarea cunoștințelor omenești în general. Principala însușire a cataloagelor pe materii (nu întotdeauna consecvent realizată) este de a folosi o sistematizare a cunoștințelor care să permită intercalarea continuă de noțiuni, elemente, probleme sau domenii noi, fără ca prin aceasta să fie atacată unitatea clasificării. În cele ce urmează, ne vom referi la sistemul de clasificare folosit de bibliotecile noastre pentru cataloagele lor sistematice, cunoscut sub denumirea de *Clasificarea zecimală universală*, prescurtat c.z.u.

Bibliotecarul clasificator trebuie să întocmească cu ajutorul cifrelor simple din tabelele principale de clasificare, precum și cu ajutorul subdiviziunilor comune indicii care exprimă cel mai adecvat conținutul lucrării.

Indicii auxiliari adaugă noi fațete înțelesului exprimat prin indicii principali, contribuind la precizarea indexării subiectului prin: localizarea în spațiu, fixarea în timp, precizarea formei în care este redat conținutul sau categoria de cititori cărora se adresează publicația etc. Întrebuintarea în adîncime a indicilor principali, precum și folosirea mai mult sau mai puțin completă a indicilor auxiliari depind de tipul bibliotecii, de bogăția fondurilor ei într-un domeniu sau altul, de categoriile de cititori care o frecventează. Discernămintul și consecvența cu care sînt fixate limitele în extinderea indicilor clasificării zecimale hotărăsc de multe ori succesul în organizarea unui catalog sistematic. Încărcarea indicilor cu elemente de prisos, în raport cu profilul bibliotecii, duce la ștergerea conturului diviziunilor din catalog, la crearea de grupe parazitare, la încălcarea generalului în cazuri particulare; *cit și cum* trebuie să extinzi indicii de clasificare — iată două întrebări-cheie în munca plină de dificultăți a clasificatorului. Mai mult decît în oricare altă muncă de bibliotecă, operația de indexare a publicațiilor cere cunoștințe multilaterale, nivel ideologic, putere de discernămint.

În lumina acestor date teoretice, vom încerca să surprindem cîteva aspecte din munca de clasificare și organizare a cataloagelor sistematice în bibliotecile regionale. În toate aceste biblioteci, există acum o preocupare constantă pentru îmbunătățirea cataloagelor sistematice. Ca și în cazul cataloagelor alfabetice, modul lor de organizare diferă de la o bibliotecă la alta, în funcție de local sau de concepția celor care le-au pus bazele: sînt generale sau pe secții — sală de lectură și separat împrumut. Repetăm recomandarea ca, atunci cînd condițiile permit — și ne gîndim, în primul rînd, la local, la circuitul cititorilor — o dată cu munca de revizuire a lor, cataloagele sistematice pe secții să se unifice într-unul general, complet, cu respectiva siglă pentru fondul de împrumut.

În ceea ce privește munca de clasificare a publicațiilor, din cauza lipsei materialelor teoretice de îndrumare, a insuficienței calificării a lucrătorilor și a fluctuației cadrelor în această muncă, nu am găsit aproape nicăieri (exceptie făcând bibliotecile din Cluj și Biblioteca orașenească București) o concepție clară asupra întrebunțării juste a indicilor, atît în semnificație, cît și în extindere.

Stabilirea subiectului lucrării este una din principalele operații care asigură eficacitatea muncii de clasificare. O carte inexact clasificată este, adesea, o carte pierdută pentru cititor, ca și pentru bibliotecar. În stabilirea exactă a conținutului publicației, lipsa de experiență și graba au lăsat urme serioase; se mai clasifică exclusiv după titlu sau după o cercetare mult prea sumară a tablei de materii. Frecvența indicilor care reflectă în mod eronat subiectul publicației⁸⁾ arată că bibliotecarii nu știu încă să aprecieze corect conținutul cărților, stabilind indici care îndepărtează mult fișa cărții de diviziunea respectivă din catalogul sistematic.

Pentru a realiza o indexare eficientă a publicațiilor, bibliotecarul trebuie să cunoască foarte bine, în amănunt, posibilitățile pe care i le oferă fiecare indice în parte, pentru a exprima cît mai cuprinzător subiectul delimitat; din păcate, însă, nu putem spune, în urma cercetărilor întreprinse, că toți clasificatorii sînt buni cunoscători ai tabelelor de clasificare zecimală. Desigur, în decursul timpului, se observă o perfecționare a tehnicii de indexare, o aplicare mai aprofundată a indicilor, dar greșeli sau neînțelegeri persistă, du-

cînd la redactarea de indici eronați, care creează în catalog grupe fără nici o semnificație.

Am întîlnit astfel indici defectuoși întocmiți din punctul de vedere al tehnicii de clasificare, indici auxiliari generali confunțați și întrebunțați unul în locul celuilalt, indici auxiliari speciali aplicați la alte subdiviziuni decît cele indicate în tabele, cota de raft întrebunțată ca indice de catalog⁹⁾.

Mulțor indici din clasificarea zecimală — ediția românească — nu li se cunoaște îndeajuns semnificația și sfera de cuprindere. Astfel, indicele 32 *Politică*, deși în manual se arată că aici se clasifică probleme politice contemporane și se precizează că lucrările care înfățișează aspecte ale vieții politice din trecut se clasifică la 9 *Istorie*, este încărcat în multe biblioteci cu fișe ale publicațiilor din domeniul istoriei. Indicele 33(.)—25 *Geografie economică* a fost impropriu înțeles în unele biblioteci regionale, clasificîndu-se aici manuale de geografie de curs elementar și mediu. Am găsit multe greșeli de interpretare a cifrelor din tabele la clasa 8 *Literatură*, în ceea ce privește aprecierea genurilor literare, a culege-

8) Exemple: Stati, Sorin. *Cuvinte românești. O poveste a vorbelor*, lucrare de popularizare a lexicologiei — încadrată la 8R—32 [indicele corect: 459—5]; *Lupta artiștilor plastici pentru Uniunea Tărilor Române* — indexată la 331.89 *Greve. Grevă generală* [indicele corect: 9(498) „1859“]; Ernst Thälmann. *Biografie* — clasificată la 32 (43—11)—02 Situația politică din R. D. Germană. Mișcare antifascistă [indicele corect: 3PC(43)—1]; Flynn, Elisabeth Gurley. *Das Rebelleumädchen. Eine Autobiographie* și Foster, William Z. *Pașini din viața unui muncitor* — indexate la 83—94 [Indicii corecți: 3CP(73)—1 și 82(73)—92A]; Russu, I. I. *Limba traco-dabilor și manualele de limbă latină* — clasificate la 4R [indicii corecți: 491 și respectiv, 475]; Krupskala, N. K. *Opere pedagogice alese* — indexată în aceeași bibliotecă o dată la 3T, altă dată la 3C23 [indicele corect: 371(081)]; Herzen, A. I. *Opere filozofice alese* — clasificată la 1M [indicele corect: 1(47)].

9) Exemple: Abush, Alexander. *L'Allemagne jugée par un Allemand* — clasificată greșit la 8A—9=44 [în care 8A este un fost indice de raft și nu de catalog, indicele analitic —9 este prea general, iar indicele auxiliar general de loc (44) a fost greșit întrebunțat în loc de indicele auxiliar general de limbă =3; de fapt, indicele în întregime este greșit, cel corect fiind 32(43)]; Şalom Alehem. *Halal de mine, sint orjan!* — clasificată greșit la 8D—31=R [în care un indice auxiliar comun de loc (D) este întrebunțat în loc de indicele auxiliar comun de limbă =3; indicele corect este 892.46—31=59 și 882—31=59]; Bernard, Claude. *Introducerea în studiul medicinei experimentale* — căreia i-a fost atribuit un indice complet greșit: 1(44)—234.1, indice fără nici o semnificație [indicele corect: 61(44) Bernard, Claude]; Bondoc, Gheorghe. *Romanul românesc contemporan* — clasificată greșit la 8R.09 „19”:016(016), în care indicele de formă (016) repetă semnificația indicelui principal din relație [indicii corecți: 859—09„19” (016) și 016:859—09„19” etc, etc].

rilor dintr-un singur gen sau din mai multe, a identificării scriitorilor¹⁰⁾.

O altă categorie de greșeli se datorează faptului că nu întotdeauna clasificatorii reușesc să exprime sintetic subiectul lucrării. Din cauza nesigurăței, în multe biblioteci se clasifică analitic lucrări cu caracter general, în care sint reflectate aspecte diferite ale unei probleme de ansamblu. Astfel, volumul de critici literare al lui M. Petroveanu, *Profiluri lirice contemporane*, a primit într-o bibliotecă regională indici pentru fiecare poet tratat în carte: 8R.09 Banuș, Maria; 8R—09 Breslașu, Marcel; 8R.09 Jebeleanu, Eugen etc., în loc să primească un singur indice: 8R.09—1,19¹¹⁾; la fel au fost clasificate volumele de studii stilistice *De la Varlaam la Sadoveanu, Crestomație romanică, Lunacearski, A. V. Despre literatură, Mehring, Franz. Pagini de critică, Drimba, Ovidiu. Istoria literaturii universale, Bratu, Savin. Cronici, Proza satirică franceză*. Clasificându-le analitic, lucrările se împrăștie în cuprinsul diverselor subdiviziuni, ajungându-se la dizolvarea unor noțiuni generale foarte importante (istoria literaturii universale, literatură universală, lingvistică generală etc.); de data aceasta, într-adevăr, se poate spune că nu s-a văzut pădurea din cauza copacilor.

Fluctuațiile în ceea ce privește fixarea și extinderea indicilor constituie unul din neajunsurile cataloagelelor din bibliotecile regionale. Ele duc la încadrarea neuniformă a lucrărilor asemănătoare în conținut când la indici generali, când la indici mai amănunțit alcătuiți¹²⁾, ceea ce contribuie

la dizolvarea caracterului sistematic al catalogului pe materii. Inconsecvența în extinderea indicilor de clasificare duce la indexări centrifuge, la împrăștierea materialului într-un hățiș de rubrici fără sens.

O categorie însemnată de erori strecurate în cataloage, erori surprinzătoare de multe ori prin inedit, se datorează principiului greșit al adaptării indicilor din table deosebite de clasificare. În fișele tipărite, apar, deseori, două categorii de indici: una încadrată într-un chenar, pentru bibliotecile care folosesc table prescurtate — ediția românească — de clasificare și altă categorie destinată marilor biblioteci care dispun și aplică în organizarea cataloagelelor table complete c.z.u. Majoritatea clasificatorilor din bibliotecile regionale nu cunoșteau însă semnificația acestor două categorii de indici și, ca urmare, foloseau când o categorie, când alta, procedau la „adaptări” și la „apropieri” care au dus la rubrici hibride, uneori total greșite ideologic, ca în cazul unor publicații din clasa 3 Științe sociale¹³⁾.

În cataloagele bibliotecilor regionale, predomină indicii simpli și, de multe ori, simpliști; indicii complexi — doi indici principali legați între ei prin extindere [/], adăugire [+] și relație [:] — sint extrem de rari, iar atunci când există sint greșit întrebuințați. Se ivesc, de asemenea, greutăți în aplicarea indicilor auxiliari comuni de loc care desemnează regiunile României (fie regiunile istorice, fie cele administrative de astăzi), unde nici fișa tipărită nu a contribuit îndeajuns la fixarea unui sistem clar; deseori, indicele auxiliar de loc este întrebuințat în mod greșit în locul indicelui de limbă. Ca și la ceilalți indici auxiliari, și în întrebuințarea indicilor de loc se vedește inconstanță în aplicare, fapt care contribuie la

¹⁰⁾ Sion, Gh. *Proză* — clasificată greșit la 8R„B”—0. [Indicele corect: 859—32]; *Cunoști tu țara unde-1 tunu-n floare?* Poezii satirice germane din secolul XX — greșit indexată la 83—0 [indicele corect: 83—1=39]; *Antologie din poezia Rezistenței* — greșit indexată la 84—0 [indicele corect: 8—1=59(08)]. Goodrich, Frances și Hacket, Albert. *Jurnalul Annei Frank* — greșit încadrată la 83.09 [Indicele corect, 82(73)—2]; *Zweig, Stefan* — clasificat incorect la literatura germană, în loc de literatură austriacă; *Cervantes* — indexat greșit la literatură italiană, în loc de literatură spaniolă; *Ovidiu* — clasificat greșit la literatură greacă, în loc de literatură latină etc.

¹¹⁾ Exemple: Breazu, Marcel. *Rolul practicii în cunoaștere* — încadrată la 1M [indicele complet: 1M234.2]; Neumann, R. *Cum au început oamenii să vorbească* — clasificată la 4, iar o lucrare asemănătoare, *Începuturile graului omenesc*, clasificată la 40 [indexare completă].

¹²⁾ Exemple: Phoebus, Eugen. *Blitz — eșecul agresiunii împotriva Cubei* — intercalată la 325, care în ediția românească a clasificării zecimale are semnificația de Migrațiune. Imigrare și emigrare. Migrațiuni interne. Colonizări interne, ca urmare a abrevierii indicelui din c.z.u. 325.3 Problema colonială; *XV ani de la proclamarea R.P.R.*; Gheorghiu-Dej, Gheorghe. *Cuvîntare la a XV-a aniversare a R.P.R. și Stanciu, A. R. D. G. — stat al muncitorilor și țăranilor* — intercalate la 321.9 Clase și pături sociale, ca urmare a „apropierii” indicelui c.z.u. 321.8 Democrația populară de o cifră din ediția românească a clasificării zecimale.

diversificarea și conturarea inexactă a rubricilor din punct de vedere geografic.

Indicii auxiliari comuni de timp constituie o categorie deosebit de dificilă în aplicarea la clasele 1, 3, 7, 8, 9. Datorită faptului că tabelele din ediția românească recomandă la clasa 9 două moduri de a exprima epoca istorică — fie prin indici auxiliari de timp cu date certe (secole, decenii, ani, luni, zile), fie prin indici speciali de periodizare — clasificatorii nu au știut ce procedeu să adopte și au urmat de-a lungul timpului calea cea mai greșită: au îmbrățișat amândouă modurile, creind în cadrul grupei 9(498) un labirint greu de urmărit, cu atât mai greu cu cât nici indicele de loc nu este exprimat consecvent la toate lucrările. Aceleași nedumeriri se ridică în întrebarea indicilor de timp și la 3CP(498)—1. O rubrică greu de orînduit din punct de vedere al întrebării indicelui auxiliar de loc se formează și la 8.09. De obicei, cînd epoca este exprimată explicit în titlu sau în subtitlu, clasificatorul adaugă indicele de timp, cînd de pe pagina de titlu nu reiese în mod clar epoca tratată, clasificatorul omite acest indice. Așa ajung în grupa lucrărilor generale de istorie literară multe fișe ale unor studii profilate pe o anumită perioadă, fișe care lipsesc însă din grupa de lucrări pe diferite epoci.

Și folosirea indicilor auxiliari de formă constituie o greutate în munca de clasificare la nivel regional. De multe ori, nu li se cunoaște semnificația. Am găsit, de exemplu, agen-dele exprimate prin trei feluri de indici de formă în aceeași bibliotecă, sau indici de formă pentru periodice,

dictionare, puse pe lîngă indicele principal care exprimă aceeași noțiune.

Indicii auxiliari de limbă sînt, în general, corect aplicați, deși limba traducerilor nu este indicată cu consecvență. Mai sînt însă cazuri cînd indicele de limbă se întrebuițează la clase unde nu are ce căuta (clasele 1, 3, 5, 6 sau la istoria literaturii) ori într-o ordine inversă decît cea indicată în manualul de clasificare (după indicele de formă).

O mare dificultate în orînduirea fișelor în cadrul grupelor 3CP(.)—1, 1(,), 73/76, 8.09, 9, 92 o constituie întrebuițarea anarhică a indicelui auxiliar de nume. De multe ori, acesta nu este recunoscut ca atare și deci nu este introdus în redactarea clasificării; al-teori este redactat greșit, într-o formă incompletă, sau este aplicat abuziv, acolo unde nu-și are rostul. Cel mai des suferă de acest neajuns indexarea lucrărilor monografice din cadrul istoriei filozofiei sau al istoriei literare. Cum nici în cataloagele alfabetice nu există un sistem bine înche-gat de fișe complementare personalia, cataloagele bibliotecilor regionale nu sînt în măsură, în stadiul actual de organizare, să răspundă la una din întrebările fundamentale pentru care sînt constituite: ce lucrări despre o anumită personalitate se găsesc în colecțiile bibliotecii. Aplicarea consecventă și corectă a indicelui auxiliar de nume în catalogul sistematic constituie un mijloc eficient pentru îmbogățirea acestui catalog, pentru creș-terea gradului său de informare și de orientare, în aceeași măsură în care se realizează aceasta și prin ceilalți indici auxiliari.

Antoaneta TOFAN
Maria SENCIU

Metodele de întocmire a bibliografiilor

(SELECȚIA)

Orice bibliografie înseamnă selecție, alegerea materialului din mulțimea de tipărituri sau de manuscrise. Dar dacă operațiunea este comună tuturor bibliografiilor, nu același lucru se poate spune despre principiile diriguitoare, proprii fiecărui gen de bibliografie.

Principiile care indică prima orientare în ceea ce privește selecția se identifică cu inșeși criteriile de clasificare a bibliografiilor. De exemplu, precizarea domeniului bibliografiei, factor determinant pentru împărțirea bibliografiilor în *generale* și *speciale*, constituie, în același timp, și elementul care stabilește alegerea materialelor dintr-o singură ramură sau din toate ramurile de cunoștințe; limitele cronologice formează criteriul după care bibliografiile se împart în retrospective și curente și după care, totodată, sînt selectate materialele din perioade de timp mai vechi sau din perioada actuală; teritoriul și limba în care au apărut publicațiile, precum și țara și națiunea la care se referă publicațiile alcătuiesc criteriile de deosebire a bibliografiilor *naționale* de cele *universale* și potrivit cărora are loc selecția pentru bibliografiile respective; forma materialelor — carte, periodic, articol din periodic, manuscris — determină împărțirea bibliografiilor în tot atîtea categorii, constituind, în același timp, criteriul de selectare pentru fiecare categorie.

Extinderea care se dă bibliografiilor determină clasificarea bibliografiilor în *exhaustive* și *selective*.

S-ar părea, în primul moment, că această împărțire contrazice afirmația făcută la început, în ceea ce privește caracterul de operațiune comună tuturor formelor de bibliografii pe care îl are selecția. Dacă cercetăm lucrurile mai îndeaproape, vedem însă că bibliografiile exhaustive nu sînt înțelese a fi, în același timp, și generale, adică nu îmbrățișează toate domeniile, ci se limitează, după cum am văzut, la un domeniu sau la o temă, ceea ce înseamnă dintr-o dată selecție. În privința denumirii de bibliografie selectivă care se atribuie unor bibliografii, aceasta nu neagă caracterul selectiv al bibliografiilor exhaustive, în sensul arătat (din punctul de vedere al domeniului sau

temei), ci introduce un principiu de selecție diferit, după valoarea conținutului materialelor.

Există o categorie de bibliografii pe care le putem numi *pseudoselective*, în care, de fapt, bibliograful nu procedează la alegerea materialului, ci înregistrează ceea ce reușește să găsească. În acest caz, termenul de *selectiv* arată numai că bibliografiile respective nu sînt complete.

Fixarea genului bibliografiei echivalează, deci, cu determinarea principiului de selecție dominant. Aplicarea acestui principiu obligă apoi la precizarea unor alte puncte de vedere, care merg treptat spre amănunt și care, împreună cu ideea dominantă a bibliografiei, alcătuiesc principiile acesteia. Asemenea puncte de vedere pot însă diferi chiar la bibliografiile de același gen. Așa se explică de ce prefața bibliografiilor trebuie să expună punctele de vedere ale autorilor. Titlul bibliografiei indică ideea dominantă a acesteia, caracterul ei general sau special, retrospectiv sau curent, național sau universal etc., dar nu și diferitele principii de detaliu.

Există, însă, o bibliografie pentru care precizarea principiilor de detaliu este chiar mai importantă decît determinarea caracterului ei, decît încadrarea ei într-o anumită categorie de bibliografii, și aceasta este bibliografia selectivă. O bibliografie de acest gen se alcătuiește, după cum am văzut, pe baza unor judecăți de valoare.

Toate bibliografiile au o funcție socială. Așa cum nu există artă pentru artă, nu există nici bibliografie de dragul bibliografiei. Orice lucrare bibliografică trebuie să aducă un folos social, sub forma utilității spirituale sau practice pentru cei cărora se adresează. Acest lucru este dovedit cu prisosință atît de bibliografia specială, care vine să sprijine activitatea cercetătorilor, a cadrelor didactice etc., cît și de bibliografia de recomandare, care, legată de democratizarea lecturii, pune la dispoziția diferitelor categorii ale cititorilor informația necesară îmbogățirii cunoștințelor de cultură generală sau de specialitate.

Alegerea lucrărilor după importanța aportului lor, mai ales în domeniul

științific și tehnic, ține seama de nouitatea materialelor, considerând că acestea contribuie, în cea mai mare măsură, la progresul cercetărilor și al realizărilor tehnice.

În ceea ce privește operațiunea de selectare a lucrărilor din trecut, putem spune că ea se folosește de ierarhia de valori creată de perspectiva timpului. De aceea, dacă investigația, așa cum am arătat în primul articol al suitei pe care o prezentăm¹⁾, este mai ușoară pentru bibliografiile curente decât pentru cele retrospective, atunci oind se pune problema selecției, situația se inversează. În afară de aceasta, cantitatea mare de tipărituri și ritmul de apariție a publicațiilor fac mai dificilă aprecierea lor de către contemporani.

În fața greutăților de a aprecia și selecta tipăriturile în epoca modernă, s-a ajuns la o metodă — pe care o putem numi „statistică” — de determinare a importanței lucrărilor și anume, după frecvența cu care sînt citați autorii lor și publicațiile respective. Într-un articol publicat anul trecut, Eugeniu Toma a prezentat un sistem, preconizat de unii specialiști, de alcătuire a bibliografiilor tematice pe baza acestei metode. Stabilitatea frecvenței citărilor se realizează prin utilizarea indexurilor de trimiteri bibliografice. Sistemul poate fi mecanizat, încît, din acest punct de vedere, el poate satisface necesitățile ritmului modern de lucru²⁾.

În alegerea materialelor, *bibliografia selectivă* ține seama de categoria de cititori căreia i se adresează. În acest scop, pot fi luați în considerație diferiți factori. Unul din aceștia este vîrsta cititorilor. Bibliograful care întocmește o bibliografie pentru copii, pentru tineret sau pentru adulți trebuie să cunoască psihologia vîrstei și necesitățile de lectură ale fiecăreia dintre ele, în așa fel încît să poată selecta materiale adecvate categoriei respective.

Cititorii pot fi diferențiați și din punctul de vedere al pregătirii lor. Astfel, în principiu, pentru întocmirea unei bibliografii selective, alegerea lucrărilor are loc potrivit cerințelor uneia din următoarele categorii de pregătire generală sau de speciali-

tate: publicul larg, al cărui grad de cunoștințe este foarte variat și care are nevoie să i se ofere, prin bibliografie, posibilitatea de a se informa, de a se instrui sau de a-și sistematiza cunoștințele; categoria studenților, care au nevoie de o introducere gradată în materie, pentru a ajunge la specializare; cercetătorii și cadrele universitare, pentru care bibliografia are rolul important de a-i ține la curent cu ultimele lucrări de specialitate sau de a le prezenta o privire retrospectivă asupra domeniului lor. O categorie aparte o reprezintă bibliotecarii care folosesc bibliografiile în munca de completare a colecțiilor, de informare a cititorilor de toate gradele, sau la întocmirea altor bibliografii.

În sfîrșit, fixarea categoriei de cititori poate avea în vedere diferitele profesii ale acestora. În cazul de față, bibliograful contează pe un anumit grad de cunoștințe și pe anumite interese pe care, se presupune, le au cititorii dintr-o anumită categorie profesională.

O bibliografie selectivă trebuie să păstreze, de la început pînă la sfîrșit, același caracter.

Prin simplul fapt că indică, spre consultare, anumite lucrări, orice bibliografie are un caracter de recomandare, chiar dacă nu afirmă în mod expres acest scop. Denumirea de *bibliografie de recomandare* este rezervată însă unui anumit tip de bibliografie selectivă, bibliografiei care introduce pe cititori într-un domeniu de cunoștințe sau într-o anumită temă.

Această bibliografie mai este intitulată și sub denumirea de: *îndreptar, inițiere, indice de recomandare, recomandări, indicații bibliografice, listă și chiar plan de lectură*.

Bibliografia de recomandare poate fi întocmită pentru un public — care se presupune a fi destul de numeros — interesat în domeniul sau tema aleasă pentru bibliografie. Apariția bibliografiei și calitatea materialelor care sînt recomandate pot să accentueze acest interes și chiar să-i imprime o anumită direcție. (Se poate spune, de altfel, că și bibliografia selectivă întocmită pentru specialiști poate să îndrepte cercetările acestora spre anumite făgașuri. Cu atît mai mare este acest rol în cazul bibliografiilor de recomandare).

Adresîndu-se masei de cititori, această bibliografie este alcătuită, în general, pe o tematică ancorată în

1) I. Băncilă. *Metodele de întocmire a bibliografiilor. Investigația. Revista bibliotecilor*, 20, nr. 1, Ian 1967, p. 27—31.

2) Eugeniu Toma. *Indexurile de trimiteri bibliografice. Studii și cercetări de documentare și bibliologie*, 8 (serie nouă), nr. 1, mar 1966, p. 25—34.

actualitate (chiar și atunci când indică autori clasici, aceștia sînt priviți cu ochii contemporanilor) și are un puternic caracter de propagare. Ea folosește metode pedagogice, și nu didactice, în sensul că partea introductivă, orînduirea materialului bibliografic și adnotările oferă premisele cunoașterii și însușirii, cu mai multă ușurință, a lucrărilor recomandate. În cazul bibliografiei de recomandare, selecția urmează criteriul calitativ. Sînt recomandate, astfel: cele mai bune cărți, din punctul de vedere al valorii lor educative, artistice, științifice etc., de pe o poziție clar definită, în sensul atitudinii ideologice partinice în aprecierea lucrărilor, precum și cărțile cele mai corespunzătoare intereselor și nivelului de pregătire al publicului cititor.

Bibliografia de recomandare mai poate fi întocmită pentru o categorie de lucrători dintr-un anumit domeniu, care se găsesc în faza de introducere în materie sau care vor să-și completeze și să-și sistematizeze cunoștințele.

Acestea sînt formele cel mai larg cunoscute ale bibliografiei de recomandare, dar nu singurele. Bibliografiile de recomandare sînt și acelea alcătuite de profesori sau de către o bibliotecă pentru studenți, în vederea unei lucrări sau a completării cursurilor.

Între cele trei forme de bibliografii de acest gen există o deosebire de nivel în privința conținutului: prima are un caracter de popularizare, cea de-a doua un caracter de specializare, la nivelul mai redus al stadiului de început, iar cea de a treia formă, un caracter științific de inițiere.

Bibliografia de recomandare are însemnătatea începuturilor.

Este important modul în care cineva este introdus într-un anumit domeniu. De aceasta depinde folosirea rațională a timpului și a forțelor, evitarea materialelor de mică importanță sau derutante, pentru a nu se întîrzia astfel cunoașterea esențialului și formarea unei imagini precise asupra structurii și consistenței domeniului abordat.

Bibliografia de recomandare antrenează răspunderea celui care o alcătuiește, cu atît mai mult cu cît cititorii cărora le este destinată nu au, în general, discernămintul necesar pentru descoperirea eventualelor erori.

Oferind indicații de introducere în materie, bibliografia de recomandare

este, mai degrabă, restrînsă ca întindere.

Selecția care intervine în analiza conținutului publicațiilor este una din operațiunile de fond ale bibliografiei și, după părerea noastră, cea mai importantă, pentru că ea reprezintă singurul moment al valorificării posibilității de alegere. Adnotarea și clasificarea, deși se ocupă și ele de fondul publicațiilor, nu fac decît să analizeze materialele pe care le-a rezervat selecția. Adnotarea justifică selecția. Clasificarea se adaptează tipului de bibliografie, determinat de principiile de selectare. De aceea, pentru înțelegerea întregii structuri a bibliografiei și pentru aprecierea ei este nevoie ca principiile după care s-a efectuat selecția să fie menționate chiar în prefață (așa cum, de altfel, am observat și mai înainte).

Alcătuirea oricărei bibliografii cere pregătirea bibliografului atît în tehnica muncii bibliografice, cît și în domeniul în care întocmește bibliografia. Această condiție se impune și mai riguros pentru bibliografia selectivă. Numai astfel bibliograful poate avea discernămintul necesar selecției. În privința bibliografiei de recomandare, aceluia care o întocmește trebuie să se poseze și pregătirea pedagogică sau, în orice caz, simțul pedagogic cerut pentru acest fel de lucrare bibliografică.

Se poate vorbi de un dezavantaj al bibliografiei selective?

Bibliografiile de acest gen oferă materiale considerate importante după un mod de a gîndi care încearcă să fie cît mai general. Ele pot trece, însă, cu vederea un material interesant pentru un anumit fel de cercetări, lăsînd astfel la o parte informații care par mărunte, dar care, pentru un cercetător, pot fi prețioase. Bibliografia selectivă nu poate face asociațiile de idei care se ivesc numai în mintea cercetătorului și nu-l scutește pe acesta de investigația pe cont propriu, pentru găsirea altor materiale. O bibliografie selectivă de articole din presă, chiar dacă ar fi atît de largă încît ar atinge aproape limitele bibliografiei exhaustive, nu l-ar scuti pe cercetătorul extrem de scrupulos să reia, eventual, colecțiile de ziare și reviste, în căutarea a ceea ce a fost lăsat la o parte și ar putea să-l intereseze.

Cu tot acest risc, bibliografia selectivă are, fără îndoială, o foarte mare utilitate.

Ileana BANCILA

Aspecte ale istoriografiei românești în 1966

Publicațiile din domeniul istoriei României tipărite în cursul anului 1966 (studii științifice sau lucrări accesibile unor cercuri largi de cititori) pot fi grupate în cinci categorii principale: de izvoare sau de surse istorice, de arheologie și de istorie veche, de istorie medie, modernă și contemporană.

O însemnătate excepțională pentru orientarea și fundamentarea teoretică, în lumina învățării marxist-leniniste, a investigației istorice prezintă documentele Congresului al IX-lea al Partidului Comunist Român¹⁾, expunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Comitetului Central al Partidului Comunist Român, intitulată *Partidul Comunist Român — continuator al luptei revoluționare și democratice a poporului român, al tradițiilor mișcării muncitorești și socialiste din România*²⁾, cuvântările rostite de tovarășul Nicolae Ceaușescu și de alți conducători de partid și de stat cu prilejul vizitelor în regiunile patriei.

Dintre publicațiile de surse istorice, privind realitatea românească medievală, modernă și contemporană, menționăm: *Documenta romanicae historica. B. Țara Românească. Vol. 1 (1247—1500)*³⁾; *Cronicile turcești privind Țările Române. Vol. 1. Sec. XV — mijlocul sec. XVII*⁴⁾, publicate de Mihail Guboglu și Mustafa Mehmet; *Documente privind relațiile agrare în veacul al XVIII-lea. Vol. 2. Moldova*⁵⁾; *Presă muncitorească și socialistă din România. Vol. 2. Partea I (1900—1907)*⁶⁾ și *Documente din istoria mișcării muncitorești din România. 1916—1921*⁷⁾.

1) *Congresul al IX-lea al Partidului Comunist Român. 19—24 iulie 1965.* Buc., Editura politică, 1965. 864 p.

2) Editura politică, 1966. 91 p.

3) Editura Academiei Republicii Socialiste România. LXIV + 635 p.

4) Editura Academiei Republicii Socialiste România. 562 p.

5) Editura Academiei Republicii Socialiste România. 794 p.

6) Editura politică. XVI + 903 p.

7) Editura politică: 789 p.

Culegerea de documente referitoare la perioada 1247—1500, publicată în cadrul colecției mai sus menționate, este primul volum din seria consacrată Țării Românești și cuprinde 311 documente, de o deosebită importanță pentru studiul perioadei de început a feudalismului dezvoltat. Documentele oglindesc organizarea și dezvoltarea domeniului feudal, raporturile clasei dominante cu domnia, lupta țărănimii și a orașenilor împotriva aservirii etc. Textele volumului aduc, în același timp, un bogat material de cercetare a culturii și a limbii slavone, limba oficială a cancelariilor domnești din acea vreme.

Lucrarea *Cronicile turcești privind Țările Române*, proiectată în trei volume, din care a apărut volumul I, semnalat mai sus, va consemna informații asupra Țărilor Române, extrase din cele mai reprezentative cronicile turcești din secolele XV—XVIII. Aceste izvoare, privite în ansamblul lor, îmbrățișează o bună parte din istoria Imperiului otoman și aproape toată perioada dominației turcești asupra Țărilor Române. Extrasele alese învederează, cu multă claritate, lupta aprigă dusă secole de-a rândul de poporul român, singur sau alături de alte popoare europene, la început pentru stăvilirea expansiunii turcești în Peninsula Balcanică, iar apoi pentru eliberarea de sub dominația statului feudal otoman. Figurile luminoase ale poporului român: Mircea cel Bătrîn, Ioan de Hunedoara, Vlad Țepeș, Ștefan cel Mare, Mihai Viteazul și alții se reliefează în toată măreția lor și din aceste izvoare.

Volumul consacrat relațiilor agrare în Moldova în secolul al XVIII-lea prezintă materialul documentar asupra raporturilor locuitorilor din Moldova cu stăpînitorii de moșii. Ca și volumul I, culegerea de față aduce, prin documentele înseriate, o varietate de teme privind relațiile feudale de producție din acea perioadă.

Descrierea Chinei — de Nicolae Mălescu Spătarul: foaia de titlu a manuscrisului slav de la Biblioteca națională din Paris (după C.C. Giurescu, Nicolae Mălescu Spătarul. .). În: Căndea, Virgil, Giurescu, Dinu C., Malița, Mircea. *Pașini din trecutul diplomației românești*. Buc., Editura politică, 1966. 253 p. + 15. pl.

De o deosebită importanță pentru înțelegerea evenimentelor politice cuprinse între anii 1900 și 1907 este volumul al treilea al seriei de izvoare privind perioada modernă, care însușează fragmente din presa muncito-

rească a vremii. În centrul preocupărilor acestor publicații se află dezbaterea principalelor probleme privitoare la situația clasei muncitoare și a țărănimii sărace, la organizarea politică și profesională a muncitorilor.

În volumul de documente privind istoria mișcării muncitorești din România în perioada 1916—1921, publicat de Institutul de studii istorice și social-politice de pe lângă C.C. al P.C.R., sînt incluse documente ale Partidului socialist din România și ale secțiilor sale, precum și documente ale Consiliului General al Sindicatelor, ale Uniunii Tineretului Socialist (programe, hotărîri, rezoluții, moțiuni, declarații, manifeste, apeluri, dări de seamă, instrucțiuni, directive etc.). În ansamblul lor, aceste materiale reflectă situația complexă a mișcării muncitorești, activitatea ei multilaterală, precum și creșterea și dezvoltarea impetuoasă a avîntului revoluționar în țara noastră.

Dintre lucrările de arheologie și de istorie veche, semnalăm, în primul rînd, cele două studii cu caracter monografic publicate de Dumitru Berciu. Lucrarea intitulată *Cultura Hamangia. Noi contribuții*. Vol. 1^a) tratează, pe baza celor mai recente date arheologice, cîteva aspecte ale neoliticului primar din țara noastră. Cultura Hamangia a fost prezentată de autor, pentru prima dată, cu ocazia celui de-al X-lea Congres internațional al științelor istorice, ținut la Roma, în august 1955. Rezultatele săpăturilor de la Ceamurlia de Jos, Baia, Cernavodă, precum și ale celor întreprinse de Muzeul regional de arheologie al Dobrogei — Constanța, Institutul de arheologie, au evidențiat noile probleme ridicate de cultura Hamangia, atît pentru preistoria României, cît și pentru preistoria Europei sud-estice și centrale. Cultura Hamangia dezvăluie începuturile foarte vechi ale neoliticului în țara noastră și aruncă o lumină nouă și surprinzător de clară asupra omului din acea perioadă îndepărtată a vieții sociale. Cea de-a doua lucrare, *Zorile istoriei în Carpați și la Dunăre*²⁾, concepută, în genere, pentru un cerc mai larg de cititori, remarcă principalele date și probleme rezultate din cercetarea arheologică de la noi. Capitolele lucrării tratează următoarele teme: *Inceputurile societății omeneste, Apariția ginții matriarhale, Mezoliticul, Neoliticul, Perioada de tranziție de la neolitic la epoca bronzului și epoca fierului*. Punînd la dispoziția cititorilor un bogat material documentar, lucrarea poate fi utilizată cu același

succes atît de cercetătorul avizat, cît și de cititorul nespecialist. Dintre lucrările cu caracter strict științific, se cuvine a aminti și lucrarea publicată de D. Protase, *Problema continuității în Dacia în lumina arheologiei și numismatice*¹⁰⁾. Studiul, rezultat al unei temeinice cercetări și documentări, prezintă sistematic și critic seria dovezilor concrete referitoare la prezența populației dacice și daco-romane pe meleagurile țării noastre. În ceea ce privește lucrările de arheologie și de istorie veche adresate unor cercuri mai largi de cititori, relevăm albumul *Columna lui Traian*¹¹⁾, de C. Daicoviciu și H. Daicoviciu, în care au fost selectate fragmente din scenele Columnnei, însoțite de comentariile explicative necesare. Tot din categoria acestor lucrări, amintim: *Așezări getice din Muntenia*¹²⁾, de Radu Vulpe, care cuprinde bogate referiri asupra istoriei getilor și asupra așezărilor acestora din ținutul dintre Carpați și Dunăre; *Cetăți Dacice din sudul Transilvaniei*¹³⁾, studiu realizat de M. Macrea, Oct. Floca, N. Lupu și I. Berciu, care evidențiază unele aspecte ale puțernicului stat geto-dac; și, în sfîrșit, lucrarea de popularizare, semnată de D. Tudor, *Traian împărat al Romei*¹⁴⁾.

Dintre cercetările de istorie medie, amintim, mai întîi, lucrarea publicată de Virgil Cîndea, Dinu C. Giurescu și Mircea Malița, *Pagini din trecutul diplomației românești*¹⁵⁾. Cartea prezintă unele acțiuni diplomatice ale Țărilor Române de-a lungul veacurilor, și reușește să sublinieze și să determine structura și trăsăturile specifice ale acestor acțiuni, menite să apere constant interesul suprem al poporului român: păstrarea ființei lui în cadrul unor state independente. Excepțînd primul capitol, privitor la relațiile geto-dacilor cu lumea greacă și romană, materialul tratează în exclusivitate aspecte ale acțiunilor diplomatice din evul mediu românesc¹⁶⁾.

10) Editura Academiei Republicii Socialiste România, 249 p.

11) Editura Meridiane, 36—40/ p. + 35 pl.

12) Editura Meridiane, 63—67/ p. + 19 pl.

13) Editura Meridiane, 79 p. cu ilustr. + 4 h.

14) Editura științifică, 89 p.

15) Editura politică, 253 p. + 15 pl.

16) Vezi: *Revista bibliotecilor*, 19, nr. 12, dec 1966, p. 732.

8) Editura Academiei Republicii Socialiste România, 319 p.

9) Editura științifică, 319 p. cu ilustr.

Atacul împotriva garnizoanelor romane. În: Daicoviciu, Constantin și Daicoviciu, Hadrian. *Columna lui Traian*. Buc., Editura Meridiane, 1966, planșa nr. 19.

În același cadru, al studiilor de istorie medievală, se cuvine a aminti și ediția a doua, revăzută și completată, a monografiei închinată lui *Ioan Vodă cel Viteaz*¹⁷⁾, publicată de Dinu C. Giurescu. Lucrarea prezintă un aspect semnificativ al epopeii poporului român, încleștat în luptele eroice pentru apărarea independenței și libertății naționale de-a lungul veacurilor. În capitolul introductiv al volumului se remarcă ecoul domniei lui Ioan Vodă cel Viteaz în cadrul studiilor istorice tipărite în secolele XVI—XVIII în străinătate și redă principalele aspecte legate de viața domnitorului, în contextul social-politic al acțiunilor întreprinse de acesta împotriva dominației otomane. Analizând începuturile și consolidarea domniei lui Ioan Vodă, politica internă, întărirea autorității centrale, relațiile externe, desfășurarea dramatică a evenimentelor din 1574, precum și politica celor care au urmat viteazului voievod, monografia circumscrie unul din episoadele cele mai impresionante ale istoriei poporului român.

Tot în cadrul studiilor privind istoria perioadei feudale a țării noastre, remarcăm lucrarea lui Lucian Blaga, *Gîndirea românească în Transilvania în secolul al XVIII-lea*¹⁸⁾, publicată postum și monografia asupra *Falansterului de la Scăieni*¹⁹⁾, întocmită de I. Cojocaru și Z. Ornea. Prima lucrare, datorată unuia dintre cei mai talentați scriitori ai epocii noastre, conturează cîteva probleme semnificative din istoria politică, economică și culturală a Transilvaniei în secolul al XVIII-lea, dintre care amintim: expansiunea și consolidarea dominației habsburgice, răscoalele țărănești și ecoul lor, dezvoltarea burgheziei române, Școala ardeleană. Cea de-a doua, consacrată operei și activității fourieristului erudit Teodor Diamant, tratează cîteva aspecte concludente ale experiențelor de la Scăieni, din anii 1835—1836. Lucrarea redă, pe o largă bază documentară, o pagină semnificativă și, în genere, mai puțin cunoscută din istoria luptei proletariului și a țărănimii în țara noastră, a socialismului românesc și a mișcării fourieriste europene.

¹⁷⁾ Editura științifică. 229 p. + 16 pl. + 1 f. tab.

¹⁸⁾ Editura politică. 229 p.

¹⁹⁾ Editura politică. 553 p.

Dintre cercetările și studiile de istorie modernă, considerăm că trebuie să fie consemnate două: *Adunarea națională de la Blaj*²⁰⁾, de Victor Cheres-teșu, și *Viața și opera lui Cuza Vodă*²¹⁾, de C. C. Giurescu. Primul studiu se referă la unul din momentele cele mai însemnate ale istoriei românilor din Transilvania — Adunarea națională de la Blaj, pe Cîmpia Libertății. În cadrul acestei adunări, poporul român din Transilvania și-a fixat programul de luptă și de acțiune nu numai pentru momentul istoric 1848, ci, în unele privințe, pentru toată perioada pînă la desăvîrșirea unității naționale din 1918. Vechea istoriografie, atît cea română, cit și cea maghiară, a diminuat, în genere, importanța luptei sociale în acea epocă atît de frămîntată, pornind de la concepția eronată că lupta națională și socială s-ar exclude. Lucrarea, constituită în cinci principale capitole (*În ajunul revoluției din 1848, Începuturile revoluției în Transilvania, Prima adunare de la Blaj, Frămîntări în vederea alcătuirii programului revoluției, Desfășurarea adunării*), este rezultatul unei atențe și judicioase cercetări documentare de arhivă, în țară și în străinătate, completată cu o bibliografie la zi a lucrărilor de specialitate în problemă.

Cea de-a doua lucrare de istorie modernă, datorată profesorului Constantin C. Giurescu, prezintă, pe baza unei documentări exhaustive, epoca Unirii și principalele evenimente legate de viața și de opera lui Alexandru I. Cuza. Monografia reprezintă o nouă sinteză asupra vieții lui Cuza-Vodă, după trecerea unui secol de la evenimentele cuprinse în epoca constituirii României ca stat unitar (1859—1866), și vine să întregească în chip fericit studiile parțiale, publicate în ultimii ani, asupra acelei perioade.

Din cadrul lucrărilor de istorie contemporană, amintim studiile: *Momente din istoria Partidului Comunist Român*²²⁾ și *România în războiul anti-hitlerist*²³⁾. Prima lucrare — o culegere de articole publicate anterior, în prima parte a anului 1966, în ziarul *Știința* — prezintă unele aspecte și acțiuni ale mișcării muncitorești, ale Partidului Comunist Român în dece-

niile II—IV ale secolului nostru (*Greva generală din octombrie 1920; Momente din perioada Congresului I al P.C.R.; Mărețele tradiții internaționale ale Partidului; Momente din activitatea P.C.R. în preajma celui de-al doilea război mondial; Din istoria luptei pentru unitatea clasei muncitoare; Luptele din 1933 ale muncitorilor petrolști din Valea Prahovei; Luptele din ianuarie-februarie 1933 ale muncitorilor ceferiști*).

A doua lucrare, editată de Institutul de studii istorice și social-politice de pe lângă C.C. al P.C.R., redă evenimentele cuprinse în perioada 23 August 1944 — 9 mai 1945. Pentru înțelegerea acestor evenimente, în primul capitol este expusă situația României în anii premergători celui de-al II-lea război mondial. Autorii volumului au grupat datele și evenimentele analizate în următoarele principale capitole: *Pregătirea insurecției naționale antifasciste; Insurecția națională antifascistă (23—31 august 1944); Alăturarea României la coaliția antihitleristă; Desăvîrșirea eliberării României (septembrie — 25 octombrie 1944); Participarea armatei române la acțiunile militare desfășurate pe teritoriul Ungariei și Cehoslovaciei (respectiv 8 octombrie 1944 — 15 ianuarie 1945 și 18 decembrie 1944 — mai 1945); Efortul economic al poporului român în războiul antihitlerist*.

În succinta noastră prezentare bibliografică, am omis, fără îndoială, unele lucrări mai mult sau mai puțin reprezentative ale istoriografiei românești din perioada analizată. Sperăm, totuși, ca ea să ofere bibliotecarilor posibilitatea unei utile informări asupra producției istoriografice românești, din anul care a trecut, într-un moment în care interesul publicului cititor pentru problemele de istorie înregistrează un spor din ce în ce mai evident și să vină în sprijinul activității bibliotecarilor în ceea ce privește orientarea propagandei cărții din domeniul istoriei patriei noastre.

20) Editura politică, 671 p.

21) Editura științifică, 476 p. + 20 pl.

22) Editura politică, 121 p.

23) Editura militară, 813 p + 31 pl. + 13 h.

Paul SIMIONESCU

Institutul de istorie „N. Iorga”

Educația sanitară și unele dintre obiectivele sale actuale

Cultura sanitară s-a impus, relativ recent, ca un sector constitutiv al ariei largi a culturii generale. În acest scop, educația sanitară a devenit o parte integrantă a procesului instructiv-educativ din școală, a acțiunilor culturale și de popularizare a științei. Ea contribuie la difuzarea noțiunilor elementare medicale și de igienă, necesare înțelegerii științifice a problemelor privind sănătatea omului. Aportul educației sanitare la înzestrarea cu cunoștințe igienice a populației, la cultivarea unei atitudini conștiente a oamenilor față de sănătatea proprie și cea colectivă s-a reflectat în necontenitele progrese realizate în domeniul ocrotirii sănătății publice din țara noastră.

Deosebit de importante sînt succesele obținute în reducerea mortalității infantile — la care dețineam, în trecut, un trist record în Europa — în scăderea bolilor la femei în perioada maternității, în reducerea afecțiunilor digestive și respiratorii la copiii mici etc. Dar datele statistice demografice arată că, deși condițiile de viață s-au îmbunătățit mereu în țara noastră, de la apariția legii din anul 1957 privitoare la întreruperea sarcinii, natalitatea și sporul natural al populației erau în scădere. A crescut mult numărul avorturilor, a sporit procentul îmbolnăvirilor ginecologice, endocrine și al sterilității femeilor. De asemenea, pe alocuri, unii tineri și-au format opinii ușuraticе privind prietenia, dragostea, căsătoria. În consecință, a crescut și numărul divorțurilor.

Recentele hotărîri cu privire la sporul natural al populației și la reglementarea întreruperii cursului sarcinii, laolaltă cu noile măsuri economice, social-sanitare, culturale, privind femeia, copilul și familia în general,

au drept obiectiv principal să stimuleze și să sprijine puternic familia în creșterea și educarea unui număr cît mai mare de copii, promovarea susținută a natalității.

Împreună cu toate celelalte unități cultural-educative, bibliotecilor le revine un rol important în propaganda acestor măsuri în rîndul populației, pentru o justă înțelegere și aplicare a noii legislații. În această direcție, bibliotecile au datoria de a atrage în activul lor pe medici, cu colaborarea cărora trebuie să desfășoare activitatea de popularizare a cunoștințelor medicale.

În ultimii ani, s-au difuzat tuturor unităților medico-sanitare numeroase tipărituri editate de Institutul de igienă al Ministerului Sănătății și Prevederilor Sociale, cu recomandarea de a fi trimise și bibliotecilor de diferite tipuri din toată țara. Printre acestea, sînt: *Școala mamei*, un îndreptar de 140 de pagini privind igiena și îngrijirea gravidei, a copilului mic, brășurile *Sarcina și sănătatea femeii*, *De la o doctorișă pentru tinerele sale prietene*, *Igiena femeii în cîmpul muncii*, *Alimentația sugarului*, *Îngrijirea copilului mic* etc. Numeroase broșuri au fost tipărite de Editura medicală, ca, de pildă: *Cartea tinerei mame*, de dr. N. Scurtu; *Agenda sănătății copilului*, de Dr. V. Vasiliu; *Sănătatea familiei*, sub redacția prof. dr. M. Voiculescu; *De vorbă cu părinții*, de dr. R. Dumitriu; *Almanahul sănătății — 1967 ș.a.* Au apărut, de asemenea, numeroase broșuri, pliante, afișe etc. Și în lunile următoare, sînt în curs de apariție lucrări de educație sanitară.

Desigur că bibliotecile, în strînsă colaborare cu organele medico-sanitare locale, pot asigura nu numai o

bună și activă popularizare și difuzare a materialelor de educație sanitară (broșuri, albume, panouri ilustrate, pliante etc.), potrivit specificului și cerințelor locale. Contribuția lor poate avea un caracter mai larg, mai variat. Sînt cunoscute și apreciate inițiativele multor cluburi, cămine culturale și biblioteci care, cu sprijinul medicilor și al organizațiilor locale de femei, realizează convorbiri și conferințe, precum și fotomontaje, expoziții, seri sau matinee de întrebări și răspunsuri, concursuri etc. Menționăm, de asemenea, faptul că Institutul de igienă al Ministerului Sănătății și Prevederilor Sociale a trimis în toate regiunile filme ca: *Școala mamei*, *Răspunderi*, *De asta sîntem singuri vino-vați*, care sînt folosite cu prilejul manifestărilor cultural-educative organizate în comun de către unitățile sanitare și așezămintele culturale.

În prezent, în țara noastră sînt condiții materiale și morale favorabile dezvoltării și întăririi familiei și men-

ținerii sporului natural al populației. Este necesar ca aceste condiții să fie folosite pentru cultivarea și dezvoltarea vechii și bune tradiții a poporului de a întemeia familii trainice. De aceea, una dintre sarcinile de bază ale muncii de culturalizare este popularizarea și explicarea importanței și necesității noilor măsuri luate de statul nostru, al căror scop este de a împlini interesul personal al fiecăruia de a se dezvolta sănătos și de a fi fericit în viață cu interesul obștesc privitytor la neconținută dezvoltare a capitalului biologic al poporului, al întăririi familiei. Trebuie să fie stimulată și cultivată nobila misiune a femeii de a procrea, crește și educa copii. Aceasta nu se realizează doar prin încunoștiințarea formală a populației cu privire la dispozițiile legale, ci și prin folosirea unor forme adecvate de influențare, care să se adreseze resorțelor afective, să stimuleze demnitatea și responsabilitatea femeii.

În literatura română și universală, sînt numeroase cărți de poezie, de proză sau de teatru în care este vorba despre frumusețea sentimentului matern, despre climatul de fericire și căldură sufletească existent în familiile care au copii. Aceste lucrări pot fi folosite pentru organizarea de convorbiri, discuții cu cititorii, seri literare, pentru întocmirea de bibliografii de recomandare etc.

Este necesar să fie popularizate și explicate, în acțiunile întreprinse de bibliotecă, în colaborare cu cadrele medico-sanitare, nu numai conținutul legilor noi, ci și motivațiile medicale care au dus la elaborarea acestor legi, explicînd legătura dintre întreruperea sarcinii și sterilitatea unor femei, urmările grave ale avorturilor asupra sănătății femeii, bolile aparatului genital, maladiile endocrine, neuro-vegetative etc., ce pot surveni adeseori.

În cursul gravidității, organismul femeii cunoaște o puternică creștere a tuturor funcțiilor sale, se stabilește un nou echilibru neuro-endocrin. Toate procesele biologice se restructurează, spre a face față noilor cerințe, funcției de reproducere. Avortul constituie, în esență, o rupere brutală a acestui nou echilibru, ceea ce are întotdeauna consecințe negative asupra organismului, oricît de corect ar fi efectuat avortul. Femeile tinere trebuie să știe, încă din adolescență, că riscul principal al avorturilor — și adesea al primului avort — este posibilitatea instalării sterilității definitive, că amînarea sarcinii pentru mai tîrziu poate avea consecințe dintre cele mai grave. Pe cît de nesănătoasă este o maternitate la o vîrstă precoce, înainte ca organismul să se fi dezvoltat din toate punctele de vedere, pe atît este de important ca femeia să procreze copii la o vîrstă tînră. Pe de altă parte, este necesar să se explice, cu date științifice, rolul pozitiv al maternității în desăvîrșirea sănătă-

ții fizice și psihice a femeii și, totodată, în crearea unei vieți de familie sănătoase. La explicarea tuturor acestor probleme, cartea medicală și cea beletristică poate fi de un prețios ajutor.

Pentru a duce sarcina la capăt în cît mai bune condiții, pentru a procrea copii sănătoși, este necesar ca femeia să cunoască și să respecte o seamă de norme stabilite de știința medicală. O cerință primordială constă în prezentarea la controlul medical de la primele semne și cu regularitate pe întreaga durată a sarcinii, la intervalele stabilite de medici. Numai medicul este competent să urmărească bunul mers al sarcinii, dezvoltarea fătului și, deci, poate să intervină la timp în cazurile dificile. Totodată, medicii sînt aceia care sfătuiesc gravidele asupra comportamentului lor igienic privind alimentația, îmbrăcămîntea, normele de muncă și de odihnă, de cultură fizică etc.

Unitățile medico-sanitare din întreaga țară au o experiență bogată în privința organizării și a folosirii diferitelor forme educativ-sanitare, posedînd, în acest scop, lucrări metodologice speciale editate de către Institutul de igienă al Ministerului Sănătății și Prevederilor Sociale*). Această experiență trebuie să fie valorificată și extinsă.

Alături de unitățile medico-sanitare, la această acțiune participă organizațiile obștești, instituțiile culturale și bibliotecile. Este necesar ca toți acești factori să colaboreze cît mai intens spre a se asigura orientarea justă a activității de educație sanitară în scopul atingerii obiectivelor esențiale demografice și de sănătate publică.

dr. P. PENCIU

Institutul de igienă București

*) Educația sanitară. Buc., Editura medicală, 1964, 432 p.

Permisul unic de cititor

Biblioteca centrală universitară — București, din a cărei rețea fac parte bibliotecile de facultate și bibliotecile de cămine studențești, a introdus, încă din anul 1960, permisul unic de cititor. Pe baza acestui act, cititorii (studenții la cursurile de zi, la fără frecvență, la seral sau la cursurile postuniversitare, cadrele didactice și cercetătorii din alte instituții) au dreptul de a consulta publicațiile în sălile de lectură sau de a le împrumuta de la oricare din unitățile din rețeaua Bibliotecii centrale.

Eliberarea permisului unic se efectuează, la cererea cititorilor, de către un birou, care funcționează zilnic — dimineața și după-amiază — la sediul unității centrale. În atribuția aceluiași birou intră și ținerea evidenței diferitelor categorii de cititori. Pentru a obține permisul, fiecare cititor trebuie să prezinte buletinul de identitate și, în afară de acesta, studenții — cartea de student vizată pe anul în curs, cadrele didactice și alți cercetători — dovada de serviciu, pensionarii — talonul de pensie. În anumite perioade ale anului, când biroul de eliberare a permiselor este aglomerat se procedează la simplificarea formalităților de înscriere. Astfel, la începutul anului de învățămînt, când studenții din anul I încă n-au primit cartea de student, înscrierea se face pe baza unei liste nominale certificată de decanat; în perioadele de examene, vizele pentru studenții secției fără frecvență pot fi puse de responsabilii bibliotecilor de facultate, care, ulterior trimit tabele completate.

Pe baza actelor prezentate, se completează fișa de înregistrare (fișă tip — imprimată), care cuprinde: datele de stare civilă, ocupația (pentru studenți — facultatea și anul de studiu), domiciliul (pentru studenți și domiciliul din provincie), seria și numărul buletinului de identitate. Pe verso, se află extrase din regulamentul interior de funcționare și un angajament în care se menționează că fișa ține loc și de contract de împrumut. După ce verifică datele înscrise pe fișă și citește angajamentul, cititorul semnează

de luare de cunoștință. Apoi, i se eliberează permisul.

Permisul de cititor este un carnet simplu, de culoare diferită pentru studenți și pentru membrii corpului didactic. Prima foaie cuprinde următoarele date: numărul permisului, numele și prenumele cititorului, ocupația, data eliberării; a doua foaie este rezervată pentru vizele anuale. Permisul este valabil pe un an calendaristic, iar cititorul care dorește să aibă în continuare acces la bibliotecile din întreaga rețea a Bibliotecii centrale universitare trebuie să-l prezinte pentru viza anuală. Cititorii temporari, care declară că au de consultat un număr limitat de volume într-o perioadă de timp mai scurtă, primesc numai o carte de intrare, cu indicația datei pînă la care au acces la bibliotecă.

Evidența cititorilor se ține în două registre. Primul, *registru de înscriere a cititorilor*, cuprinde câteva date sumare din fișa de înregistrare (data eliberării permisului, numele și prenumele, ocupația, numărul buletinului de identitate) și este numerotat de la 1 la infinit, în ordinea eliberării permiselor noi. Numărul din registrul cititorilor este atribuit, în același timp, permisului de cititor și fișei de înregistrare. Al doilea, *registru de vize*, cuprinde evidența permiselor vizate anual și conține aceleași date ca și registrul cititorilor, cu deosebirea că numărul de ordine începe cu 1 în fiecare an. Pentru a avea o evidență mai precisă, numărul de ordine este trecut în fișa de înregistrare a cititorului.

Datele din registrul de înscriere a cititorilor și din registrul de vize anuale sînt centralizate lunar și, apoi, anual. Această evidență permite să cunoaștem numărul persoanelor fizice care frecventează fiecare bibliotecă, categoriile de cititori.

În cazul cînd un cititor pierde permisul, i se poate elibera un duplicat, după ce prezintă vizele de la bibliotecă de facultate, bibliotecă de cămin sau bibliotecă centrală, prin care să se constate că nu are de restituit nici o carte.

Experiența ne-a dovedit că permisul unic de cititor prezintă multiple avantaje atît pentru cititori, care pot con-

sulta și împrumuta publicații în toate bibliotecile din rețeaua Bibliotecii centrale universitare, cât și pentru administrația Bibliotecii. Au fost înlăturate operațiunile de înscriere a cititorilor în fiecare din unitățile rețelei, care răpeau mult timp și necesitau un personal special. Evidența cititorilor, persoane fizice, permite conducerea Bibliotecii să întocmească o informare statistică reală, deoarece la centralizarea datelor nu mai este posibil ca unul și același cititor să figureze în două sau mai multe unități. Permisul unic oferă posibilitatea de a se exercita un control mai atent și de a se urmări centralizat restituirea cărților împrumutate.

Nicolae OANCEA

PENTRU O MAI BUNĂ SERVIRE A CITITORILOR

Cu câteva luni în urmă, colectivul Bibliotecii orășenești „Mihail Sadoveanu” din Capitală și-a propus să reorganizeze secția de împrumut. Această acțiune s-a inițiat pentru folosirea mai judicioasă a unui local nu întrutotul corespunzător funcționării bibliotecii și pentru a înlesni orientarea cititorilor, dezvăluindu-le în condiții cât mai bune colecțiile de publicații.

Situația de la care a pornit colectivul bibliotecii la munca de reorganizare se prezenta astfel: într-un spațiu restrâns, care stânjenea buna servire a cititorilor și îngreuiua orientarea la raft a acestora, funcționau două secții de împrumut — una cu cărți în limba română, cealaltă cu lucrări în alte limbi — ambele totalizând circa 33 000 de volume. S-a ajuns la concluzia că prin unificarea acestor secții va putea fi folosit mai bine spațiul existent, creându-se, totodată, posibilitatea unei mai judicioase prezentări a colecțiilor.

În primul rând, a fost necesară o triere a fondului. Criteriile care au stat la baza trierii au fost determinate mai ales de circulația cărților.

Au fost transferate în depozite cărțile cele mai puțin solicitate, respectându-se în acest fel principiul expunerii la raftul liber a cărților celor mai valoroase. La operația de triere a fondului, ne-au fost deosebit de utile fișele de carte, fiecare dintre ele constituind un adevărat seismograf care înregistrează gradul de solicitare al fiecărui volum.

Un alt criteriu care a stat la baza selectării fondului de cărți a fost conținutul acestora, eliminându-se lucrările a căror uzură morală era evidentă. S-a ținut seama și de uzura fizică a cărților. În sfârșit, nu au fost expuse la raftul liber edițiile mai vechi ale unor lucrări care au reapărut în ediții îmbunătățite.

În actuala secție de împrumut, au rămas astfel numai lucrări cu certă valoare actuală, intens solicitate și în bună stare. Merită menționat faptul că, efectuând trierea în vederea reorganizării secției de împrumut, colectivul bibliotecii a găsit prilejul favorabil de a verifica întregul fond de publicații.

Diferența esențială dintre actuala secție de împrumut și cele două secții existente anterior o constituie prezența, în același raft, a cărților în diferite limbi, inclusiv a celor în limba română. Fondul de cărți este așezat tot după principiul sistematico-alfabetic. S-au adus, însă, unele modificări, determinate de organizarea publicațiilor după sistemul accesului liber la raft. Astfel, au fost alăturate lucrări din domeniul înrudite. Expunerea colecțiilor începe cu lucrări social-politice, de istorie și filozofie (alăturându-se deci clasele 1, 3, 9); și continuă cu cărțile de știință (apropiindu-se lucrările de chimie industrială — grupa 66 — de cele de chimie generală — grupa 54 —, iar lucrările de biologie — grupa 57 — sint așezate imediat după cele de medicină — grupa 61); urmează cărțile de tehnică, lingvistică, beletristică, artă și sport.

Acest sistem de așezare are drept scop principal să-i ajute pe cititori în găsirea cărților la raftul liber. Indicatoarele de raft au fost înlocuite cu indicatoarele de poliță. Iată un exemplu: raftul care purta indicația *Operele clasicele marxism-leninismului*

poartă acum, la fiecare poliță, un indicator cu mențiunile: *Marx-Engels, Opere*; *Marx-Engels, Opere alese*; *Marx-Engels, Opere separate*; *Marx-Engels, Despre ei ș.a.m.d.* Volumele sînt aranjate alfabetic în cadrul subdiviziunii sistematice. La fel s-a procedat în cazul rafturilor cu cărți de știință și tehnică. Pentru grupa *literatură beletristică*, a fost găsit un procedeu de orientare mai sugestiv. Ordinea alfabetică a autorilor în cadrul fiecărei literaturi a fost păstrată. Pe indicatorul aflat la capătul fiecărei polițe, este lista scriitorilor mai importanți prezenți aici cu lucrări, fiecare dintre aceste liste purtînd ca semn distinctiv portretul autorului cel mai bogat reprezentat. Astfel, la o privire de ansamblu, cititorul își dă seama cu ușurință, recunoscînd portretele, unde se află lucrările autorului care îl interesează.

Ținîndu-se seama de sfera de interes a anumitor categorii de cititori, au fost alcătuite rafturi tematice, pe o mare diversitate de teme: *In ajutorul radioamatorului, Călătoriți cu noi, Oameni de seamă, Literatură de anticipație și aventuri, Căminul nostru, În ajutorul celor care învață limbi străine etc.*

Colectivul bibliotecii noastre a căutat soluții pentru a orienta mai ușor cititorul spre acele domenii care îl interesează în mod deosebit. Secția de împrumut dispune de cataloage alfabetic și sistematic revizuite și aduse la zi. Acestea cuprind titlurile tuturor cărților, atît cele expuse, cît și cele din depozit. Pentru cititorii tineri, au fost întocmite și multiplicat liste cuprînzînd cărțile în diferite limbi existente în bibliotecă, bibliografii pe teme diferite etc. Aceste liste, precum și scrisorile metodice către cititori sînt oferite în plicuri, la solicitare, sau se află pe mese, la loc vizibil, în apropierea raftului unde pot fi găsite volumele indicate în ele. De asemenea, la dispoziția cititorilor sînt mape cu noutăți, ținute la zi, avînd toate titlurile adnotate. Aceste fișiere, liste și mape cu noutăți și-au dovedit eficiența, ajutînd efectiv pe cititori să se orienteze singuri în secția de împrumut.

În încheiere, o mențiune despre secția de periodice a bibliotecii noastre,

secție reorganizată și redeschisă aproape simultan cu cea de împrumut. Și aici s-a vădit preocuparea de a însoți colecțiile de ziare și reviste puse la dispoziția cititorilor cu diverse materiale de popularizare și îndrumare, cum ar fi: plicuri tematice cu articole decupate din ziare, plicuri cu recenzii, liste bibliografice.

Gabriela TARABEGA

Economie de muncă și de materiale

Într-un articol publicat în *Revista bibliotecilor* (nr. 7 din iulie 1966) am propus unele simplificări în evidența publicațiilor, pe care Biblioteca centrală a Institutului de medicină și farmacie din București le-a aplicat cu rezultate bune.

În cele ce urmează, facem unele precizări în legătură cu simplificările propuse, arătînd în același timp și ce economii am realizat prin aplicarea lor.

De la data de 10 martie 1965 am început înregistrarea într-un inventar special a manualelor și a cursurilor curente, evidențînd fiecare titlu sub un singur număr. Pînă în prezent au fost înregistrate 83 de titluri reprezentînd 38 703 exemplare manuale și cursuri. Operația a necesitat 5¼ ore de muncă (în loc de 774 de ore cît ar fi fost necesar dacă le-am fi inventariat exemplar cu exemplar) și am folosit 2 pagini și jumătate de registru inventar. Am realizat deci o economie de 769 de ore de muncă și de aproape 11 registre.

Inventarierea pe un singur rînd a tuturor exemplarelor dintr-un manual sau un curs prezenta dezavantajul că nu aveam spațiul necesar pentru a opera în registru eventuale scăderi de exemplare ce s-ar fi pierdut pe parcurs. Am remediat acest inconvenient prin folosirea pentru fiecare titlu a cîte 5 rînduri din registru inventar, în loc de un rînd. În acest fel am asigurat și spațiul necesar operării eventualelor scăderi. La scăderea din inventar a întregului stoc de

83 de titluri pe care le vom înlocui atunci când vor apărea ediții noi va trebui să tăiem din inventar 83 de rînduri în loc de 38 703 rînduri, ceea ce reprezintă o economie de 384 de ore muncă.

Calculul economiilor de mai sus s-a făcut luînd drept normă, la înregistrare, 16 titluri și 50 de exemplare pe oră, iar la scăderea din inventar, 100 de rînduri pe oră.

Pentru înregistrarea publicațiilor duble folosim evidența tehnică operativă (numerică și valorică pe stocuri de publicații). De la 13 decembrie 1963 pînă în prezent am înregistrat 68 986 de publicații în 48 de poziții. Operația înregistrării a necesitat 3 ore de muncă în loc de 1 379 de ore și un singur registru inventar în loc de 20 de registre.

Pentru a ușura identificarea dubletelor ce se scad din fișa de evidență tehnică operativă se notează pe fiecare exemplar de publicație numărul stocului (T.O. nr...) din care face parte și prețul.

Prin abandonarea înregistrării periodiceelor în registrul inventar și folosirea cotei topografice și ca număr de inventar, realizăm o economie anuală de 560 de ore de muncă, adică necesarul pentru completarea a 8 registre inventar folosite în trecut pentru înregistrarea periodiceelor ce intrau în bibliotecă în curs de 1 an. Deci, în doi ani de zile de cînd folosim acest procedeu am făcut o economie de 1 120 de ore de muncă și de 16 registre inventar.

Totalul economiei realizate prin simplificările de mai sus este de 3 649 de ore muncă și de 46 de registre inventar.

Mitrică FILBA

Biblioteca centrală a I.M.F. — București

Documentarea în slujba teatrului

Amploarea și dinamica documentării în teatru sînt determinate de dimensiunile viguroasei dezvoltări a teatrului românesc, de preocuparea continuă de a asigura spectacole de calitate, la nivelul exigențelor unui public din ce în ce mai avertizat, de realizările verificate în numeroase prilejuri pe scenele din țară și din străinătate.

De aici, decurg și obiectivele specifice ale Centrului de documentare al Asociației oamenilor de artă din instituțiile teatrale și muzicale (A.T.M.): asigurarea documentării necesare unei judicioase profilări și înnoiri a repertoriului, dezvoltării strălucitelor tradiții ale teatrului nostru, informarea regizorilor, scenografilor și actorilor despre tot ce e nou și valoros în domeniul punerii în scenă și al artei interpretative, popularizarea peste hotare a teatrului românesc.

În vederea realizării acestor obiective, prima preocupare a Centrului a fost organizarea fondului documentar de specialitate. Pentru a evita paralelismele și cheltuielile inutile de mijloace bănești, s-a mers pe linia depistării și utilizării surselor existente la marile biblioteci din Capitală, în special la Biblioteca Academiei Republicii Socialiste România, Biblioteca Centrală de Stat, Biblioteca centrală universitară. În cadrul Centrului de documentare al A.T.M., funcționează o bibliotecă de specialitate, cu o sală de lectură, care pune la dispoziția cercetătorilor Centrului și oamenilor de teatru principalele lucrări de referință și periodice de specialitate. În momentul de față, biblioteca dispune de 1 183 de volume și de 118 titluri de periodice.

Pe baza fondului documentar aflat în biblioteca Centrului, precum și în fondurile altor biblioteci, se elaborează, periodic, un Buletin de informare, publicație referativă, care prezintă cele mai importante evenimente artistice, tendințe, curente și probleme caracteristice teatrului contemporan, referate asupra lucrărilor dramatice recent jucate pe diverse scene ale lumii, ca și lucrări mai vechi intrate în patrimoniul dramaturgiei universale.

Fenomenul teatral românesc este urmărit și înregistrat în mod permanent, în variatele lui manifestări și genuri, pe tot cuprinsul țării și în străinătate. În evidența secției de teatru românesc există fișe, dosare, fotografii, schițe de decor și orice alte eventuale materializări despre spectacole, teatre, autori, regizori și scenografi. Periodicele străine, de specialitate, sînt despuiate și bibliografiate cu regularitate, creindu-se astfel posibilitatea cunoașterii concrete a peisajului dramaturgiei de peste hotare. Alți spectacolele, cît și realizatorii lor menționați în cronicile acestor publicații, repertoriile pe stagioni, articolele teoretice, interviurile și discuțiile sînt semnalate pe fișe de cîtredră lucrătorii Centrului, care lucrează în secțiile de teatru sovietic, francez, anglo-saxon, italian etc.

Centrul nu se limitează la o informare de ordin general, ci abordează și etapa documentării propriu-zise, în sensul furnizării de surse primare necesare completării repertoriului teatrelor noastre. Printre cele 50 de piese, care au fost traduse, multiplicare și puse la dispoziția teatrelor, se numără lucrări de Sean O'Casey, Arthur Miller, A. Arbuzov, Arnold Wesker, John Osborne, Heinar Kipphardt, Dario Fo, Ed. Radzinski, V. Rozov, Arthur Adamov, Armand Gatti, G. Mdivani, François Billeldoux. Pentru teatrele

din București și din alte orașe ale țării a, fost elaborată documentarea necesară pregătirii pieselor înscrise în repertoriu.

Activitatea Centrului de documentare al A.T.M. s-a făcut simțită și în domeniul relațiilor cu străinătatea, pe linie de teatru. Dintre instituțiile de peste hotare, cărora li s-au trimis materiale documentare despre diferite aspecte ale teatrului românesc, elaboreate de Centru, menționăm: Institutul de Teatru din Praga, Biblioteca Municipală „Shakespeare” din Birmingham (un material despre Shakespeare în România), Teatrul din Montevideo (date regizorale și scenografice cu privire la spectacolul Teatrului Național din București cu **O noapte furtunoasă**), revista atenană Thespis, care s-a interesat de punerea în scenă a dramaturgiei antice în teatrele românești. Centru urmărește cu atenție ecourile stîrnite în străinătate, de viața teatrală a României.

În vederea extinderii sferei de activitate și a creșterii eficienței Centrului de documentare se preconizează întărirea secției de teatru românesc, lărgirea ariei de informare a buletinului prin asigurarea prelucrării sistematice și a materialelor din limbile cehă, maghiară, poloneză, spaniolă etc.

Ca obiectiv de perspectivă, a cărui rezolvare depinde de o serie de factori, este crearea secției de documentare pentru muzică, ce-și are locul firesc, în profilul Centrului de documentare al A.T.M.

Olga MASSACI

Biblioteca raională din Bîrlad la împlinirea a șase decenii de activitate

Bîrladul, străvechi oraș moldovelesc, are bogate tradiții culturale. În vîntămîntul elementar, la nivelul epocii, exista încă din veacul al XVIII-lea; în anul 1832, au fost puse bazele primei școli elementare de stat, în 1846 s-a înființat un liceu, iar în 1870 o școală normală cu internat.

La sfîrșitul veacului trecut și la începutul veacului nostru, viața culturală a orașului a cunoscut o dezvoltare mai intensă. În această perioadă, au apărut revistele *Făt-Frumos*, *Paloda literară*, *Florile dalbe*, printre colaboratorii cărora, erau scriitorii de frunte ca Alexandru Vlahuță, George Tutoveanu, Elena Farago, Emil Girleanu, mai tîrziu Victor Ion Popa și alții. În rîndurile intelectualilor legați de popor, creștea interesul pentru culturalizarea maselor. Așa se explică și faptul că, din inițiativa unui grup de tineri inimoși, în orașul Bîrlad au fost puse bazele unei biblioteci publice, care avea să devină biblioteca raională de astăzi. În actul de constituire a bibliotecii, străbat ecourile entuziasmului patriotic de care erau animați fondatorii: „Astăzi 15 noiembrie 1906, legîndu-ne între noi prin cuvînt de cinste am hotărît să lucrăm cu entuziasmul curat al tinereții, pentru întemeierea bibliotecii publice din Bîrlad.

Cu dorul ca neamul nostru să meargă pururea înainte prin muncă și lumină, clădit-am această casă de cultură națională”.

Biblioteca publică din Bîrlad și-a început activitatea cu posibilități mo-

deste: 400 de volume și cîteva numere de reviste donate, printre alții, de N. Iorga, Al. Xenopol, N. Gane. Toate acestea au fost adăpostite, la început, în casa poștului George Tutoveanu. La înființare, în anul 1906, biblioteca nu avea nici local propriu, nici buget. La 12 decembrie 1907, profesorul pensionar Stroe Beloescu adresează o cerere primăriei bîrlădene: „Dorind a înzestra Bîrladul, orașul meu de predicție, cu un local menit a servi de bibliotecă publică, muzeu și o mare sală a artelor, vă rog, domnule primar, să binevoii a interveni pe lingă onoratul Consiliu comunal spre a pune la dispozițiunea mea terenul necesar pentru clădirea acestui local...”¹⁾ Cererea este aprobată la 27 august 1908. Pentru construirea bibliotecii, se acordă un teren în grădina mică a primăriei, pe strada principală a orașului. La lucrările de construcție, a contribuit, parțial, și primăria.

La 30 noiembrie 1909, Stroe Beloescu a donat primăriei clădirea numită *Casa Națională*, în următoarele condiții: „Comuna Bîrlad să întrețină și să îngrijească de acest așezămînt. Acest așezămînt nu va putea servi decît numai ca bibliotecă publică, pinacotecă și muzeu”²⁾. Donația, a cărei valoare trecea de 20 000 de lei, e primită sub rezerva aprobării de către Ministerul de Interne. Aprobarea respectivă e datată 17 decembrie 1909.

1—5. Materiale aflate în arhiva Bibliotecii raionale Bîrlad.

Biblioteca din Bîrlad avea deci un local propriu, într-o clădire de 6 camere, din care bibliotecii nu-i revenea, la început, decât o singură încăpere.

La 18 noiembrie 1910, scriitorul George Tutoveanu se adresează primarului, cerînd „permisiunea cuvenită ca să așez într-una din camerele localului și cu mobilierul de care dispuneți cărțile adunate de mine pînă acum”³). Cererea se aprobă și biblioteca începe să funcționeze sub egida primăriei, care plătește și salariul bibliotecarului. La 2 mai 1912, Comitetul de inițiativă al bibliotecii predă, prin George Tutoveanu, 800 de volume „proprii să figureze într-o bibliotecă publică pentru popor”⁴).

În timpul primului război mondial, localul bibliotecii a fost pus la dispoziția refugiaților, iar cărțile au fost împachetate. La 25 noiembrie 1918, este numit bibliotecar Constantin C. Nicolae, care mai ocupase acest post între 10 martie 1916 și 10 aprilie 1918. Începînd cu anul 1922, în localul Casei Naționale își desfășoară activitatea și Liga Culturală.

Pentru învierea activității bibliotecii, în ianuarie 1928 s-a înființat o asociație, Casa Națională de citire a orașului Bîrlad „Stroe Beloescu”. Scopul acesteia era „... de a dezvolta și favoriza gustul frumosului și al cititului printre cetățenii Bîrladului înlesnind și populației școlare posibilitatea de a găsi cărțile folositoare”⁵). De altfel, în perioada aceea, majoritatea cititorilor o alcătuiau elevii de liceu. La 2 ianuarie 1931, ziarul local Moldova informa că biblioteca posedă 6 000 volume, două săli de lectură și o pinacotecă și că împrumuta gratuit cărți, dar că „afară de tineretul școlăresc nimeni nu îndrăznește să calce pragul acestei instituții luminoase”⁶).

De-a lungul anilor, biblioteca a crescut. În 1937, ea număra 10 000 de volume și citeva sute de periodice.

Biblioteca din Bîrlad a rezistat vitregiei vremurilor. După cel de-al doilea război mondial, a fost redeschisă (20 septembrie 1944). Atunci au fost efectuate toate operațiile cu privire la evidența fondurilor și a fost refăcut registrul inventar. La sfîrșitul aceluiași an, poetul George Tutoveanu a făcut o nouă donație de cărți bibliotecii.

În anii construcției socialiste, activitatea bibliotecii publice din Bîrlad

a cunoscut o mare dezvoltare. La sfîrșitul anului 1952, pinacoteca a fost mutată într-un local special amenajat pentru muzeu, formînd nucleul Muzeului raional de astăzi. Astfel, biblioteca a putut să ocupe toate cele 6 încăperi ale clădirii în care se afla. Din 1952, personalul bibliotecii a trecut la organizarea fondurilor de publicații. Cu prilejul acesta, au fost organizate temeinic și colecțiile de cărți vechi.

Prin întocmirea principalelor mijloace de dezvoltare a colecțiilor, cataloagele alfabetic și sistematic, cititorii au fost informați asupra marilor valori literare adunate de-a lungul anilor. Fondul de publicații al bibliotecii publice din Bîrlad însuma, în 1953, 11 518 volume. În anul respectiv, s-au înscris la bibliotecă 1 800 de cititori, care au împrumutat 21 540 de volume. În anii următori, activitatea a crescut, înregistrînd progrese însemnate în perioada 1960—1965. De la 5 568 de cititori și 72 298 de cărți difuzate în 1960, s-a ajuns la 6 911 cititori și 113 480 de cărți difuzate în 1965. Fondul de publicații a crescut de la 46 000 de volume în anul 1960 la peste 52 000 de volume în anul 1965.

Cresterea continuă a activității Bibliotecii raionale din Bîrlad se datorește grijii permanente acordate de către organele locale de partid și de stat. Pentru ca biblioteca să poată răspunde cerințelor tot mai mari ale orașului Bîrlad, oraș în plină dezvoltare, s-au alocat fonduri însemnate pentru achiziții de cărți, s-a asigurat o bază materială corespunzătoare.

În anul 1953, s-a înființat o secție separată pentru copii. Pentru satisfacerea cerințelor de lectură tot mai mari ale cititorilor mături, în 1962 s-a trecut la organizarea accesului liber la raft. În consecință, a avut loc o creștere simțitoare a frecvenței cititorilor și o intensă circulație a cărților.

În anii noștri, Biblioteca raională din Bîrlad este o instituție de prestigiu, care, alături de celelalte instituții culturale ale orașului contribuie la culturalizarea maselor, la educarea comunistă a oamenilor muncii.

Constantin GILEA

IDENTIFICAREA UNUI INCUNABUL LA CLUJ

Printr-o fericită întâmplare, în colecțiile speciale ale Bibliotecii centrale universitare din Cluj a intrat, recent, un prețios incunabul. Prezentat drept o „carte veche de rugăciuni” incunabulul s-a dovedit a fi una din acele relativ rare lucrări care ilustrează originile artei tipografice. Supoziția ne-a fost confirmată de datele bibliografice înscrise în colofonul de la finele lucrării. Am constatat, astfel, că, sub denumirea vagă cu care ne-a fost oferit acest incunabul, se ascundea, în fond, o lucrare a lui Johannes Herolt, intitulată *Sermon[es]* și apărută, în primă ediție, în anul 1476. Ludwig Hain o descrie în *Repertorium bibliographicum* la nr. 8475 (vol. 3, p. 22, col. 2), sub titlul: Herolt (Johannes) alias Discipulus, Ordin Predicator — *Sermones de tempore et Sancti cum Promptuario exemplorum et de B. Virgine*.

Exemplarul oferit spre achiziționare bibliotecii noastre reproduce doar cea de-a doua parte a lucrării lui Herolt și anume capitolele de *Sermones* care încep, în ediția princeps, descrisă de Hain, la pagina 301.

Cel dintii capitol al incunabulului cumpărat de noi se intitulează: *Prologus in sermones discipuli de san[ct]is per circulis anni incipit. Sermon 1*. Textul acestei părți a culegerii de predici a lui J. Herolt pare a fi com-

plet, foliația operată de noi descoperind lipsa unei singure file, a 164-a.

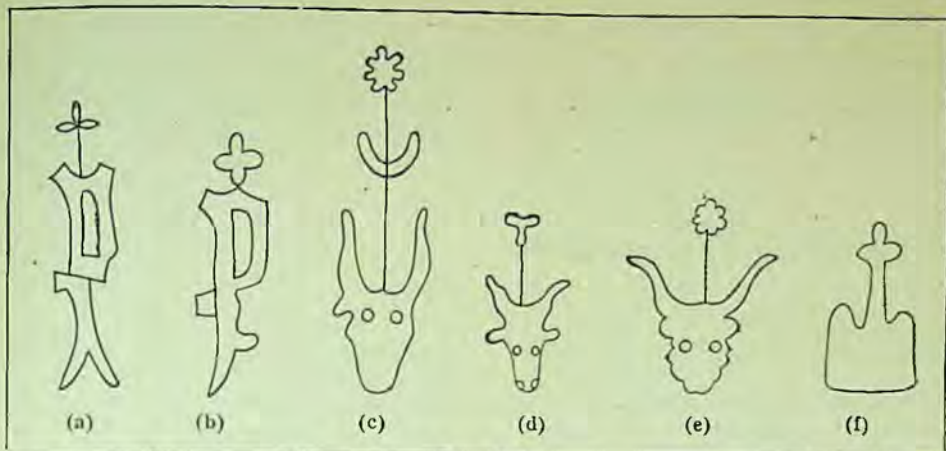
Pentru uzul specialiștilor, transcriem integral colofonul lucrării, menționând între paranteze drepte semnele grafice omise de tipograf, potrivit practicii cunoscute a prescurtărilor, caracteristică vremii:

„Finit op[er]u[m] p[er]utile simplicibus curam // a[n]i[m]a[rum] gere[n]tib[us] p[er] venerabile[m] et devotum // Johanne[m] Herolt s[an]cti Dominici sectatore[m] // p[ro]fessum de t[em]p[or]e et sanctis cu[m] p[ro]mptum[ar]io exe[m]plo[r]u[m] atq[ue] tabulis suis collectu[m]”.

Volumul, de format in-folio și legat — după toate probabilitățile prin secolul al XVIII-lea — în piele maro, cu table de carton, este tipărit în negru și ornamentat cu litere de mână, desenate în roșu și albastru.

Faptul că nici în colofon, nici în altă parte nu se află indicat anul de apariție al acestei ediții ne-a determinat să recurgem la examinarea filigranelor hîrtiei întrebuițate de editori. O primă constatare, în acest sens, este că hîrtia, de culoare gri-gălbuie, fabricată din zdrențe de in, provine, de fapt, de la mai multe mori de hîrtie din secolul al XV-lea (găsim filigrane diferite chiar în cuprinsul aceleiași caiet — *corespunzător filelor 41—49* — de pildă, cu semnele de fabrică „p” și „muntele”).

(a) P_1 ; (b) P_2 ; (c) *Muntele*; (d) *Capul de bou cu corn și floare*; (e) *Capul de bou cu coarne apropiate și cu semnul T*; (f) *Capul de bou cu coarne depărtate și cu floare*.

Incunabulul pe care îl prezentăm conține șase tipuri de hîrtie, cu următoarele filigrane: P_1 și P_2 ; „*muntele*”; „*capul de bou cu corn și floare*”; „*capul de bou cu coarnele apropiate și cu un semn distinctiv în formă de T*” și, în fine, „*capul de bou cu coarnele depărtate și cu floare*”. În scopul identificării lor, am apelat la lucrarea lui G. M. Briquet, *Les filigranes. Dictionnaire historique des marques du papier. 1282—1600*.

Semnul P_1 , descris în lucrarea menționată mai sus la nr. 8 733, a fost întrebuițat prin anul 1486, în timp ce P_2 , înregistrat la nr. 8 691, ne îndrumă către o dată anterioară ediției principe amintite, anume către anul 1465; „*muntele*” nu a putut fi identificat pe baza lucrării lui Briquet, care nu consemnează nici o marcă de hîrtie asemănătoare, ceea ce ne îndreptățește să credem că este vorba de o fabrică mai puțin cunoscută; „*capul de bou cu corn și floare*”, descris la nr. 14 820, este folosit la Ulm, în anul 1473; „*capul de bou cu coarne apropiate și cu semnul T*” e întrebuițat în anii 1467—1468, iar „*capul de bou cu coarne depărtate și cu floare*” pare a-și avea corespondentul într-una din mărcile dinainte de 1467.

Tinînd seama de anul apariției ediției princeps menționate de Hain, precum și de sugestiile oferite de filigranele descrise și datate de Briquet, putem, deci, reține concluzia că exemplarul la care ne referim a fost tipărit, cu aproximație, în deceniul cuprins între 1476 și 1486. Un alt indiciu care pledează pentru o asemenea datăre îl constituie lipsa *signaturei*¹⁾, a *registrarului*²⁾ și a *foliației*³⁾ — elemente pe care le întîlnim, în mod obișnuit, în cazul unor tipărituri datate dintr-o perioadă ulterioară celei la care ne-am oprit noi.

Dincolo de neegalata bucurie a bibliofilului care descoperă un asemenea exemplar, ceea ce ne-a determinat să comunicăm rezultatele cercetărilor noastre a fost gîndul că acest incunabul ar putea interesa și pe unii specialiști, preocupați de problema circulației cărților în Țările Române.

Veturia GOMBOȘ

1) Litere sau cifre situate în josul paginii inițiale a fiecărui caiet.

2) Notarea, sub ultimul rînd din textul paginii, a cuvîntului cu care începe pagina următoare.

3) Numerotarea filelor.

Breviarul Brukenenthal

Ilustrația de carte ajunge, în apusul Europei, în special în secolele al XV-lea și al XVI-lea, prin frații Van Eyck, la o prosperitate rar întâlnită. Stilul rigid al manuscriselor romanice devine, sub influența plasticii gotice, delicat și îngrijit. Ilustrația ornamentală se îmbină în chipul cel mai armonios cu miniatura propriu-zisă, reprezentată prin imagini de oameni și scene. Datorită avântului luat de arta miniaturală, întreținută și ocrotită de seniorii feudali bibliofili, ne bucurăm astăzi de posibilitatea de a admira splendidele exemplare de breviare miniate cum este *Breviarul ducelui de Berry* sau *Breviarul Grimani*.

În Biblioteca Muzeului Brukenenthal se găsește, din această strălucită perioadă a miniaturii, un prețios manuscris pe pergament, cunoscut sub titlul de *Breviarul Brukenenthal*. Manuscrisul este considerat de cunoscătorii ca unul din codexurile a căror realizare artistică întrunește condiții excelente. Ultimile cercetări îl atribuie lui Gerard Horenbaut din Gent și Simon Bening din Brügge, care au trăit la sfârșitul secolului al XV-lea și începutul secolului al XVI-lea.

Breviarul Brukenenthal face parte din colecția veche a secției de manuscrise a Muzeului și a fost achiziționat de baronul Brukenenthal între anii 1770 și 1780 de la un anticar din Viena. Actul găsit în arhiva de casă a baronului

Brukenenthal semnalează că s-a plătit pentru „cartea pictată” 130 de guldeni. Identificarea provenienței acestui manuscris la anticariatul din Viena ne este ușurată de existența a două steme imprimare în negru pe dosul ultimei foi. Prima provine de la abația Sf. Margareta din Praga, iar a doua aparține stăreției din Probstei-Raygern încorporată primeia în jurul anului 1770 și cu care a fost unită până în 1812.

Breviarul Brukenenthal conține 316 file din cel mai fin pergament și are mărimea de 150 × 220 mm. Nu are foaie de titlu. Pe verso primei file sînt pictate, într-o ramă pe un fond albastru cu aur și argint, 20 de imagini înfățișînd diferiți sfinți. Pe fila următoare începe calendarul. Fiecare lună cuprinde 2 pagini. Textul scris în aur, albastru și roșu, e încadrat de scene și imagini pictate delicat în nuanțe calde din aceleași culori, scene care înfățișează ocupațiile oamenilor în luna respectivă. La pagina 26 începe breviarul propriu-zis cuprinzînd o suită de rugăciuni, psalmi și orațiuni. S-ar părea că textul este așezat pe pagină doar spre a constitui un pretext pentru nesfîrșite variațiuni ornamentale. Motive florale, animale, arhitectonice, geometrice ce împresoară textul se îmbină și se completează într-o armonie de culori de o neînchipuit de variată fantezie, fără

nici o posibilitate de a găsi repetarea aceleiași motiv ornamental. Expresivitatea și delicatețea figurilor ornamentale este amplificată și de culoare a cărei luminozitate lasă impresia unei picturi în relief.

În afară de paginile cu text și ornamentații, apar și pagini cu miniatură propriu-zisă, în care scenele și imaginile înfățișând, în cea mai mare parte, personaje biblice constituie adevărate opere de artă. Finețea figurilor, uneori de dimensiuni extrem de reduse, dar, mai ales, expresia stărilor sufletești redată cu o remarcabilă sensibilitate, precum și detaliile picturale armonizate cu întreg tabloul, încântă pînă la sublim. Culorile care domină sînt același auriu, albastru și roșu, dar în nuanțe și tonalități de o perfectă armonie.

Textul se termină la pagina 619, dar motivele ornamentale, precum și liniatura pentru text apar încă pe 6 foi, în continuare.

Manuscrisul a fost cercetat de mai mulți istorici de artă ca dr. Dudik, Andor von Hevesi, dr. Frimmel și, în ultima vreme, de dr. Winkler din Berlin. Fiecare din ei au atribuit executarea acestui breviar unor diferiți artiști ilustratori de breviare. Ceea ce rămîne, însă, ca o constatare generală, este că miniatura poartă caracteristica artei flamande cu unele influențe germane sau franceze, influențe explicate prin relațiile ce existau între centrele și școlile de miniaturisti. Menționăm că textul a fost scris de un copist-caligraf și nu de artiștii iluminaatori și că s-ar putea menține și opinia că unele dintre ornamente și, mai ales, detaliile lor au putut fi executate și de ucenicii acestor pictori, dat fiind varietatea și amănuntul la care s-a mers în ornamentație.

Timpul în care a fost întocmit breviarul este fixat, după cum am văzut

mai sus, la sfîrșitul secolului al XV-lea și la începutul secolului al XVI-lea. Fără îndoială că stilul și maniera de lucru ale lui Gerard Horenbaut și Simon Bening sînt argumentele hotărîtoare în atribuirea făcută. Tot în favoarea acestei perioade vin și unele amănunte, cum ar fi forma anumitor vase, costume, precum și unele pozoabe caracteristice acestei perioade.

Breviarul Brukenenthal constituie una din lucrările de seamă ale artiștilor amintiți; dacă nu ajunge la nivelul *Breviarului Grimani* — opera aceluiași pictori miniaturisti — constituie, totuși, una din prețioasele comori ale genului. De altfel, faptul că acest breviar nu a fost studiat, în ultima vreme, decît pe bază de fotocopii, confirmă cu atît mai mult opinia celor care l-au văzut, că aprecierea lui nu corespunde valorii sale reale. Dacă specialiștii ar vedea manuscrisul ori manuscrisul ar putea fi studiat prin comparație cu celelalte breviare de factură apuseană, ar cîștiga, cu siguranță, în aprecierea oficială.

Latura cea mai valoroasă a *Breviarului Brukenenthal* este, desigur, aceea artistică. Dar valoarea acestui manuscris miniat se reliefează și prin alte aspecte. Breviarul este un document de o neasemuită bogăție în informațiile ce le cuprinde privind ocupațiile oamenilor secolelor al XV-lea și al XVI-lea, precum și referitoare la portul obișnuit în această epocă, în apusul Europei. O mulțime de alte aspecte ale vieții sociale s-ar mai putea desprinde din ilustrația sa. Va fi într-un viitor, sperăm apropiat, sarcina unui specialist de a pune acest manuscris în adevărata lui lumină, scoțînd în evidență diversele fațete ale unui valoros document de artă și cultură.

Aspecte ale activității de împrumut în bibliotecile din Marea Britanie

Cu prilejul unei vizite pe care au făcut-o în Marea Britanie, autorii prezentului articol au studiat, printre altele, felul în care se realizează împrumutul bibliotecar în această țară cu biblioteci vechi și de tradiție.

Mecanismul împrumutului bibliotecar în acțiune

Activitatea bibliotecilor cu publicul se bazează în cea mai mare parte pe împrumutul publicațiilor și al altor materiale. În general, organizarea colecțiilor, precum și a instrumentelor de informare are în vedere tocmai realizarea în condiții cât mai bune a acestui obiectiv. De altminteri, în însăși denumirea de bibliotecă, se subînțelege, în insulele britanice, fără altă precizare, activitatea de împrumut și doar acele biblioteci care nu au fonduri de împrumut adaugă denumirii lor completarea *reference library* (bibliotecă de referință), care nu eliberează materiale în afara propriilor săli de lectură.

În principiu, în bibliotecile engleze se împrumută orice: cărți, albume și publicații periodice, fotocopii, microfilme, diapozitive, note muzicale și chiar discuri. Sint exceptate de la împrumut cărțile rare și anumite colecții speciale de mare preț, precum și materialele de referință. Cititorilor li se comunică prin afișe, indicatoare, pliante, reclame, prezentate într-o execuție grafică atrăgătoare, faptul că biblioteca are posibilități ample de a satisface cererile de împrumut, crușind în același timp efortul cititorilor

la operațiunea de găsire a cărților dorite. Timpul de familiarizare a cititorilor cu modalitățile de lucru ale bibliotecii și cu condițiile în care aceasta împrumută materiale este de câteva minute. Un pliant, ca acela al bibliotecilor publice ale orașului Birmingham, de pildă, informează pe cititori că biblioteca își asumă obligația de a le satisface cererile, chiar dacă în acest scop ar urma să aducă o anumită carte de la o altă bibliotecă din aceeași regiune a țării, sau chiar din străinătate.

Impresionantă este viteza cu care se eliberează materialele solicitate. De pildă, cititorul oricărei biblioteci britanice afiliată la sistemul de împrumut interbibliotecar poate obține o carte care nu se găsește în depozitele bibliotecii respective într-un interval de cel mult 2—3 zile. Pentru o revistă sau o reproducere fotografică oarecare, termenul de primire este de cel mult 24 de ore, atunci când este cerută de la Biblioteca Națională de Împrumut pentru Știință și Tehnologie de la Boston Spa. Bibliotecile mari dispun de aparataj telex pentru a transmite mai repede anumite cereri de cărți în cadrul împrumutului interbibliotecar, ca și pentru a da informații bibliografice. Altminteri, operațiunea de obținere și restituire a materialelor are loc în câteva secunde, fără a se neglija prin aceasta asigurarea tuturor evidențelor privind împrumuturile și termenele de restituire. În Biblioteca publică Westminster din Londra, împrumuturile se pot prelunge printr-o simplă comunicare tele-

fonică, transmisă ziua sau chiar în timpul nopții. Un aparat al bibliotecii se află cuplat în permanență cu un magnetofon care înregistrează toate apelurile telefonice. O altă înlesnire acordată cititorilor de către unele biblioteci este trimiterea la domiciliu a materialelor cerute.

Și efectuarea împrumuturilor interbibliotecare se realizează cu operativitate. Cererile pentru împrumut se întocmesc pe formulare tipizate aflate în vânzare la librării. Adresa de expediție se decupează din buletinul de cerere trimis de către solicitant și se aplică direct pe pachetul în care se află cărțile dorite de acesta.

În general, cititorii au acces în bibliotecile publice pe baza unei legitimații care este prevăzută și cu un număr de 3 tichete. La împrumut, cititorul trebuie să prezinte legitimația, din care i se reține câte un tichet pentru fiecare carte primită. Când cartea se reîntoarce în bibliotecă, cititorul își primește înapoi tichetul respectiv, cu care poate apoi împrumuta altă carte. Pierderea unui tichet de împrumut se amendează cu 10 shillings*). Înlocuirea tichetelor cu plata amenzii nu se poate face mai mult de 3 ori anual. La început de an, bibliotecile eliberează legitimații și tichete noi, cu condiția de a i se restitui cele ieșite din uz. Durata inițială convenită pentru împrumut, variabilă de la o bibliotecă la alta, nu depășește 4 săptămâni, după care se mai poate obține telefonic o prelungire de încă 21 de zile. După expirarea și a acestui termen însă, materialele împrumutate trebuie aduse înapoi. La bibliotecile publice din Birmingham, un împrumut poate fi reînnoit după expirarea termenului de prelungire cu condiția să nu existe alt cititor înscris pentru cartea respectivă.

Toate împrumuturile sînt, în principiu, gratuite. Când biblioteca trebuie să procure o lucrare prin împrumut interbibliotecar, suportă cheltuielile de

transport. În schimb, se percepe o taxă cam de jumătate de shilling, atunci cînd o persoană vrea să se asigure că va primi o anumită lucrare mai solicitată, prenotînd-o. Sistemul prenotărilor asigură accesul oricărui cititor la titlurile mai solicitate.

Nerespectarea obligațiilor de restituire se sancționează prin penalizări. Regulamentele de împrumut aduc la cunoștința cititorilor că biblioteca nu își asumă grija de a aviza pe împrumutătorii de fiecare dată cînd s-a depășit un termen, ci aplică direct penalizări. Valoarea insignifiantă a penalizării, calculată pentru fiecare zi de depășire, se poate ridica la o sumă îndeajuns de importantă în cazul întirzierilor foarte mari. Prin aceste măsuri nu se urmărește atît recuperarea valorii cărților nerestituite, ci, mai ales, impunerea unei anumite discipline, fără de care nu se pot păstra buna circulație și integritatea fondurilor de publicații. Aceași preocupare există și la biblioteca de muzică Westminster. Discurile se păstrează aici în anvelope speciale de protecție. Eventualele zgîrieturi survenite pe suprafața discului se marchează aidoma unei hărți pe cartonul anvelopei, cu cerneală de o culoare specială, fabricată pentru a fi folosită în exclusivitate de către bibliotecă. Dacă împrumutătorul a produs o nouă zgîrietură pe suprafața discului, el trebuie să plătească o taxă în funcție de gravitatea deteriorării și de gradul de uzură a discului respectiv.

În general, în Marea Britanie, principiile și tendințele generale ale activității de împrumut nu diferă substanțial de la o bibliotecă la alta. În schimb, aplicarea măsurilor administrative este adaptată la condițiile locale, tocmai spre a se obține o disciplină în activitatea cu publicul. Ca atare, fiecare bibliotecă își poate întocmi propriul regulament de lucru, nefiind obligată să aplice vreun regulament tip.

*) Aproximativ 3 shillings reprezintă costul unei cărți ieftine de mare tiraj.

Grație unei îndelungate practici, în bibliotecile din Marea Britanie, este statornicit principiul potrivit căruia menirea cărților este de a circula cât mai mult. În această privință, cooperarea între instituțiile bibliotecare joacă un rol deosebit de însemnat. Cartea este considerată nu obiect de exclusivă folosință al bibliotecii pose-soare, ci un bun aparținând în mod practic, și chiar de drept, rețelei bibliotecare, care dispune trimiterea sa, după împrejurări, în oricare punct al țării ca și peste hotare, acolo unde este cerută.

Spre a face eficientă această cooperare și, mai ales, spre a-i da șanse de viitoare dezvoltare, în decursul timpului au fost înscrise legi, dispoziții, regulamente, s-au consolidat obiceiuri de colaborare între biblioteci, s-au creat puternice instrumente de lucru, în curs de perfecționare. Aceasta are la bază cointeresarea bibliotecilor. Etalonul de prețuire a activității bibliotecarului este exprimat, în Marea Britanie, prin volumul de literatură nonbeletristică (non fiction) pe care acesta reușește să-l împrumute cititorilor. Distanța s-a făcut, după cum e lesne de înțeles, spre a învinge o practică de minim efort, prin care unele biblioteci, în goană după realizări numerice, difuzau cu abundență cărți de calitate îndoieinică, strecurate în categoria *beletristică*.

În condițiile creșterii vertiginoase a producției editoriale în lumea întreagă și ca atare a dificultăților pe care le are o singură instituție în achiziționarea chiar a publicațiilor de strict interes pentru profilul ei, practica cooperării interbibliotecare se impune de la sine. Însă, peste această realitate obiectivă, un mecanism ingenios a fost pus la punct în Marea Britanie, cu scopul de a determina participarea activă la acțiunea de cooperare din partea instituțiilor care posedă însemnate fonduri de publicații, în sensul că toate cheltuielile de transport și de altă natură pe care le prilejuiește împrumutul cărții cad în sarcina bibliotecii solicitante, iar aceste cheltuieli nu pot fi echilibrate altminteri decât prin sumele pe care le primește la rîndul său biblioteca respectivă, atunci cînd execută împrumuturi din depozitele sale în favoarea altor instituții. Rezultă de aici că,

pentru a putea păstra în permanență un bilanț activ, o anumită bibliotecă este în primul rînd interesată să împrumute cât mai multe volume altor instituții, putînd astfel să obțină, prin intermediul rețelei, un număr corespunzător de materiale spre a satisface multiplele cereri ale cititorilor săi.

Așadar, în sprijinul cooperării interbibliotecare acționează cointeresarea materială a tuturor instituțiilor participante. De aceea, deși sistemul a funcționat inițial în rețeaua bibliotecilor publice, eficiența și avantajele lui au făcut ca, în scurtă vreme, să adere la el multe biblioteci universitare, de cercetare științifică și speciale.

În bibliotecile din Marea Britanie, pentru consultarea materialelor în sala de lectură, tendința actuală este de a investi legitimația de cititor cu o putere mai mare, în sensul de a o face valabilă pentru accesul în orice bibliotecă publică. Evidența lucrărilor consultate este ținută în fiecare bibliotecă. În schimb, pentru împrumut, cititorul nu se poate adresa decât bibliotecii în evidențele căreia se află înscris. În această situație, biblioteca publică înscrie în listele cititorilor săi numai persoanele care locuiesc sau lucrează la o instituție aflată în raza sa teritorială; biblioteca profesională primește cititori numai din rîndurile salariaților instituției sau întreprinderii respective; la cea universitară cîtesc numai cadrele didactice și studenții unei anumite universități ș.a.m.d. Orice împrumut se realizează numai prin biblioteca în evidențele căreia figurează solicitantul. Acest mod de lucru pune ordine în controlul și circulația cărții la împrumut și, în același timp, ridică prestigiul bibliotecilor de mai mică importanță, înlăturînd aglomerarea cititorilor la marile biblioteci.

Etajele superioare ale sistemului de cooperare

În momentul în care fondurile unei biblioteci nu cuprind materialele solicitate de către un anumit cititor, intră în funcțiune rețeaua complexă a împrumutului interbibliotecar, cu principiul de bază de a obține orice

lucrare de la sursa cea mai apropiată. Este vorba, de fapt, de un sistem cu mai multe etaje, care intră în funcțiune pe rând, după ce au fost epuizate posibilitățile de la nivelul inferior. Dacă, bunăoară, în vreuna dintre cele 34 de biblioteci publice distric-tuale ale orașului Birmingham, nu se află disponibil un anumit titlu, se caută, mai întâi, obținerea sa de la biblioteca centrală a aceluiași oraș; dacă nu se găsește nici acolo, cu ajutorul catalogului colectiv regional se face apel la resursele de carte din aceeași regiune. Abia în ultimă instanță se solicită lucrarea la una dintre cele două mari biblioteci de nivel național: *National Lending Library for Science and Technology* de la Boston Spa, prescurtat N.L.L., și *National Central Library*, din Londra, prescurtat N.C.L. Aceste instituții dețin rolurile principale în cadrul sistemului de împrumut interbibliotecar al Marii Britanii, acoperind complementar toate domeniile.

N.C.L. are, printre alte atribuții, menirea de centru național pentru dispencierizarea împrumutului de carte între bibliotecile de mai multe tipuri: cele municipale și de comitat, cele universitare și, în număr tot mai important, bibliotecile specializate, ale departamentelor guvernamentale și ale firmelor industriale. Prin poziția sa, N.C.L. mediază și împrumuturile dintre bibliotecile britanice și cele de peste hotare.

Spre a-și putea îndeplini funcția de centru național al operațiunilor de împrumut interbibliotecar, N.C.L., și-a asumat răspunderea întocmirii Catalogului colectiv național, care cuprinde: catalogul colectiv al cărții nonbeletristice (*British Catalogue of Books — non fiction*), cuprinzând titlurile tuturor cărților aflate în posesia bibliotecilor acceptate în sistemul de cooperare (cele peste două milioane de fișe ale catalogului includ și publicațiile oficiale, lucrările conferințelor, cărțile anterioare anului 1801); apoi Catalogul colectiv al periodicelor din Marea Britanie (*British Union Catalogue of Periodicals*) în care sînt incluse aproximativ 2.400 de titluri; catalogul cărților în limbi slave, *Slavonic Union Catalogue*, cuprinzînd 120 de mii de titluri de cărți și broșuri etc. Evidența centralizată, la scară națională, în aceste cataloage colective,

permite *Bibliotecii Centrale din Londra* să se folosească nu numai de cele 300 de mii de volume din depozitele proprii, ci să dispună, în vederea rezolvării cererilor de împrumut, de alte 20 de milioane de volume ale bibliotecilor cu care cooperează.

Printre materialele care fac obiectul împrumuturilor acordate prin N.C.L., figurează cărțile care se procură, în general, mai greu sau cele scumpe, periodicele mai vechi sau cele al căror conținut nu intră, de regulă, în profilul bibliotecilor de împrumut, fotocopiile unor cărți rare care nu pot ieși din bibliotecă. Pentru a ajunge la această soluție, care, evident, degreavează N.C.L. de cererile care se pot rezolva și de către alte biblioteci, s-a stabilit următoarea regulă: N.C.L. nu ia în considerare cererile de publicații, care, în virtutea politicii de cooperare în domeniul achizițiilor, trebuie să figureze neapărat în fondurile existente în regiuni, de pildă cărțile din *Bibliografia Națională Britanică* înregistrate după 1 ianuarie 1959; de asemenea, nu ia în considerare solicitările pentru volumele de beletristică, decît dacă sînt necesare în vederea unei cercetări și numai cînd sînt epuizate în comerț. Pentru publicațiile tehnice, N.C.L. începe investigațiile de rezolvare a cererilor de împrumut abia cînd cealaltă mare bibliotecă, N.L.L., a confirmat absența publicației din depozitele sale. Cînd s-a stabilit că o anumită lucrare nu se găsește în bibliotecile britanice, N.C.L. caută să obțină cartea de peste hotare.

Regula de mai sus, care contribuie la degrevarea N.C.L. de o cantitate importantă de cereri, are, totuși, o excepție: atunci cînd această mare bibliotecă londoneză îndeplinește o altă funcție, aceea de bibliotecă centrală a orașului Londra și, în același timp, a regiunii de sud-est, una din cele 11 zone în care se află distribuite bibliotecile publice din Marea Britanie. Cererile care îi sînt adreseate din partea bibliotecilor publice din acest teritoriu se iau în considerare, în conformitate cu regulile de funcționare ale unei biblioteci municipale. Volumul de solicitări pentru împrumut pe care N.C.L. le primește anual se ridică la 125 de mii de unități. Dintre acestea, 75 la sută sînt satisfăcute.

Alături de *N.C.L.*, pivot de seamă al sistemului de împrumut interbibliotecar, este și *N.L.L.* Aceasta din urmă nu poate fi considerată propriu-zis bibliotecă, ci mai degrabă instituție cu funcție de depozit centralizat al statului pentru împrumutul interbibliotecar de publicații din domeniul științelor exacte. *N.L.L.* achiziționează sau primește pe calea schimburilor cele mai importante publicații științifice care apar azi în lume. Dispune, în prezent, de 23 de mii de titluri de periodice de peste hotare. O atenție deosebită se acordă publicațiilor periodice din U.R.S.S., care sînt procurate exhaustiv. De altminteri, 16 dintre publicațiile periodice sovietice sînt traduse aici în întregime în limba engleză, iar la cerere, *Biblioteca Națională pentru Știință și Tehnologie* de la Boston Spa traduce gratuit articolele solicitate de cercetători și de oamenii de știință. *N.L.L.* împrumută numai materialele pe care le deține în propriile depozite. Această instituție s-a dezvoltat pe seama creșterii considerabile a serviciului de împrumut din cadrul bibliotecii *Muzeului de Științe* din Londra a cărei activitate o continuă. Spre deosebire de Biblioteca Centrală Națională, *N.L.L.* nu desfășoară o activitate de coordonare sau de informare bibliografică și nici nu întocmește cataloage. Materialele sînt rînduite în depozite, gata spre a fi împrumutate în ziua următoare primirii lor în instituție, adică după ce au fost efectuate unele forme elementare de evidență. Materialele sînt așezate în rafturi în ordine alfabetică, după titluri. Pentru a le găsi, se apelează în mare măsură și la capacitatea de memorizare a depozitelor, care sînt obligați să cunoască bine conținutul depozitelor. De aceea, *N.L.L.* răspunde, în principiu, numai la cererile în care titlul publicației este formulat foarte precis. Organizarea materialelor în depozite ține seama de gradul de solicitare a publicațiilor periodice. Există un depozit *A*, care cuprinde 1000 dintre titlurile celor mai căutate materiale; depozitul *B*, cuprinde publicațiile intrate în ultimii 6-7 ani; depozitul *C*, materialele anterioare anului 1960.

În momentul de față, *N.L.L.* ocupă locul cel mai important în rețeaua instituțiilor pentru documentarea oa-

menilor de știință din Marea Britanie. Totodată, această bibliotecă efectuează împrumutul de publicații, mai ales al celor periodice, la scară foarte mare, prin intermediul rețelelor de biblioteci. Volumul împrumuturilor se ridică săptămînal la aproximativ 8300, din 10000 de cereri formulate.

Împrumuturile se efectuează fie prin trimiterea publicației solicitate pe timp limitat, fie prin microfilmare sau fotocopiare, dacă editorul nu interzice reproducerea în virtutea restricțiilor speciale impuse de legea *copyright*. Solicitantul trebuie să declare în acest din urmă caz pe cererea de împrumut că nu va folosi fotocopia pentru a o publica. Reproducerea fotografică nu se restituie și prețul ei este de cinci shillingi pentru zece copii. Fac excepție fotocopiile după rapoartele conferințelor științifice, care se eliberează gratuit. Pentru efectuarea unui mare număr de fotocopii (500 pe zi), biblioteca dispune de aparate de multiplicare moderne (*Xerography Copyflo machine*), care scoate copii în facsimil cu o capacitate de lucru de 7 metri de hirtie copiată pe minut.

În ultimul timp, după 3 decenii de cooperare între bibliotecile din Marea Britanie, s-a trecut la o etapă nouă, de accentuare a specializării bibliotecilor pe domenii ale științei și culturii și în care împrumutul interbibliotecar urmează să se realizeze prin apel direct la biblioteca specializată. Numai în cazul răspunsurilor negative, se cere ajutorul centrului de coordonare regional sau interregional. De asemenea, ținînd seama de gradul mare de uzură la care sînt supuse cărțile și periodicele în primii trei ani de la apariția lor, se preconizează crearea unui fond de materiale de rezervă, care după trei ani să completeze publicațiile deteriorate sau pierdute.

Nina CREȚEANU

Radu STAN

CERCUL DE STUDII al bibliotecilor din învățământul superior, organizat sub auspiciile Asociației bibliotecarilor din Republica Socialistă România, și-a reluat activitatea la sfârșitul lunii decembrie 1966. Cu acest prilej, directorul Bibliotecii centrale universitare București, Mircea Tomescu, a prezentat comunicarea: *Cartea românească în a doua jumătate a secolului al XIX-lea și la începutul secolului al XX-lea*.

Spicuim, pentru cititorii noștri, câteva dintre comunicările care vor fi prezentate în anul 1967: *A 32-a sesiune a F.I.A.B.* (Angela Popescu-Brădiceni), *Concepții actuale în domeniul bibliografiei* (Dan Simonescu), *Primele publicații periodice juridice românești* (Nicolae Oancea), *Evidența gestionară în biblioteci* (N. Oancea, M. Cotușteanu, F. Mitrică), *Flaubert și cartea* (H. Zalis), *Bibliografie și cultură* (I. Băncilă), *Aspecte ale bibliografiei retrospective și curente* (G. Vrabie), *Mijloace moderne în activitatea documentară a bibliotecilor* (D. Nicolescu), *Statistica de bibliotecă* (Th. Ludu, I. Vodă, D. Nicolescu, P. Caravia, P. Stoenscu).

LA SFÎRȘITUL ANULUI TRECUT, metodiștii Bibliotecii regionale Crișana, împreună cu activul Bibliotecii raionale Beiuș, au efectuat, timp de 25 de zile, o amplă cercetare a condițiilor în care se desfășoară munca cu cartea în raionul Beiuș. Acest colectiv, format din 8 persoane, și-a fixat următoarele obiective de studiu: baza materială a bibliotecilor, planificarea muncii, evidențele bibliotecii, cataloagele și alte mijloace de informare, completarea colecțiilor și dezvoltarea lor, formele de activitate cu cititorii, situația bibliotecilor filiale, îndrumarea bibliotecilor comunale de către biblioteca raională.

Au fost analizate 3 biblioteci orașenești și 27 de biblioteci comunale, stabilindu-se, pentru fiecare în parte, un plan de măsuri. Concluziile analizei au fost dezbătute într-o ședință de lucru la care au participat toți bibliotecarii.

OFICIUL DE DOCUMENTARE ȘI PUBLICAȚII din cadrul Ministerului Energiei Electrice a organizat, la Brașov, o instruire pe față a reprezentanților din bibliotecile tehnice și din serviciile de documentare cu pro-

fil energetic. Specialiștii din cadrul Institutului central de documentare tehnică au prezentat prelegeri pe teme: *Izvoare de informare în documentarea energetică*; *Clasificarea zecimală pentru domeniul electrotehnicii*; *Organizarea fondurilor de publicații ale bibliotecilor tehnice cu profit energetic*.

MATERIALE EDITATE DE BIBLIOTECILE REGIONALE *)

— *Din istoria științei românești*. Timișoara, 1966. 16 p. (Biblioteca regională Banat). Material pentru un curs „Cine știe câștigă”, cu bibliografie, întocmit de prof. Doina Tirziu.

— *Din experiența bibliotecilor raionului Caransebeș*. (Buletin informativ nr. 3 din 1966). Timișoara, 1966. 23 p. Din sumar: *Pentru o lectură variată și multilaterală* (Tatiâna Crainic), *Popularizarea cărții agrotehnice în comuna Zăguzeni* (Maria Radu), *O zi de activitate la Biblioteca comunală Obreja* (Nina Radoiescu).

— *În sprijinul propagandei ateiste*. *Bibliografie*. Timișoara, 1966. 8 p. (Biblioteca regională Banat). 114 titluri. Lucrare întocmită de Ana Hulbăr-Babescu.

— *Teatrul Național „Vasile Alecsandri” — Iași. 1945—1966. Contribuții la bibliografia regiunii Iași*. Iași, 1966. 75 p. (Biblioteca regională Iași). Lucrare întocmită de Serviciul metodic și Serviciul de informare bibliografică din cadrul Bibliotecii regionale Iași, în colaborare cu Serviciul bibliografic al Bibliotecii centrale universitare „Mihai Eminescu” din Iași.

CA URMARE a introducerii noului program de învățământ a Asociației bibliotecarilor din Marea Britanie în școlile de bibliotecari, numărul celor care studiază în aceste școli a crescut de la 298 (în 1960) la 1 844 (în 1966). Noua programă asigură studenților o pregătire diferențiată. Durata de studiere este în funcție de pregătirea anterioară a cursanților: un an pentru bibliotecarii licențiați și doi ani pentru cei nelicențiați.

O BOGATA colecție din operele lui William Shakespeare se află în Biblioteca Asociației Shakespeare din Weimar (R. D. Germană). Colecția, în continuă completare, cuprinde 7 750 de ediții din creația marelui umanist englez.

CRONICĂ—CRONICĂ—CRONICĂ

*) Revista a semnalat numai materialele trimise redacției în această perioadă. Bibliotecile sînt rugate să ne trimită, din timp, materialele pe care le editează.

CITEVA cifre statistice sînt edificatoare pentru dezvoltarea actuală a Bibliotecii Universității „M. V. Lomonosov” din Moscova: fondul de cărți depășește 6 milioane de titluri, iar numărul titlurilor de periodice trece de 3 200 (dintre acestea, 2 285 sînt periodice străine). Cele 43 de săli de lectură, cu 3 150 de locuri, sînt frecventate de 40 000 de cititori, care consultă, anual, în medie, 5 milioane de volume. Imprumutul se efectuează în cadrul a 14 secții. Biblioteca întreține relații de schimb cu 943 de institute de învățămînt și instituții culturale, dintre care 402 sînt institute de învățămînt superior din 95 de țări.

IN LUNA septembrie 1967, va avea loc la Tokio — pentru prima dată într-o țară asiatică — al XXIII-lea Congres al Federației Internaționale de Documentare (F.I.D.). Pe ordinea de zi, care se anunță deosebit de fructuoasă și de interesantă, au fost înscrise probleme referitoare la: tendințele generale de dezvoltare a documentării; pregătirea și perfecționarea cadrelor de documentaliști; rolul cercetătorului ca documentalist și, în același timp, ca beneficiar al documentării.

IN Uniunea Sovietică, acțiunea de microfilmare a celor mai noi patente de brevete și inovații — sovietice și străine — este în continuă extindere. Inițiativa aparține Bibliotecii centrale tehnico-științifice din Saratov (R.S.F.S. Rusă), care, în urma experiențelor de pînă acum, posedă peste 40 000 de microfilme după patente de brevete și inovații.

DE CURIND, în Franța, s-a înființat *Centrul de cercetări pentru protecția documentelor grafice*, cu sediul la Paris, în clădirea Muzeului național de istorie. Aici, sînt experimentate diferite metode și procedee de protecție a hîrtiei, față de acțiunea distrugătoare a microorganismelor și a insectelor, precum și procedee practice de restaurare a manuscriselor și de conservare a cernelurilor vechi.

IN CADRUL unui comitet interministerial, întrunit, în noiembrie 1966, la Paris, sub președinția primului ministru Georges Pompidou, au fost discutate căile și mijloacele de dezvoltare a lecturii publice în Franța. Cu această ocazie, a fost constituit un grup de studiu, care își va desfășura activitatea pe lângă Ministerul Educației Naționale. Principalele obiective ale activității acestui grup sînt: dezvoltarea și coordonarea bibliotecilor

lor publice și a celorlalte instituții culturale (case de cultură, case ale tineretului, muzee etc.); pregătirea cadrelor pentru bibliotecile publice; dezvoltarea activității și sporirea numărului bibliobuzelor. Potrivit hotărîrii comitetului interministerial, Radioteleviziunea Franceză urmează să acorde tot sprijinul acestor acțiuni.

INSTITUTUL Taylor al Universității din Oxford pregătește publicarea a două bibliografii internaționale curente în domeniul istoriei cărții. Una din acestea va apărea anual, în revista de informare a *Asociației internaționale a cercetărilor din domeniul istoriei hîrtiei*, și va cuprinde cărțile și articolele consacrate istoriei hîrtiei și studiile asupra filigranelor. Cealaltă bibliografie, care va apărea trimestrial, în revista bibliografică britanică *The Library*, va înregistra selectiv cărțile și periodicele referitoare la alte aspecte ale istoriei cărții.

În ceea ce privește prezența, în aceste bibliografii, a lucrărilor românești din domeniul istoriei cărții, colectivul care întocmește bibliografiile de față posedă doar informații asupra studiilor cu caracter monografic. Pentru reprezentarea completă a contribuțiilor cercetătorilor români în acest domeniu, Institutul Taylor adresează — prin intermediul revistei noastre — rugămîntea de a i se trimite informații amănunțite sau extrase din articolele și studiile, care apar în publicațiile periodice din țara noastră, referitoare la: a) istoria cărții și b) istoria hîrtiei și filigrane. Pentru cei dornici să furnizeze astfel de informații, dăm mai jos adresa la care pot fi trimise scrisorile:

Mr. J. S. G. Simmons

Taylor Institution, University of Oxford, 15A Rawlinson Road

OXFORD

GREAT BRITAIN

Un ctitor al revistelor românești pentru copii: C. G. COSTA-FORU

În luna iulie a anului 1965, s-au împlinit o sută de ani de la apariția revistei românești pentru copii, intitulată *Mama și copilul*, revistă fondată și scrisă, aproape în întregime, de Maria C. A. Rosetti. Revista și-a încetat apariția la un an de la înființare.

După această primă inițiativă, au urmat altele, mai timide, fie în Capitală, fie în provincie, apariții sporadice și repede pieritoare, din pricina lipsurilor materiale și a dezinteresului autorităților față de publicațiile pentru copii. Doar Zamfir C. Arbore, asociat cu Victor Crătescu, care semna, ca scriitor, cu pseudonimul Ștefan Bassarabeanu, și sprijinit de Bogdan Petriceicu Hașdeu, a reușit să scoată, între anii 1891 și 1895, în ciuda greutăților de tot felul, revista intitulată *Amicul copiilor*. După dispariția acesteia, au încercat și alții să publice periodice pentru copii: *Revista școlărilor* a lui Th. Speranția, *Comoara tinerimii* (1905—1906), apărută sub direcția Sofiei Nădejde, și *Fluerașul* (1910—1913), editată de învățătorii Th. Castrișanu și Florian Cristescu.

În anul 1913, s-a hotărât să scoată o revistă pentru copii și C. G. Costa-Foru, om cu vederi democratice, luptător activ pentru drepturile omului, autor al broșurii demascatoare *Abuzurile și crimele siguranței generale a statului* (1925). Costa-Foru a fost unul dintre conducătorii organizațiilor progresiste *Liga drepturilor omului* (1923—1929) și *Comitetul pentru amnistie* (1928—1929), create din inițiativa P.C.R.

La publicarea *Revistei copiilor și a tinerimii*, Costa-Foru l-a avut asociat pe I. Barberis. În editorialul primului număr, apărut la 25 mai 1913, sub titlul *Cine sintem? Ce vrem?*, cei doi directori se adresează părinților:

„...Sintem părinți. Ca și dv. ne iubim copiii și ne-am gândit să le dăm să citească o revistă scrisă în limba lor, pe înțelesul lor, cu o înfățișare și mai ales cu un cuprins egal celui ce ar găsi în revistele străine...”

Copiii, le dezvăluie aceleași intenții:

„...Veți citi tot ce două inimi părintești — luminate din învățătura cărților și din aceea a vieții — vor fi ales mai prielnic pentru plăcerea și pentru folosul vostru...”

Cei doi fondatori erau animați de dorința de a educa tînăra generație în spiritul dreptății și înțelepciunii. Lupta pentru adevăr și hărnicie devine deviza revistei, care are înscrise pe copertă dictoanele latinești *In veritate securitas* și *Pro veritate labor*.

De la început, între redacție și copii s-au stabilit relații de caldă prietenie. C. G. Costa-Foru și Barberis și-au publicat fotografiile lor și ale copiilor lor, pentru a fi cunoscuți de către cititori. În felul acesta s-a instituit o tradiție. Revista publica în mod constant fotografiile elevilor celor mai harnici, pricepuți dezlegători de jocuri, desenatori, talentați cîntăreți, recitatori. Largul acces al copiilor în coloanele revistei, fie prin articole și poezii compuse de ei, fie prin popularizarea succeselor obținute la școală, a asigurat legătura strînsă cu mii de cititori, care au urmărit revista de la primul număr pînă la dispariția ei (1925).

În fruntea revistei a stat tot timpul C. G. Costa-Foru (I. Barberis s-a retras în anul 1915). În timpul campaniei din anul 1913, C. G. Costa-Foru a fost mobilizat și, pentru o scurtă vreme, revista a fost condusă de fiica sa Maria. În anul 1916, aflînd de moartea în război a fiului său, C. G. Costa-Foru a cerut să fie din nou înrolat, deși depășise vîrsta de ofiter combatant. Revista și-a suspendat atunci apariția, pînă în anul 1919, imediat după întoarcerea lui C. G. Costa-Foru de pe front.

Pentru C. G. Costa-Foru revista nu era o întreprindere comercială care să-i aducă venituri, ci un mijloc efec-tiv de educare și de instruire a copiilor. El a plătit, pentru prima dată în istoria periodicelor românești pentru copii, drepturi de autor pentru articolele publicate, înțelegînd să com-

penseze bănește colaboratorii. Este de remarcat strădania lui de a atrage în jurul revistei cei mai buni scriitori ai epocii.

La apelul lansat de C. G. Costa-Foru, au promis colaborarea la revistă: George Coșbuc, chimistul D. C. I. Istrati, Radu D. Rosetti, Octavian Goga, Victor Eftimiu, I. Al. Brătescu-Voinești și alții. Victor Eftimiu, student la Paris, a trimis revistei câteva poezii străbătute de dorul de patrie. Mircea Dem. Rădulescu, în poeme — uneori lungi și obositoare — evoca trecutul de luptă al poporului. Cincinat Pavelescu a semnat câteva fabule, cu o prea vădită intenție educativă. Ludovic Daus a publicat de câteva ori legende istorice, iar Emil Gîrleanu și Brătescu-Voinești schițe și nuvele.

În jurul revistei s-au adunat cei mai valoroși scriitori pentru copii din acea vreme: Ion Pas, Elena Farago, Lia Hîrsu, Petre Dulfu, I. C. Vissarion, Nestor Urechia, Th. Speranția, Th. Căstrișanu, Florian Cristescu, Mihail Lungianu ș.a. Ion Pas și-a început cariera de ziarist ca secretar de redacție al revistei, ajutat și îndemnat cu o caldă prietenie de către directorul acesteia. El a tradus și a adaptat pentru cititorii revistei opere valoroase din literatura străină și a publicat primele sale povestiri, piese de teatru și poezii pentru copii.

I. C. Vissarion a publicat, în foileton, în *Revista copiilor și a tinerimii*, cunoscutele lui basme: *Ber-Căciulă*, *Ion Cepeleac* și *Zapis Împărat*. Foiletoanele lui se succedau cu regularitate, număr de număr, formând un punct de mare atracție pentru copii.

Nestor Urechia, în afara povestirilor și legendelor intitulate *Zinele din Valea Cerbului*, a publicat și mici povestiri pentru preșcolari. Cea mai importantă contribuție a lui o constituia, însă, rubrica de explicare a cuvintelor mai grele, (cu etimologii și definiții foarte corecte și accesibile) și rubrica bio-bibliografică, în care a publicat medalioane închinare unor scriitori și savanți celebri. El a inserat și note de istorie literară. Astfel, în nr. 42 din 5 noiembrie 1914, Nestor Urechia a publicat introducerea lui I. M. Rîureanu la povestirile *Copilul pierdut* și *Licuriciul* și lista bibliografică a literaturii pentru copii întocmită în anul 1865 de către D. Iarcu. Nestor Urechia

a fost cel mai apropiat colaborator al lui C. G. Costa-Foru. Deși locuia în acea vreme la Iași, el trimitea cu regularitate colaborările la revistă.

Elena Farago a publicat în revistă unele dintre poeziile apărute mai înainte în volume, dar și creații noi, dînd astfel multor pagini din revistă acea notă de sensibilitate și duioșie care o caracterizează. Colaborarea ei s-a extins și în domeniul traducerilor. Traduceri din operele valoroase ale literaturii străine au mai publicat Lia Hîrsu, Ion Pas, Petre Dulfu.

Revista copiilor și a tinerimii are meritul de a fi reunit în jurul ei pe cei mai talentați scriitori pentru copii ai epocii. Revista a luptat pentru o ținută literară aleasă a materialelor publicate și, în bună parte, a reușit.

Merită subliniat și rolul educativ al revistei în tot timpul apariției sale. În editorialul fiecărui număr, C. G. Costa-Foru se străduia să răspundească în rîndul cititorilor nenumărate cunoștințe folositoare și să le formeze deprinderi morale. Acele „sfaturi din partea unui prieten mai mare” erau date într-o formă voit naivă. Se abordau totuși probleme foarte variate. Nu lipseau referirile la situația internațională și viața popoarelor asuprite, referiri scrise în spiritul principiilor democratice și profund patriotice ale cunoscutului publicist.

Pentru prima dată, într-o revistă pentru copii, s-a introdus și o rubrică de știri politice, *Vești de pe fronturi*, unde redacția publica relații cu privire la evoluția luptelor dintre cele două tabere înclinate în primul război mondial.

Pentru a strînge banii ceruți de timprirea revistei și plata colaboratorilor, C. G. Costa-Foru organiza concursuri cu premii pentru cititori, șezători cu programe artistice. Dar, totodată, el a trimis gratuit mii de exemplare din revistă copiilor săraci, precum și celor din Ardeal, care nu aveau pe atunci o revistă în limba română.

Mărturiile colaboratorilor lui Costa-Foru vorbesc despre modestia și generozitatea lui. Cu atît mai luminoasă apare astăzi figura acestui pionier al revistelor noastre pentru copii.

dr. Ilie STANCIU

Indicații metodice privind organizarea activității bibliotecilor comunale și satești în perioada de iarnă. Biblioteca Centrală de Stat, 1966. 120 p. + 8 pl.

Evitând stereotipiile, locurile comune din obișnuitele scrisori metodice, această broșură, elaborată de Serviciul metodic al Bibliotecii Centrale de Stat, dă o serie de indicații privind organizarea activității bibliotecilor comunale și satești în perioada de iarnă.

După prezentarea obiectivelor specifice ale activității bibliotecilor de la sate în această iarnă, în partea cea mai utilă a lucrării se insistă, pe capitole, asupra modului concret în care trebuie să muncească bibliotecarii pentru atingerea obiectivelor înscrise, asupra mijloacelor proprii bibliotecilor în munca cultural-educativă de masă. De asemenea, sînt lămurite responsabilitățile bibliotecarilor de la sate în privința completării colecțiilor, a punerii în evidență a acestora, precum și în ceea ce privește relațiile cu cititorii și propaganda cărții. Un capitol aparte îl formează anexele, care însumează peste 80 de pagini. Aceste anexe cuprind: un număr de 20 de bibliografii, în care sînt recomandate o seamă de materiale dintre cele mai noi pe diferite teme de actualitate, modele de fișe pentru întocmirea cataloagelor, modele de fișe de împrumut interbibliotecar, precum și o schemă de așezare a publicațiilor pentru accesul liber al cititorilor la raft.

Recomandăm tuturor bibliotecarilor din bibliotecile publice de la sate studierea cu atenție a acestei broșuri, care poate deveni un îndreptar prețios pentru munca lor, oferind elementele de bază pentru desfășurarea diferitelor laturi ale activității bibliotecilor și lăsînd loc inițiativelor locale, acțiunilor impuse de situații specifice, concrete, particulare.

D. Negreanu

Andronescu, Șerban. Cadmos, scurtă istorie a scrisului. Buc., Editura științifică, 1966. 360 p. cu ilustr.

Pornind în căutarea soriei sale Europa, Cadmos — legendarul erou grec

— a adus în Grecia elementele culturii feniciene; mitologia greacă îi atribuie și importul, sau chiar invenția, alfabetului. Folosind ca titlu sugestiv numele eroului grec, Șerban Andronescu prezintă o valoroasă lucrare românească privitoare la istoria scrisului. Cartea sa, prefațată de academicianul Emil Condurachi, este prima sinteză cu această temă, apărută la noi în țară.

Lucrarea de față analizează o lungă perioadă istorică, începînd de la primele simboluri grafice pînă la utilizarea largă a alfabetului latin. Apariția scrisului a însemnat un moment hotărîtor în evoluția ființei umane, care, sub impulsul muncii, a simțit necesitatea memorării ideilor. Obiectele simbolice și semnele mnemonice reprezintă, în perioada primitivă a comunității omenești, începuturile transmiterii grafice a ideilor. Cordeluța cu noduri (Quipu) a incașilor, colierul alb (Wampun) al indienilor nord-americani, pietrele colorate, răbojurile, bastonașele cu diverse semne, tatuajele, hărțile de lemn sînt numai cîteva din instrumentele utilizate în tehnica memorării; acestea necesitau, însă, interpretare, lucru care, evident, aducea multe neajunsuri.

În faza istorică următoare, transmiterea grafică a ideilor a fost făcută prin desene cu înțeles convențional, pictate sau gravate, care reprezentau o noțiune concretă. Pictografia, sistem primitiv de scriere, utiliza succesiunea imaginilor, pentru a sugera continuitatea acțiunilor.

Accentuarea diviziunii sociale a muncii și dezvoltarea comerțului au determinat apariția sistemelor de scriere ideografică. Multitudinea, varietatea, complexitatea acestora au oglindit caracteristicile popoarelor care le-au creat. Perioada de tranziție între pictografie și ideografie poate fi văzută, cel mai bine, în scrierea aztecilor. Dar cea mai cunoscută formă ideografică este scrierea hieroglică a vechilor egipteni; descifrarea hieroglifelor de către Champollion a permis descoperiri uimitoare în ceea ce privește istoria Egiptului. Un rezultat asemănător a dat, la sfîrșitul secolului trecut, citirea scrierii cuneiforme, scriere larg răspîndită pe teritoriul cuprins între Tigru și Eufrat. Alte scrieri ideografice, asupra cărora se oprește autorul

cărții, sint scrierea ciucilor din Sibiria, scrierea chineză, cvasialfabetul paleopersan, scrierile din Valea Indusului, din Insula Paștelui, scrierea maya și scrierea hitită.

În istoria scrisului, stadiul următor ideografiei a fost cel al utilizării sistemelor silabice de scriere, dintre care sint menționate scrierea japoneză, scrierea cipriotă, scrierile din insula Creta, scrierea negrilor Vai de pe coasta golfului Guineei, scrierea pseudo-hieroglică de la Byblos.

Numai în perioada unui grad avansat de civilizație, de formare a gândirii omenești apare scrierea alfabetică. Asupra originii sale s-au emis numeroase teorii, care, adeseori, exprimau păreri controversate. Asupra diverselor alfabetice, existente în trecut și astăzi, asupra ariei răspîndirii lor, asupra modificării și adaptării lor, asupra descoperirii și descifrării lor, autorul oferă informații bogate și foarte interesante, sub raportul noutății și al valorii științifice. Analiza sa separă alfabeticele consonantice de alfabeticele propriu-zise. În prima grupă, sint tratate acelea utilizate în scrierile feniciană, moabită, amonită, paleoebraică, samaritană, arameică, brahmi și în scrierile derivate din acestea.

Apariția alfabetului grecesc, provenit din cel fenician, a avut o mare importanță, căci a fost primul care a redat sunetele vocalice. Pornind de la alfabetul fenician, alfabetul grecesc primitiv a evoluat pînă în secolul al V-lea î.e.n., cînd o formă unică, definitivă a lui a fost adoptată de toți grecii. Din această formă au luat naștere alfabeticele armean, georgian, alban, gotic, copt.

Aceeași bogăție de date informative însoțește relatările privitoare la alfabeticele etrusc, latin, chirilic și runic. Evident că se insistă mai mult asupra alfabetului latin, atît de răspîndit în lume. O bună parte din paginile cărții este rezervată folosirii alfabetelor grecesc, latin și chirilic la noi în țară.

O bibliografie a celor mai valoroase lucrări științifice din domeniul istoriei scrisului încheie cartea. Numeroase ilustrații servesc drept documente utile și interesante.

Irina Rădulescu-Valasoglu

Svodnii katalog russkoi knighi grajdanskoi peciati XVIII-veka. 1725—1800. Tom. 4. Periodiceschie i prodoljajusciesia izdania [Catalog informativ al cărții ruse din secolul al XVIII-lea. 1725—1800. Vol. 4. Publicațiile periodice]. Moskva, Izdatelstvo „Kniga”, 1966. 288 p.

Lucrarea de față constituie o valoroasă sinteză bibliografică cu caracter fundamental, elaborată de un colectiv larg de specialiști de la bibliotecile „V. I. Lenin”, „M. Saltikov-Scedrin”, „M. Gorki”, Biblioteca de istorie a R.S.F.S. Ruse și Biblioteca Academiei de Științe a U.R.S.S. Folosind diferite izvoare bibliografice și prelucrînd numeroase materiale documentare aflate în bibliotecile sovietice, autorii pun în lumină și sistematizează, cu ajutorul a 523 de înregistrări bibliografice, cunoștințele acumulate pînă în prezent asupra lucrărilor cu caracter periodic și semiperiodic — ziare, reviste, almanahuri, calendare etc. — apărute în Rusia, începînd din anul 1725.

Catalogul de față este al patrulea volum al vastei bibliografii consacrate cărții rusești din secolul al XVIII-lea și vine să întregască imaginea activității editorial-tipografice de acum două veacuri din Rusia.

Începuturile presei periodice ruse sint fixate în prima jumătate a secolului al XVIII-lea. Dezvoltării ei, de la ziarul „Vedomosti”, apărut între 1725 și 1727 la Petersburg, îi este consacrat primul capitol al lucrării. Din acest capitol reiese modul în care, pe durata a numai cîteva decenii, presa a devenit un puternic factor de progres social-politic, cultural și științific. O contribuție remarcabilă în acest domeniu a fost adusă de strălucita pleiadă a oamenilor de știință și de cultură, a scriitorilor din epoca respectivă: Lomonosov, Novikov, Radișcev, Krilov, Fonvizin ș.a. Colaborarea și participarea lor activă în publicistica vremii au imprimat frecvent numeroaselor publicații periodice un caracter militant — de culturalizare a maselor, de popularizare a științei, de combatere a autocrației țariste.

Adnotările bogate și clare, care însoțesc descrierile periodicelor înregistrate, se referă la istoricul publicației, la redactori, la tiraj, la cauzele încetării apariției sau ale unor schimbări de

titlu. După un plan similar, în capitolele următoare (II-IV) sînt descrise revistele, almanahurile și calendarele, precum și suplimentele literare ale ziarelor, insistîndu-se, în mod deosebit, asupra acelor care oglindesc întreaga dezvoltare a societății ruse din perioada anilor 1725—1800. Deoarece biografiile analitice existente asupra acestor periodice s-au dovedit incomplete, autorii prezentului catalog dau și scurte caracterizări ale articolelor mai importante.

Un indice alfabetic al periodicelor descrise și un indice al ilustrațiilor încheie lucrarea.

Aceleași principii metodologice, adoptate pentru primele volume ale *Catalogului informativ*, stau și la baza volumului prezentat, rod al unei munci vaste, deosebit de utile celor care studiază istoria Rusiei sub toate aspectele. Ele au permis o investigație științifică asupra unor informații care s-au dovedit, în mare parte, inedite. Toate acestea conferă lucrării prezentate o valoare științifică de sine stătătoare și captează interesul specialiștilor, cărora le e destinată.

Felicia Silva

Biblioteca centrală universitară din București a editat, la sfîrșitul anului 1966, lucrarea *Teorii ale creșterii economice*. Cercetare bibliografică (159 p., multiplicare lito), întocmită, în cadrul Serviciului de bibliografie și documentare, de către un colectiv condus de L. Lepădatu. Cercetarea bibliografică de față, consacrată unor teorii de dată relativ recentă în economia politică engleză, dar care ocupă un loc central și de largă circulație în cadrul teoriilor economice burghize, cuprinde lucrările de specialitate apărute după 1959, existente în principalele biblioteci din București și studiile publicate în revistele de specialitate din străinătate, în perioada anilor 1962—1965. Referințele bibliografice sînt prezentate sub forma referatelor și sînt grupate tematic în următoarele capitole: *Probleme generale ale teoriei creșterii economice*; *Modelele reproducției în cadrul creșterii economice*; *Teoriile instituționale ale stadiilor de dezvoltare*; *Teoria convergenței sistemelor economice opuse*; *Teorii ale creșterii economice în țările în curs de dezvoltare și Combaterea teoriilor burghize ale creșterii economice*. În anexă, este

prezentată o listă a cărților consacrate temei abordate.

*

O altă cercetare bibliografică editată, la sfîrșitul anului trecut, de către Biblioteca centrală universitară din București este consacrată — așa cum indică titlul ei — *Determinismului filozofic și social* (249 p., multiplicare lito). Lucrarea a selectat și înregistrat, sub forma unor referate foarte amănunțite, întocmite cu competență, o mare parte din numeroasele studii, culgeri și monografii românești și străine, apărute în perioada 1955—1965, în care problema determinării fenomenelor este tratată, din diverse puncte de vedere, de către filozofi de diferite orientări și de către oamenii de știință cercetători ai domeniilor particulare. Cele două capitole — *Teoria determinismului și Categoriile determinismului* — grupează materialul bibliografiat în două și respectiv, opt subcapitole, în interiorul cărora înregistrarea este făcută în ordinea alfabetică a numelor autorilor. Bibliografia este încheiată de *Lista lucrărilor care tratează problema determinismului, existente în principalele biblioteci din București și de Lista periodicelor bibliografiate*.

*

A apărut numărul 3/1966 al buletinelului de informare științifică *Învățămîntul superior*, editat de către Biblioteca centrală universitară din București. În cele 81 de adnotări referative, grupate tematic în opt capitole, sînt cuprinse aspecte ale dezvoltării învățămîntului superior din Republica Socialistă România și din străinătate, așa cum apar acestea în articolele publicate în revistele de specialitate. Un capitol special (al VIII-lea) este rezervat articolelor referitoare la *Biblioteci de învățămînt superior*, iar un altul este destinat înregistrării anualelor, ghidurilor și programelor de cursuri. Buletinul mai cuprinde rubricile *Din sumarul revistelor de învățămînt superior* și *Vă informăm*. La sfîrșitul volumului este prezentată *Lista periodicelor consultate*.

ȘTIINȚE SOCIALE

Lenin; V. I. **Opere complete**. Vol. 42. Buc., Editura politică, 1966. 656 p.
Volumul cuprinde scrierile lui V. I. Lenin din perioada noiembrie 1920 — martie 1921.

Într-o serie de cuvântări, rapoarte și intervenții incluse în volum, Lenin elaborează principiile călăuzitoare ale politicii de coexistență pașnică a statelor cu orinduirii sociale diferite, subliniază rolul determinant pe care trebuie să-l capete problemele construcției economice în activitatea partidului comunist și a întregului popor. În *Teze cu privire la propaganda pe linie de producție*, ca și în alte scrieri, V. I. Lenin manifestă o preocupare constantă pentru stimularea spiritului de inițiativă al oamenilor muncii. În articolul *Criza din partid*, în broșura *Încă o dată despre sindicate, despre momentul actual și despre greșelile tovarășilor Troțki și Buharin* și în alte lucrări din acest volum, sînt fundamentate formele și metodele de muncă ale partidului în condițiile construirii socialismului.

În diverse însemnări și articole, Lenin a dezvoltat tezele din programul partidului în legătură cu învățămîntul public, a schițat măsuri concrete privind organizarea învățămîntului general și politehnic, întărirea și extinderea instituțiilor de educație politică etc. Importanța pe care o prezintă știința și tehnica în fărîmirea socialismului este adeseori subliniată de Lenin, care considera că economia națională trebuie să se dezvolte pe baza ultimelor realizări obținute în aceste domenii.

Probleme actuale ale politicii Partidului Comunist Român. Culegere de lecții pentru cursurile și cercurile de la orașe. Buc., Editura politică, 1966. 280 p.

Lucrarea tratează următoarele teme: *Orînduirea socialistă în România: Partidul Comunist Român — conducătorul poporului în construcția socialistă; Industrializarea socialistă — obiectiv central al politicii economice a Partidului Comunist Român; Politica agrară a Partidului Comunist Român. Dezvoltarea intensivă și multilaterală a agriculturii; Republica Socialistă România — stat al oamenilor muncii de la orașe și sate; Dezvoltarea națiunii în socialism; Dezvoltarea conștiinței socialiste; Unele probleme ale lumii contemporane; Activitatea internațională a Partidului Comunist Român și a Republicii Socialiste România.*

Alexandru, Aureliu C. **Principii ale relațiilor dintre state**. Buc., Editura politică, 1966. 280 p.

După ce descrie evoluția relațiilor dintre state din cele mai vechi timpuri și pînă în prezent autorul analizează următoarele principii: suveranitatea națională; independența popoarelor; egalitatea în drepturi și avantajul reciproc; neintervenția în afacerile interne ale altor popoare; neagresiunea; cooperarea internațională; reglementarea pe cale pașnică a litigiilor internaționale; respectarea obligațiilor.

În fiecare capitol, este prezentată politica și poziția partidului și guvernului nostru față de problemele complexe ale vieții internaționale contemporane, contribuția țării noastre în cadrul O.N.U. și a altor organizații internaționale, inițiativele întreprinse de țara noastră în vederea desîntinderii încordărilor internaționale și crearea unui climat favorabil dezvoltării normale a relațiilor interstatale.

Momente din istoria poporului român. Buc., Editura politică, 1966. 175 p.

Elaborată de cunoscuți specialiști, lucrarea prezintă momente importante din istoria poporului nostru, analizate prin prisma ultimelor descoperiri arheologice și a recentelor indicații cuprinse în documentele de partid.

În primul capitol, *Formarea limbii și a poporului român*, Apariția primelor state feudale pe teritoriul țării noastre, autorul, prof. univ. Gheorghe Ștefan, subliniază aportul istoricilor de seamă din trecut, ca și contribuția istoricilor contemporani români în rezolvarea științifică, pe baze marxist-leniniste, a acestei probleme. Sînt aduse dovezi convingătoare, furnizate de ultimele descoperiri arheologice în Transilvania, Muntenia, Moldova și Dobrogea, asupra continuității populației daco-romane pe teritoriul patriei noastre și după retragerea romană.

Lupta poporului român împotriva exploatării și asupririi sociale și naționale, pentru independență (sec. al XIV-lea — începutul sec. al XIX-lea), capitolul al doilea al lucrării, elaborat de conf. univ. Eugen Stănescu și Ștefan Ștefănescu, doctor în istorie, evidențiază principalele ridicări la luptă ale maselor populare din Țările Române și Transilvania, lupta împotriva cotozirii străine dusă de conducători viteji ca Iancu de Hunedoara, Vlad Tepeș, Ștefan cel Mare, Ion Vodă Viteazul, Mihai Viteazul ș.a., precum și mișcarea revoluționară de la 1821 de sub conducerea lui Tudor Vladimirescu.

În partea a treia a lucrării, *Anul revoluționar 1848 în Țările Române*, prof. univ. Victor Chereșteșiu și conf. univ. Gheorghe Georgescu-Buzău dezvăluie cititorilor principalele aspecte ale revoluției de la 1848 în Țările Române. Pe lângă cauzele economice, autorii scot în evidență rolul deosebit de important pe care l-au avut dezvoltarea culturii naționale și reflectarea ei în conștiința generației de luptători de atunci în pregătirea revoluției și în adoptarea unui program corespunzător cu necesitățile fundamentale ale Țărilor Române.

Un loc de seamă este acordat luptei maselor populare în toate etapele de desfășurare a revoluției. Se scoate în evidență lupta împotriva jugului feudal și a forțelor reacționare, împotriva asupririi naționale, lupta pentru unirea celor trei țări surori.

Autorii prezintă străduințele depuse de revoluționarii români de a se alege la o înțelegere cu conducătorii revoluției maghiare pentru crearea unui front revoluționar comun.

Ultima parte a lucrării, *Formarea statului național român. Lupta poporului român pentru independență națională și pentru progres social*, autori prof. Nichita Adăniloae și conf. univ. Aron Petric, este rezervată următoarelor probleme: procesul de formare a statului național român, dobândirea independenței de stat a României, unirea Transilvaniei cu România, lupta maselor populare în frunte cu P.C.R. în perioada dintre cele două războaie mondiale pentru apărarea intereselor vitale ale poporului român, pentru apărarea independenței naționale și pentru progres social.

Autorii subliniază importanța istorică a victoriei insurecției armate din august 1944 pentru apărarea și consolidarea independenței României, pentru progresul social al poporului român. În ultimul paragraf, închinat construirii socialismului în Republica Socialistă România, autorii fac bilanțul principalelor realizări ale poporului nostru sub conducerea Partidului Comunist Român în lupta pentru ridicarea nivelului de trai material și cultural, pentru consolidarea independenței naționale și întărirea unității sistemului mondial socialist.

Lucrarea se adresează unui cerc larg de cititori.

Gheorghe Cazan

ȘTIINȚĂ

Bleahu, M. Flori de piatră. Buc., Editura științifică, 1966. 104 p. (Orizonturi).

Explicând genza „florilor de piatră” — chei, peșteri, masive calcaroase etc. — autorul îi poartă pe cititor prin Carpații răsăriteni, meridionali și apuseni, dezvăluindu-i interesante priveliști și trumuseți pe care natura generoasă le-a zămislit de-a lungul epocilor geologice.

Chiriță, Const. Solul, pământ rodnic. Buc., Editura științifică, 1966. 326 p.

Solul, învelișul protector al uscatului, reprezintă o lume aparte în care se plămădește seva rodniciei pământului.

Cum ia naștere acest înveliș? Ce influență are asupra lui felul rocilor, al reliefului și al climii? Care sînt legile ce îl guvernează? Autorul răspunde la aceste întrebări îmbinînd rigurozitatea științifică cu un stil colorat și atractiv.

Aiți specialiștii, cit și publicul dornic să se informeze în domenii cît mai variate, vor găsi în lucrarea de față o interesantă și pasionantă lectură.

Gricoveanu, Constantin. Chile. Buc., Editura științifică, 1966. 200 p.

Departate de Europa, de marile focare ale civilizației vechiului continent, întinsă pe o fișie îngustă de pământ, mărginită de apele nesfîrșite ale Oceanului Pacific și de zidul masiv al Anzilor Cordilieri, care se ridică spre Est ca o cortină, există o țară de o deosebită frumusețe pe care indienii aymata au botezat-o Chile, adică țara de la capătul lumii.

În paginile lucrării, sînt înfățișate în tablouri sugestive: cadrul geografic, istoria, orașele și satle chilene, economia, cultura precum și aspecte privind poziția Republicii Chile pe plan internațional. Conținutul fotografic interesant și hărți, cartea oferă cititorului o imagine multilaterală și, totodată, documentată asupra realităților chilene.

Floru, R. *Mesajul simțurilor*. Buc., Editura științifică, 1966. 128 p. (Orizonturi).

Organele de simț sînt asemănătoare la toți oamenii, dar sensibilitatea fiecăruia dintre noi diferă. De ce depinde această sensibilitate? Cum colaborează între ele organele de simț? Unde se organizează colaborarea, perfecționarea, compensarea unui simț prin altul? Cum se pot educa simțurile și perfecționa sensibilitatea? La aceste întrebări răspunde lucrarea de față.

Kașev, S. *Caratele aurului negru*. Buc., Editura științifică, 1966. 98 p. (Orizonturi).

Bogăție incalculabilă a scoarței pămîntești, țiteul joacă astăzi un rol primordial în balanța energetică a lumii.

Reconstituind istoria prelucrării țiteului, de la începuturile ei pînă în zilele noastre, autorul prezintă, rînd pe rînd, principalele produse obținute în rafinării și în marile combinate petrochimice (benzine și uleiuri superioare pentru motoare, mase plastice etc.), explicînd, totodată, și modalitățile prin care se realizează produsele respective.

Editura pentru literatură — spicuri din planul editorial

Anul 1967 reprezintă în activitatea Editurii pentru literatură un moment deosebit, a cărui semnificație se traduce în 550 de titluri, într-un tiraj de peste 10 000 000 de exemplare. Aceste date sînt expresia vie a preocupării permanente a colectivului editurii de a îmbogăți activitatea tuturor sectoarelor sale, răspunzînd astfel imperativelor culturii noastre socialiste.

Principalul obiectiv al activității Editurii pentru literatură este promovarea literaturii noastre contemporane, prin editarea unor noi și valoroase creații ale scriitorilor de prestigiu, prin realizarea debuturilor editoriale ale celei mai tinere generații de scriitori și prin reeditarea cărților care s-au bucurat de succes la prima lor apariție.

Din domeniul prozei românești contemporane, văd lumina tiparului în primul trimestru al acestui an următoarele romane: *Accidentul era inevitabil* de V. Em. Galan (face parte din ciclul *Contraviziunile doctoriței B* și debutează probleme ale societății noastre contemporane); volumul 1 al unei serii de romane intitulate *Dinastia Sunderland-Beauclair* de Vintilă Corbul (acțiunea se petrece în perioada începuturilor capitalismului în diferite țări); ediții revăzute ale romanelor *Cartea Mironei* de Cella Serghi, *Descoperirea familiei* de Ion Brad și *Ulița piperului sălbatic* de Dimos Rendis; volumul al doilea al romanului *Muntele de Radu Theodoru*; *O complicată stare de fericire* de Ion Arieșanu, *Porumbelii* de I. Deneș și *Singur contra mea* de Mihai Tunaru (ultimele trei romane sînt de debut și au ca sursă de inspirație problematica omului societății noastre socialiste).

Dintre volumele de nuvele, schițe și povestiri, desprindem: *Un comediant și o fată de familie* de Sică Alexandrescu; *Pași prin lume* de Barbu T. Argehi (note de călătorie prin Europa); *Sub rădăcini și încă o povestire* de Papp Ferenc; reeditarea volumului de nuvele *Sufereau împreună* de Ion Băieșu; volumele de nuvele *Auroaica* de Constantin Mateescu și *Fotografii mișcate* de Iosif Petran. În sfîrșit, citeva debuturi în colecția „Lucașărul”: *O seară pentru mai tîrziu* de Gheorghe Buzoianu, *Povestiri din provincie* de Virgil Duda, *Ploaia de atunci* de V. Spoială.

Pe lîngă volumul tradițional, de fiecare an, al maestrului Tudor Argehi, vor vedea lumina tiparului peste douăzeci și cinci de volume și plachete de poezii, aparținînd poezilor: Mihai Beniuc (*Alte drumuri*), George Demetru Pan (*Dincolo de mine însuși*), George Dumitrescu (*Cireș amar*), Virgil Teodorescu (*Rocadă*), Constantin Nisipeanu (*Să ne iubim visele*), Petre Pascu (*Bucuri mele*), Leonid Dimov, Ion Rahoveanu, Angela Croitoru, Miron Chiropol, Petru Anghel, Marcel Mihalaș, Lucian Rădan, Ion Țugui, Clementina Voinescu, Victoria Raicev. Aceștia li se adaugă promițătoarele debuturi din colecția „Lucașărul”: Martha Bărbulescu, Ioana Diaconescu, Horia Gane, Petre Ghelmez, Rodica Iulian, Dumitru M. Ion.

Bogata și valoroasa activitate desfășurată de istoricii și criticii literari se concretizează, la începutul acestui an, prin apariția unor studii monografice și a unor volume de studii și articole dezbătând probleme ale peisajului literaturii române contemporane și din trecut: *G. Ibrăileanu* de Al. Piru, *Pavel Dan de Monica Lazăr*, *George Coșbuc — o privire asupra operei* de D. Vatamaniuc, *Caragiale — universul comic* de Ștefan Cazimir, *Perspective* de Matei Călinescu, *Critică și cultură* de Dan Hăulică, *Nuvela și povestirea contemporană* de N. Ciobanu, *Insemnări despre proză* de Virgil Ardeleanu și două volume cu caracter memorialistic (*Amintiri literare* de Eugeniu Speranția și *Cu scriitorii prin veac* de I. Valerian).

Activitatea de valorificare a moștenirii noastre literare — unul dintre obiectivele de seamă și cu bogate perspective ale editurii — dispusă în seriile și colecțiile cunoscute de cititori, ca și în volume separate, este marcată de apariția unor remarcabile opere ale literaturii noastre: *Scrieri*, volumele 12—15, de Tudor Arghezi, cuprinzând *Icoane de lemn*, *Poarta neagră*, *Tablete din Țara de Kutu*, revăzute și îmbogățite de autor; *Opere*, volumele 5—6, (romanul *Bietul Ioanide*) de George Călinescu; primele volume din *Scrieri* de Pompiliu Constantinescu și *Scrieri alese* de V. Demetrius.

Colecția „Scriitori români” se va îmbogăți cu *Opere*, volumul I, de George Coșbuc, *Opere alese*, volumul I, de Ion Heliade Rădulescu.

Dintre volumele de poezii programate să apară, amintim: *Poezii* de Lucian Blaga, *Monolog în Babilon* de Al. Philippide. Printre volumele în proză, menționăm: *Scrieri* de G. Ulieru, *Note din Grecia*, *Diverse* de Al. Rosetti, *Drumuri și răspintii* de Miron Radu Paraschivescu. Menționăm și o nouă ediție revăzută a cuprinzătoarei antologii apărute anterior sub titlul *Cintare României*.

Notăm apariția a două ediții în tiraje de masă: *Doamna Chiajna. Pseudo-kineghetikos* de Al. I. Odobescu, *Mara și Povestiri* de Ioan Slavici.

Dintre celelalte volume mai importante care urmează să apară, reținem: *Amintiri* de Ioan Slavici, document indispensabil cunoașterii aspectelor artistice, culturale și politice din epoca autorului; *Studii critice* de C. Dobrogeanu-Gherea, *Istoria Bucureștiului* de Const. C. Giurescu, valoroasă contribuție la cunoașterea Capitalei patriei noastre; *Scrisori. Note de călătorie* de Mihail Kogălniceanu (colecția „Studii și documente”) și o remarcabilă ediție, bogat ilustrată, a romanului *Ion* de Liviu Rebreanu.

În domeniul valorificării folclorului românesc menționăm apariția citorva ediții cuprinzând culegeri sau studii de folclor: *Proverbe românești*, Ion Apostol-Popescu — *Basme populare armenesti din Transilvania*, Tache Papahagi — *Poezia lirică populară*, Liviu Rusu — *Viziunea lumii în poezie* și Cristea Sandu-Timoc — *Cinstece bătrânești și doine*.

Primele numere ale colecției „Biblioteca pentru toți” reprezintă creații ale literaturii române și ale literaturii universale: *Balade populare românești*, culegere în 2 volume; *Gala Galaction — Roxana*, cuprinzând romanul respectiv și romanele *Papucii lui Mahmud* și *Doctorul Taifun*; *Nicoale Iorga — Oamenii care au fost*, 2 volume; *Gib Mihăescu — La „Grandiflora”, Noaptea focurilor*, 2 volume de nuvele; *Ionel Teodoreanu — La Medeleni*, roman în 4 volume; *Tudor Vianu — Arta prozatorilor români*, 2 volume; reeditarea, în 2 volume de data aceasta, a culegerii din proza lui Calistrat Hogăș — *Pe drumuri de munte*; *H. Melville — Benito Cereno*, nuvele; *Oscar Wilde — Portretul lui Dorian Gray*, cuprinzând, pe lângă romanul respectiv, câteva nuvele și povestiri; *Ntuy învingătorul șarpelui Boa* și *Furt de cămile noaptea* se intitulează cele două volume ale culegerii de basme africane.

Promovarea literaturii naționalităților conlocuitoare, traducerea în limbile acestora a celor mai valoroase creații ale literaturii române și universale constituie o preocupare permanentă a Editurii pentru literatură. Dispuse în serii și colecții (*Scriitori români*, *Scriitori maghiari din România*, *Horizont*, *Drame*, *Forrás*, *Clasici germani*, *Mica bibliotecă* etc.) sau în volume separate, cărțile care apar în limbile maghiară, germană, sîrbă, ucraineană și idiş fac parte integrantă din activitatea colectivului Editurii pentru literatură.

Din cărțile în limba maghiară amintim: Ady Endre — *Poetul și publicistul*, József Attila — *Poezii* (ediție bibliofilă); Kovács György — *Iarna în Ardeal*, roman; Berde Mária — *Vatra încinsă*, *Sfinta rușine*, povestiri; Majthényi Erik — *Mostenitorii* povestire; Sütő András — *Salamon Rătăcitorul*; Székely János — *Blestemul florilor*, poezii. Amintim cîteva debuturi în colecția „Forrás” (Izvorul): Szenyei Sándor — *Nușele*, Cseke Gábor, Király László, Lendvay Eva — *Versuri*. Menționăm, de asemenea, monografia *Asztalos István* de Izsák József, autobiografia lui Lám Béla — *În afara cercului*. Din literatura română vor apare edițiile bibliofile *Poezii* de Mihai Eminescu și *Răzvan și Vidra* de B. P. Hașdeu, iar din literatura universală *Electra* de Euripide, *S-a născut în august*, roman de W. Faulkner, *Cartea Junglei* de Rudyard Kipling, *Tineretea zbuciumată*, partea întâi a romanului lui K. Paustovski, *Omul invizibil* și *Hrana zeilor* de H. G. Wells.

În limba germană: *Poezii* de Else Kornis și reeditarea romanului *Patul lui Procușt* de Camil Petrescu. În limba sîrbă: *Ultima noapte de dragoste, întâia noapte de război* de Camil Petrescu și volumul de debut editorial al poetului Jiva Popovici, intitulat *De-a lungul timpului*. În limba idiș, un volum din creația lui Idl Weidenfeld intitulat *O zi de țîrg fără vînzare*.

Ca o preocupare deosebită pentru acest an reținem preconizarea lansării unor noi colecții și serii cu caracter intereditorial (împreună cu Editura tineretului) reunind cele mai reprezentative creații ale literaturii noastre din trecut și de astăzi. Dintre acestea, amintim: *Minerva*, *Romanul de ieri și de azi*, *Albatros*, *Caleidoscop*, *Lectura*, *Biblioteca de teatru*, *Meșterul Manole*, *Creanga de aur*.

Avem certitudinea că obiectivele principale ale acestui bogat și interesant plan editorial vor fi realizate, Editura pentru literatură oferind astfel, prin contribuția generațiilor de scriitori, de istorici și critici literari, încă din primul trimestru al acestui an, creații aparținînd acelei arte „care prin optimismul ei să reprezinte timpurile noastre și în care să vibreze viața și aspirațiile poporului român”.

E. B.

Bass, Eduard. *Cercul Humberto*. Buc., Editura pentru literatură universală, 1966. 360 p.

Romanul de față este una din cele mai valoroase creații în proza cehă a secolului al XX-lea. Înzestrat cu un fin spirit de observație, cu darul unui excelent narator, Eduard Bass introduce cititorul în cele mai adînci tainițe ale artei cercului, zugrăvind un impresionant și veridic tablou al acesteia de-a lungul veacului trecut.

Romanul s-a bucurat și continuă să se bucure de un deosebit succes, cunoscînd în Cehoslovacia nu mai puțin de 16 ediții și fiind tradus de-a lungul anilor în numeroase limbi ale globului.

Chesterton, G. K. *Inspăimîntătoarele aventuri ale maiorului Brown*. Buc., Editura pentru literatură universală, 1966. 304 p.

Alături de Conan Doyle și Wilkie Collins, G. K. Chesterton este unul dintre părinții romanului polițist. Plasînd în centrul misterioaselor întîmplări figura „părintelui Brown”, un original prot-detectiv, asistat de Flambeau, un fast exocro convertit, Chesterton ne poartă în povestirile sale prin cele mai diverse medii, prin cele mai facilite și mai senzaționale aventuri și enigme, dezlegate întotdeauna datorită raționamentului lucid și profunde cunoașteri a sufletului omnesc de care dă dovadă detectivul improvizat.

Pe lîngă nota de „suspensie” caracteristică creației de gen, pe lîngă verva și ironia acidulată cu care își infuzează povestirile, Chesterton reușește să facă, totodată, literatură autentică, să construiască eroi reali și să ridice probleme de viață tipice și universale.

Faulkner, William. *Cătușul*. Buc., Editura pentru literatură universală. 1966. 370 p.

Cătușul este prima parte a unei trilogii care, împreună cu romanele *Orașul* și *Conacul*, zugrăvește ascensiunea și prăbușirea clanului Snopes.

În *Cătușul*, asistăm la cele dintîi momente ale acestei ascensiuni, o dată cu instaurarea dominației Snopesilor pe moșia Franțuzului, cu tot cortegiul de mirșăvii pe care le implică o asemenea bruscă și violentă înăvîțire. Cu un penel viguros, scriitorul înfățișează personajele ce evoluează în acel fascinant și de neuitat univers faulknerian, oferindu-ne, în același timp, o mostră din bogăția și strălucirea stilului său în apogeele creației.

Joyce, James. *Oameni din Dublin*. Buc., Editura pentru literatură universală, 1966. 328 p.

Un catedoscop de 15 schițe, fiecare dintre ele creionând — aparent în fugă, dar cu deosebită subtilitate — un portret, un crîmpei de viață, un tablou din orașul natal al autorului.

Din înfînturi de mozaic, se reconstituie atmosfera apăsătoare și existența monotună, de mărunte satisfacții cotidiene, de mici deziluzii, de complexe și nerealizări, încercări de evaziune sau regăsiri de sine, a unor oameni plasați de Joyce în Dublin la începutul secolului nostru, dar ușor de recunoscut și azi.

Încă din acest volum al său, Joyce se dovedește un fin creator de atmosferă, un maestru al investigației psihologice, un portretist minuțios, cu o mare forță de evocare.

Čapek, Karel. *Meteorul*. Buc., Editura pentru literatură universală, 1966. 404 p.

Karel Čapek, una dintre figurile reprezentative ale literaturii cehe și universale, este cunoscut cititorilor noștri; în ultimii ani au apărut două volume de opere alese și romanul *Războiul cu Salamandrele*. Cartea de față cuprinde trei romane — *Hordubal*, *Meteorul* și *O viață obișnuită* — care, fără a fi unitare ca acțiune și personaje, sînt legate prin problematica filozofică. Autorul urmărește problema cunoașterii eu-lui ca premisă pentru formarea unei imagini cuprinzătoare despre viață, îmbrăcîndu-și ideile într-o formă de o înaltă ținută artistică.

London, Jack. *Opere*. Vol. 1—3. Buc., Editura pentru literatură universală, 1966.

O selecție amplă din opera marelui scriitor american, cuprinzînd cele mai prețuite romane și nuvele, printre care: *Tăcerea albă*, *Chemarea străbunilor*, *Dragoste de viață*, *Răzvrătitul*, *Colț alb*, *Călcîiul de fier*, *Martin Eden*, *Un cotlet*, *Mexicanul* și povestiri din ciclul *Smoke Bellew*.

Meredith, George. *Egoistul*. Buc., Editura pentru literatură universală, 1966. 622 p.

George Meredith (1828—1909) este unul dintre scriitorii care au adus o importantă contribuție la dezvoltarea romanului realist englez din secolul al XIX-lea. Egoistul, opera lui caracteristică, este un roman de adîncă analiză psihologică, Meredith dovedindu-se un excelent cunoscător al cutelor celor mai umbrite ale sufletului omnesc.

În figura Egoistului realizează un portret surprinzător prin ineditul lui: omul aparent curtenitor, generos, de o înaltă distincție morală, admirat și adulat, dar îngrozitor de egocentric și de infatuat, infatuare bine disimulată, ce numai foarte puțin o puteau dîbui, exercită o amabilă și poleită tiranie asupra celor din jur, recurgînd la compromisuri și mîrșăvii morale pentru a-și menține reputația de infailibil.

De o mare autenticitate, romanul lui Meredith își păstrează în întregime valoarea și azi.

Naszkowski, Marian. *Anii încercărilor*. Buc., Editura pentru literatură universală, 1966. 376 p.

Lucrarea memorialistică *Anii încercărilor* revizualizează viața firul amintirilor din activitatea ilegală a comunistilor polonezi, relatate de autor în volumul *Zile de neliniște* (publicat în 1963). Înfațișarea, în continuare, a evenimentelor istorice de pînă la sfîrșitul războiului întregeste primul volum și oferă o viziune de ansamblu asupra luptei dîrze, pline de pericole și neprevăzut, la care a luat parte însuși autorul.

Rilke, Rainer Maria. *Poeme*. Buc., Editura pentru literatură universală, 1966. 400 p.

Pentru a marca împlinirea a patruzeci de ani de la moartea lui Rainer Maria Rilke — marele poet de limbă germană, care a influențat într-o măsură covârșitoare lirica modernă — Editura pentru literatură universală a fîmînat în acest volum tîlmăcirii mai vechi și mai noi ale unor nume de prestigiu ca: N. Argintescu-Amza, Maria Banuș, Lucian Blaga, Eugen Jebeleanu, Al. Philippide, Ion Pillat etc.

Rolland, Romaine. *Teatrul revoluției*. Buc., Editura pentru literatură universală, 1966. 520 p.

Volumul, apărut cu prilejul comemorării a 100 de ani de la nașterea marelui scriitor francez, cuprinde trei din cele opt piese ale ciclului dramatic consacrat revoluției franceze (14 iulie, Danton, Rebeșpierre), precum și un amplu studiu intitulat *Teatrul Poporului*, eseu asupra esteticii unui teatru nou.

Rubrica noastră permanentă „Consultații” va fi dedicată anul acesta expunerii succinte a elementelor de bază ale biblioteconomiei. Răspundem astfel repetatelor cereri venite din partea bibliotecarilor începători din bibliotecile comunale, sătești, sindicale și școlare, care nu dispun de manualele editate mai demult și astăzi epuizate.

După prezentarea sistemului bibliotecilor din Republica Socialistă România, cu care începem seria acestor lecții, vor urma, în ordinea firească, problemele privind: constituirea, completarea și organizarea colecțiilor, organizarea cataloagelor, activitatea cu publicul, propaganda cărții etc. Urmate de o bibliografie, menită să dezvolte cunoștințele condensate în aceste pagini, consultațiile noastre vor constitui — sperăm — un ajutor efectiv în autoinstruirea bibliotecarului începător, ca și în munca organizatorilor seminarilor, instructorilor și cursurilor scurte de inițiere a bibliotecarilor. Așteptăm observațiile și sugestiile privitoare la rubrica de față, cu convingerea că ne vor fi folosite.

REVISTA BIBLIOTECILOR

BIBLIOTECILE DIN REPUBLICA SOCIALISTĂ ROMÂNIA

Bibliotecile sînt instituții indispensabile ale propășirii culturii unui popor. V. I. Lenin vedea în nivelul organizării și activității bibliotecilor unul din indicatorii care pun în evidență stadiul dezvoltării culturii și învățămîntului în țara respectivă, măsura în care s-a realizat accesul maselor la binefacerea științei și culturii. Înmagazinînd și transmiteînd din generație în generație „memoria umanității”, cuvîntul scris sau tipărit, în toate formele pe care le-a cunoscut evoluția scrierii și a procedeelor de multiplicare, bibliotecile ne apar, în diversele etape ale istoriei, nu numai drept comori culturale, ci și ca focare de lumină din care strălucirea cunoștințelor acumulate în paginile cărților a iradiat peste veacuri. În societatea contemporană, în condițiile dezvoltării rapide a științei și tehnicii, ale înmulțirii fără precedent a posibilităților și mijloacelor de informare, bibliotecile se integrează tot mai pregnant în sistemul instituțiilor create pentru educația și formarea spirituală a oamenilor, ca auxiliare de primă necesitate ale activității sociale în general și ale muncii intelectuale în mod deosebit.

Biblioteca modernă este o instituție care colecționează, prelucrează și

pune la îndemîna publicului cartea și celelalte documente (inclusiv înregistrări fonice, filme etc.) aflate în păstrarea sa, informează și îndrumă cititorii în procesul organizării activității de studiu, de documentare și de lectură. Rolul său în viața socială este activ, iar serviciile sale oferite publicului sînt din ce în ce mai numeroase și mai diverse.

EVOLUȚIA BIBLIOTECILOR DIN ȚARA NOASTRA. În România socialistă, bibliotecile cunosc o dezvoltare fără precedent, ca expresie a tradițiilor culturale ale țării, a înfloririi științei și artei în anii construcției socialiste, a cerințelor actuale ale poporului nostru aflat în plin avînt constructiv.

Istoria bibliotecilor românești este legată de numele unor cărturari luminați sau tipografi iscușiți ca diaconul Coresi, Honterus și Antim Ivireanul, Dimitrie Cantemir și Stolnicul Constantin Cantacuzino, Spiru Haret, Nicolae Iorga, Emil Racoviță, Ion Bianu, Mihail Sadoveanu și alții. În raport cu înfăptuirile și năzuințele de progres ale acestor înaintași și cu aspirațiile poporului, evoluția bibliotecilor la noi a fost însă lentă, marcată mai durabil de crearea unor

biblioteci ale așezămintelor științifice și de învățămînt mai însemnate ale țării (Biblioteca Colegiului Sf. Sava din București, Biblioteca Academiei Mihailene din Iași, Bibliotecile colegiilor naționale din București și Craiova, Biblioteca Academiei Române etc.) și a unor mari și valoroase colecții personale (Biblioteca Mavrocordașilor, a Stolnicului Constantin Cantacuzino, Bathyanemul, Teleyk etc.). Bibliotecile publice nu s-au bucurat de atenția guvernanților vremii, iar existența unor asemenea instituții de proporții mai însemnate în orașe ca Galați, Tr. Severin, Timișoara, Brăila, Birlad, Ploiești, Craiova, Sibiu, Brașov apare mai degrabă ca rod al strădănilor unor intelectuali inimoși, cum au fost V. A. Urechia, I. Bibicescu, Al. Aman, a unor asociații culturale, cum a fost Astra sau a unor municipalități. Aceste biblioteci au desfășurat o activitate meritorie nu numai în orașele amintite, ci și în multe localități din jurul lor, organizînd filiale și diferite alte forme de răspîndire a cărții. La sate, au început să apară biblioteci publice încă de la sfîrșitul secolului trecut, pentru ca după 1900, prin eforturile unor cărturari de seamă și ale învățătorilor, numărul acestora să crească. După primul război mondial, Casa școalelor și culturii poporului, pentru care au militat N. Iorga, M. Sadoveanu, Em. Racoviță, D. Gusti și alții, a înființat peste 7000 de biblioteci în mediul rural. Aceste biblioteci au avut însă o existență efemeră, dat fiind că nu beneficiau de sprijinul statului, nu li se asigurau condiții materiale de întreținere și dezvoltare. În 1939, numărul lor scăzuse la 2836 cu 565000 de volume.

O dată cu crearea primelor asociații muncitorești (sfîrșitul secolului al XIX-lea) s-a constituit însă la orașe și un alt tip de bibliotecă, cele ale acestor asociații și, mai tîrziu, ale sindicatelor. Și aceste biblioteci, în ciuda eforturilor organizațiilor muncitorești pentru dezvoltarea lor, nu au durat prea mult, fiind închise și deseori confiscate de autoritățile statului burghez-moșieresc.

După al doilea război mondial, Eliberarea României de sub jugul fascist a produs un reviriment în viața bibliotecilor noastre; o serie de organizații obștești democratice colectează cărți și se îngrijesc de înghebararea unor biblioteci cu caracter popular,

care aveau să joace — în această perioadă — un rol însemnat în atragerea maselor spre lectură. Numai bibliotecile sindicatelor cresc, ca număr, între 1945 și 1947, de la 80 la 3400, iar la sate, pînă în 1949, s-au constituit 10000 de biblioteci, cu peste 2600000 de volume.

Reorganizarea temeinică a bibliotecilor începe însă în anii construcției socialiste. După 1948, preluînd valorile constituite de-a lungul secolelor și așezînd dezvoltarea culturală a societății pe temelia unor structurale prefaceri politice și economice, statul democrat-popular a făcut — pentru prima oară în istoria țării — din organizarea și activitatea bibliotecilor o problemă a sa, ca parte integrantă a revoluției culturale a cărei înfăptuire începuse. Aceasta avea să se reflecte în prima legislație socialistă, privitoare la situația bibliotecilor (H.C.M. 1542/1951). Conștiințînd necesitatea răspîndirii cărții ca factor esențial în educarea maselor, în formarea conștiinței socialiste a oamenilor muncii, noua reglementare preciza locul și obiectivele activității bibliotecilor în viața culturală a țării.

Măsurile stabilite pentru dezvoltarea bazei materiale a bibliotecilor și pentru organizarea activității biblioteconomice și bibliografice, prin H.C.M. nr. 1542, vizau constituirea unui ansamblu organizat de biblioteci, integrat printr-o organizare unitară și cu o subordonare corespunzătoare diferitelor departamente de stat sau organizații obștești. Transpuse în viață, aceste măsuri — în condițiile vertiginosei dezvoltări a producției editoriale — au asigurat tuturor locuitorilor țării posibilitatea folosirii cărții, prin intermediul unei vaste rețele de biblioteci de diferite categorii și tipuri, toate punîndu-și colecțiile în mod gratuit la îndemîna cititorilor.

La sfîrșitul anului 1965, România număra 24395 de biblioteci, dispunînd de peste 93 de milioane de volume, numărul cărților consultate în același an fiind de 80 de milioane.

SISTEMUL BIBLIOTECILOR DIN REPUBLICA SOCIALISTA ROMÂNIA.

Locul bibliotecii în contextul vieții noastre socialiste este determinat de complexitatea procesului de construcție economică și de formare spirituală a oamenilor. Ca instituții de stat, ale organizațiilor obștești, științifice și profesionale, bibliotecile din țara noastră

stră sint chemate să contribuie la educarea comunistă și la ridicarea nivelului cultural-științific al populației, la perfecționarea pregătirii profesionale a oamenilor muncii, să sprijine activitatea instructiv-educativă din instituțiile școlare și de învățămînt superior și să asigure documentația necesară cadrelor de specialitate din economie, știință și cultură, muncii de cercetare științifică. Toate acestea se realizează în condițiile îndeplinirii consecutive a obligațiilor bibliotecilor în legătură cu colecționarea, conservarea și difuzarea patrimoniului de tipărituri, manuscrise și a altor documente ale culturii naționale și universale, potrivit cu profilul fiecărui tip de bibliotecă.

Larga accesibilitate a bibliotecii, grațuitatea folosirii colecțiilor sale, subordonarea organizării și activității sale intereselor cititorilor pun în evidență caracterul democratic al acestei instituții în condițiile regimului socialist.

Comunitatea sarcinilor și principiilor enunțate reunește totalitatea bibliotecilor din țara noastră într-un sistem în care distingem existența unor rețele diferite. Aceste rețele grupează într-o organizare mai mult sau mai puțin unitară biblioteci cu profilul colecțiilor, cu organizare și activitate identice sau asemănătoare, subordonate unui for central, care le reglementează și le controlează munca.

Prin destinația și natura funcțiilor pe care le îndeplinesc, bibliotecile din acest sistem sint legate de următoarele sectoare ale activității sociale: producție, învățămînt de diferite grade, cercetare științifică și tehnică, cultură și educație, activitate obștească, administrație de stat. Deși, din acest punct de vedere, nu există — și nici nu ar putea exista — o delimitare strictă, apartenența la unul din aceste sectoare este cea care determină profilul colecțiilor, al organizării și activității cu cititorii și, în ultimă instanță, includerea bibliotecii într-o rețea sau alta.

Pe asemenea criterii s-au organizat rețele de biblioteci existente în țara noastră și anume:

a) **Rețeaua bibliotecilor publice**, îndrumată de Consiliul așezămintelor culturale din cadrul Comitetului de Stat pentru Cultură și Artă, cuprinde cele mai numeroase unități, înglobînd totalitatea bibliotecilor publice de stat, aflate în subordinea directă a sfaturilor populare, biblio-

teci la care are acces, fără nici un fel de restricții, întreaga populație. Constituită pe principiul împărțirii teritorial-administrative, această rețea numără astăzi 16 biblioteci regionale, 227 de biblioteci raionale, populare și orașenești, 3117 biblioteci comunale, care au numeroase filiale în sate și 2658 de biblioteci sătești, înzestrate cu 37 914 000 de volume; ele asigură răspîndirea cărții pînă în colțurile cele mai îndepărtate ale țării. Din totalul cititorilor înregistrați în toate bibliotecile, la sfîrșitul anului 1965, mai mult de jumătate erau cititori ai bibliotecilor publice de stat.

Bibliotecile publice se adresează întregii populații, de la orașe și sate, de toate vîrstele și indiferent de profesie, pregătire culturală etc. Ele asigură lectura și informarea celor mai largi mase, fapt pentru care sint deseori denumite și biblioteci de masă. Bibliotecile publice militează pentru atragerea cititorilor, le trezește interesul pentru lectură și autoinstruire, acolo unde acest interes se află în stare latentă. Este de datoria bibliotecii publice să răspundă prompt cerințelor cititorilor, să facă față exigențelor diferitelor grupuri de cititori, apreciate după criterii profesionale, de pregătire culturală, vîrstă, preferințe de lectură etc.

Sarcina de a servi întreaga colectivitate aflată pe teritoriul pe a cărui rază activează obligă biblioteca publică la inițierea unor forme cît mai variate de extindere a activității, prin organizarea de filiale, secții, puncte de servire în cartiere periferice, comune suburbane, în satele aparținătoare centrelor de comună, cătune etc. Cu deosebire în mediul rural, aceste modalități de răspîndire a cărții contribuie la atragerea de noi pături ale populației spre lectură.

O categorie deosebită a cititorilor din bibliotecile publice o constituie copiii. Pentru servirea diferențiată a acestora, bibliotecile de la orașe și-au organizat secții speciale pentru copii, iar bibliotecile comunale organizează diferențiat colecțiile pentru copii și deservirea lor. De dezvoltarea activității bibliotecare în rîndul copiilor și tineretului, în strînsă legătură cu școala, depinde, în mare măsură, formarea viitorilor cititori adulți din bibliotecile publice, deprinderea lecturii sistematice de către întreaga populație.

Rețeaua bibliotecilor publice de stat are o structură bine definită; baza sa o constituie bibliotecile comunale și orașenești cu filialele lor, a căror organizare unitară și îndrumare de specialitate sînt asigurate prin bibliotecile raionale și regionale, centre metodologice ale comitetelor de cultură și artă. Avantajele pe care le conferă această organizare trebuie să fie însă din plin fructificate, începînd cu asigurarea unei raionale completări a colecțiilor, prelucrarea unitară a lor, generalizarea celor mai bune metode de activitate cu publicul, organizarea împrumutului interbibliotecar, calificarea și perfecționarea profesională etc. Pe plan central, îndrumarea metodică, de specialitate, a rețelei bibliotecilor publice este asigurată de Biblioteca Centrală de Stat, cea mai mare bibliotecă publică și științifică a țării.

Posesoare a unor fonduri deosebit de bogate, atît din producția națională de tipar, cît și de peste hotare, a unor valoroase colecții de carte rară, manuscrise, documente, Biblioteca Centrală de Stat îndeplinește pe lîngă funcția de mai sus, și funcțiile de depozit legal central al producției editoriale românești, de centru național de catalogare, de centru național de schimb cu străinătatea. Aici se editează bibliografia națională curentă, fișele tipărite pentru cataloage, buletinele de informare în bibliologie, o serie de bibliografii speciale și de recomandare, cataloage colective.

Avînd sarcini aproape identice cu ale bibliotecilor publice de stat și o organizare similară, bibliotecile din rețeaua sindicatelor și a cooperației de producție meșteșugărească sînt încadrate deseori în categoria bibliotecilor publice.

b) **Bibliotecile sindicatelor** sînt organizate pe lîngă întreprinderi și instituții de către comitetele sindicatelor ca una din principalele forme ale activității cultural-educative desfășurate în rîndurile salariaților și membrilor de familie ale acestora. Bibliotecarii de profesie în unitățile mari și bibliotecarii voluntari în bibliotecile de proporții mai reduse difuzează cărți la sediu, în secții și ateliere, organizează acțiuni pentru popularizarea cărții. Numărul bibliotecilor sindicatelor este de 4 984, cu un fond de publicații de 11 652 000 de volume.

Consiliul Central al U.G.S.R. conduce și îndrumă activitatea acestor biblioteci prin intermediul consiliilor regionale și raionale ale sindicatelor.

Contopirea unor biblioteci dispunînd de fonduri mici, constituirea lor în unități mai mari pe localități sau pe ramuri de producție și lărgirea accesibilității tuturor locuitorilor în bibliotecile sindicatelor, dezvoltarea colaborării lor cu bibliotecile publice vor asigura o contribuție sporită a acestei rețele la satisfacerea cerințelor de lectură ale oamenilor muncii.

c) **Bibliotecile din rețeaua UCECOM** funcționează în cadrul unităților cooperației meșteșugărești de la orașe și sate. Deși numărul acestor biblioteci, ca urmare a unor reorganizări și comasări succesive, a scăzut în ultimii zece ani, de la 554 la 157, în aceeași perioadă volumul fondurilor de cărți de care dispun s-a dublat, iar al cărților împrumutate a crescut de aproape 6 ori, de la 144 000 la 827 000.

d) **Rețeaua bibliotecilor din învățămînt** numără 7 785 de unități funcționînd în cadrul școlilor de cultură generală și pedagogice și școlilor profesionale și tehnice, precum și 47 de biblioteci din cadrul institutelor de învățămînt superior. Profilul colecțiilor bibliotecilor școlare, precum și întreaga lor activitate de popularizare a cărții sînt strîns legate de programa analitică, de procesul de instruire și de educare a elevilor. Multe din bibliotecile școlare desfășoară o muncă temeinică, atrăgîndu-și, pe bună dreptate, aprecierea de auxiliarele cele mai de preț ale cadrelor didactice. Colecțiile lor de publicații se ridică la peste 17 milioane de volume, iar numărul cărților consultate, în 1965, la 12 167 000. Bibliotecile din rețeaua învățămîntului superior sînt destinate satisfacerii cerințelor didactice ale studenților și profesorilor, precum și muncii de cercetare științifică. Dispunînd de mari fonduri de publicații (în total 10 467 000 de volume), aceste biblioteci desfășoară o prodigioasă activitate cu cititorii: 10 030 000 de volume difuzate în 1965.

În rîndul bibliotecilor din învățămîntul superior, se remarcă bibliotecile centrale ale universităților din București, Cluj și Iași și, mai nou create, bibliotecile universităților din Timișoara și Craiova, bibliotecile Institutului politehnic București, Insti-

tutului medico-farmaceutic și Institutului de științe economice București, unități puternice, bine dotate cu materiale necesare studiului studenților și cadrelor universitare, desfășurând o amplă activitate științifică și întreținând relații internaționale de schimb de publicații.

Auți bibliotecile școlare, cît și cele ale instituțiilor de învățămînt superior sînt îndrumate de Ministerul Învățămîntului, care elaborează planul de dezvoltare a acestora și reglementează regimul lor de organizare și funcționare.

e) **Bibliotecile Academiei Republicii Socialiste România** deserveșc institutele de cercetări pendinte de cel mai înalt for științific al țării și cadrele de cercetători științifici din diferite domenii. Intreaga rețea este condusă de Biblioteca Academiei, cea mai mare bibliotecă științifică a țării, care dispunînd de cele mai complete și mai valoroase colecții de documente (cărți, periodice, manuscrise, stampe, gravuri, piese numismatice etc.) legate de istoria culturii românești, precum și de un fond valoros de carte reprezentînd știința și cultura universală, achiziționează cu prioritate literatura necesară documentării și cercetării științifice. Biblioteca Academiei a editat cunoscuta lucrare monumentală **Bibliografia veche românească (1508—1830)**, a cărei continuare pentru epoca modernă este în curs de elaborare. Aici se redactează o serie de instrumente de informare bibliografică în sprijinul activității de cercetare științifică.

Din rețeaua bibliotecilor Academiei fac parte 34 de biblioteci științifice. Ele funcționează pe lingă institutele pe care Academia le are în București și în provincie, pe lingă filialele sale din Cluj și Iași, pe lingă bazele sale de cercetări din Timișoara, Craiova și Tg. Mureș.

f) **Bibliotecile tehnico-documentare** alcătuiesc o rețea distinctă prin caracteristicile comune ale activității și funcțiilor lor. Este vorba de bibliotecile existente în cadrul întreprinderilor, institutelor și centrelor de cercetare și documentare a căror activitate

este consacrată sprijinirii procesului de producție și muncii de cercetare întreprinse în unitățile respective de către personalul de specialitate. În această rețea, intră și bibliotecile de specialitate din ministere și organele regionale și raionale ale administrației de stat, insitutuții, muzee etc.

Din rîndul celor 5321 de biblioteci din această categorie, evidențiate în statistica de stat, se cuvine a fi citate Biblioteca Institutului central de documentare tehnică din București, bibliotecile centrelor de documentare din domeniile chimiei și petrolului, arhitecturii, medicinii, transporturilor, agriculturii etc. Aceste biblioteci nu formează, de fapt, o rețea unică, fiind subordonate diferitelor departamente (care nu dispun fiecare de un centru metodic pentru coordonarea și îndrumarea lor), ceea ce duce la unele neajunsuri în organizarea unitară a lor și în realizarea unei perfecte colaborări între biblioteci.

Dezvoltarea activității bibliotecilor din țara noastră este coordonată de **Comitetul de Stat pentru Cultură și Artă**, care acordă asistență de specialitate instituțiilor și organizațiilor centrale care tutelează rețelele de biblioteci, elaborează normele referitoare la organizarea și funcționarea bibliotecilor, la formarea și perfecționarea cadrelor, la salarizarea bibliotecarilor etc. **Comitetul de Stat pentru Cultură și Artă** exercită controlul de stat asupra bibliotecilor din toate rețelele.

Comisia bibliotecilor, formată din bibliotecari cu experiență, reprezentînd toate rețelele de biblioteci, funcționează ca organ consultativ, pe lingă **Consiliul așezămintelor culturale din C.S.C.A.** Împreună cu **Asociația bibliotecarilor**, această comisie contribuie la reglementarea unor probleme privind dezvoltarea activității bibliotecare și stimulează cercetarea teoretică în acest domeniu.

Deși nu toate bibliotecile fac parte din rețele bine încheiate, în cadrul cărora să fie posibilă coordonarea mai strictă a achizițiilor de publicații, o muncă colectivă pentru elaborarea instrumentelor de informare bibliografică și o circulație a cărții prin împrumut interbibliotecar, în momentul de față dezvoltarea rețelelor de biblioteci tinde spre rezolvarea acestor deziderate, prin delimitarea mai riguroasă a funcțiilor și profilului diferitelor rețele. Chiar în condițiile actuale, însă, fiecare bibliotecă poate beneficia de avantajele pe care le oferă bogăția și diversitatea colecțiilor de

publicații din întregul sistem de biblioteci.

Prezentarea sumară a sistemului de biblioteci din țara noastră are scopul de a da bibliotecarilor o imagine mai completă asupra ansamblului acestor instituții, care, după sistemul de învățământ, reprezintă, ca număr de unități și sferă de cuprindere, cadrul cel mai larg pentru desfășurarea activității de informare, de cultură și educație, în sprijinul tuturor sectoarelor activității sociale.

W. AUERBACH

Bibliografie

- Hotărîrea nr. 1542 a Consiliului de Miniștri privind măsurile ce trebuie luate pentru îmbunătățirea activității bibliotecilor din R.P.R. In : Minimum de tehnică de bibliotecă. Buc., 1953, p. 101-107. (Comitetul pentru așezăminte culturale).
- Balcescu, G. 15 ani de viață nouă la Biblioteca Academiei R.P.R. In : Căluța bibliotecarului, 16, nr. 8, aug. 1963, p. 340-342.
- Biblioteci în anii 1949-1965. Activitatea bibliotecilor în anii 1955-1965. Gruparea bibliotecilor după numărul volumelor existente la sfîrșitul anului 1965. Biblioteci publice pe regiuni, în anii 1955-1965. In : Anuarul statistic al Republicii Socialiste România. 1966. Buc., 1966, p. 542-555 (Direcția Centrală de Statistică).
- Ghidul bibliotecilor din R.P.R. Buc., Editura de stat didactică și pedagogică, 1958. 252 p. (Biblioteca Centrală de Stat).
- Grünberg, A. Ce relevă statistica activității bibliotecare pe anul 1965 ? Revista bibliotecilor, 19, nr. 8, aug. 1966, p. 470-476.
- Grünberg, A. Statistica bibliotecilor publice din România în anii 1965/1966. Revista bibliotecilor, 19, nr. 7, iul. 1966, p. 398-401.
- Iosipescu, Ecaterina. Noul regulament al bibliotecilor școlare. Revista bibliotecilor, 19, nr. 1, ian. 1966, p. 22-23.
- Lupu, A. Biblioteca publică în ansamblul activității cultural-educative. Revista bibliotecilor, 19, nr. 8, aug. 1966, p. 477-482.
- Lupu, A. și Auerbach, W. Biblioteca (Mic dicționar de bibliologie). Căluța bibliotecarului, 14, nr. 3, mar. 1961, p. 37-39.
- Moraru, Ion. Cultura și masele. In : Momente ale revoluției culturale din România. Buc., Editura științifică, 1964, p. 315-374. (329-335).
- Mironescu, Nicolae. Biblioteca Academiei R.P.R. în sprijinul cercetării științifice. Căluța bibliotecarului, 17, nr. 8, aug. 1964, p. 498-501.
- Negru, Radu. Biblioteca centrală universitară din Iași „Mihail Eminescu”. Căluța bibliotecarului, 17, nr. 11, nov. 1964, p. 658-660.
- Negulescu, C. Biblioteca centrală universitară din Cluj. Revista bibliotecilor, 19, nr. 5, mai 1966, p. 288-289.
- Popescu-Brădiceni, Angela și Trancă, Dumitru. Biblioteca Centrală de Stat a R.P.R. — creație a regimului democratic-popular. Studii și cercetări de bibliologie, 4, 1961, p. 107-124.
- Regulamentele bibliotecilor regionale, raionale și orașenești. Buc., 1966. 44 p. (Comitetul de Stat pentru Cultură și Artă).
- Tomescu, Mircea. Bibliotecile de învățămînt în anul puterii populare. Căluța bibliotecarului, 17, nr. 8, aug. 1964, p. 502-508.
- Tomescu, Mircea. Cartea și biblioteca în R.P.R. In : Probleme de bibliologie. Buc., 1963, p. 5-25. (Comitetul de Stat pentru Cultură și Artă. Consiliul așezămintelor culturale. Biblioteca activității culturale).
- Viădescu-Răcoasa, Gh. Dezvoltarea Bibliotecii Academiei R.P.R. în anul puterii populare. Studii și cercetări de bibliologie, 4, 1961, p. 33-52.

BIBLIOTECA RAIONALĂ CARACAL. Transcriem, mai întâi, întrebarea dv., întrucât prezintă un interes general: „Absolvenții institutelor pedagogice de 3 ani pot ocupa, în bibliotecă, posturi pentru care se cer studii superioare?” Problema a fost, de curând, reglementată prin documentul intitulat: *Precizări privind încadrarea absolvenților institutelor pedagogice de 3 ani pe funcții pentru ocuparea cărora se prevăd studii superioare și de specialitate*, elaborat de Ministerul Învățământului, Direcția Plan și Organizarea Muncii, sub nr. 140284 din 1 decembrie 1966 și avizat de Comitetul de Stat pentru Problemele de Muncă și Salarii, Direcția Social-Culturală, sub nr. 18184 din 1 decembrie 1966. În Anexă, sînt prevăzute funcțiile de conducere și de specialitate din diferite unități culturale (inclusiv bibliotecă) care pot fi ocupate de către absolvenții cu examen de stat ai institutelor pedagogice de 3 ani.

MARIAN PIRNEA (Bălești). Potrivit art. 11 din *Instrucțiunile pentru păstrarea securității și igiena fondurilor bibliotecilor*, aprobate prin Ordinul nr. 144 din 31 ianuarie 1956 al Ministerului Culturii, „Transcrierea registrelor învechite sau distruse parțial și reinventarierea fondului bibliotecii se poate face numai în cazuri excepționale și numai cu aprobarea instituției tutelare. Înainte de începerea reinventarierii se va face verificarea fondurilor bibliotecii, spre a avea o situație clară a lor. Inventarele vechi se păstrează în arhiva bibliotecii, ca acte necesare unui eventual control din partea forurilor superioare” (publicat în *Minimum de tehnică de bibliotecă*, Ediția a 2-a revăzută. Editura de stat didactică și pedagogică, 1958, p. 91—97). Așadar, transcrierea registrelor sau reinventarierea fondurilor și întocmirea unor noi registre de inventar sînt cazuri excepționale din care *Instrucțiunile* citate menționează numai două: registre „învechite” (prin uzură, desigur) și registre „distruse parțial”.

MARIA GHERMAN (Reșița). Nu există o reglementare privind vîrsta de la care copiii pot fi înscriși la bibliotecă. Unele biblioteci înscriu și preșcolarii, altele numai copii care au împlinit 7 ani. În nici un caz, nu poate fi vorba de privarea copiilor din primele clase (I și a II-a) de posibilitatea de a frecventa bibliotecă. Dimpotrivă, este absolut firesc și necesar ca, în colecțiile pentru copii ale bibliotecilor, să existe și literatura destinată preșcolarilor, cărți cu poze colorate etc. De altfel, în majoritatea bibliotecilor și secțiilor pentru copii se găsesc numeroase cărți accesibile preșcolarilor. Încurajarea frecvenței bibliotecilor de către aceștia, organizarea unor manifestări specifice vîrstei lor contribuie, fără îndoială, la stabilirea unei legături trainice între copil, vîrtoarul elev, și bibliotecă.

Pe fișele preșcolarilor și ale copiilor de 7—14 ani, este obligatoriu să fie înscrise și următoarele date: prenumele și numele părinților, numărul buletinului de identitate al părintelui care va răspunde, din punct de vedere juridic, de eventualele pagube materiale pe care copilul le-ar cauza bibliotecii.

Mobila propusă, în planșele alăturate, asigură condițiile acestui mod de prezentare. Panoul de expoziție se execută din plăci fibrolemnoase (PFL) emailate și perforate, produse de C.I.L. Pipera din București. În perforațiile plăcilor se pot introduce, în orice poziție, suporturi pentru cărți sau se pot prinde afișe și litere. Plăcile perforate sînt prinse pe rame de lemn, susținute de picioare din țevă și platbande de oțel. Pe aceste picioare se prind cu buloane plăci-masă, care măresc suprafața de expunere și permit răsfoirea cărților. Panourile sînt tinisate pe ambele fețe, dar se pot folosi și numai pe o parte, cînd sînt așezate la perete.

Panourile se completează cu o masă ușoară, construită la fel cu panourile. Picioarele sînt din țevă și platbande, placa din plăci aglomerate de lemn (PAL) placate cu plăci melaminate (HDS — hîrtie decorativă stratificată) produse tot de C.I.L. Pipera.

Este de preferat ca panourile să aibă o culoare deschisă, chiar albă, iar picioarele, plăcile și suporturile o culoare neagră.

Dimensiunile panourilor și meselor permit o așezare variată, într-o expoziție mai mare sau mai mică, determinată de tema sau de locul disponibil.

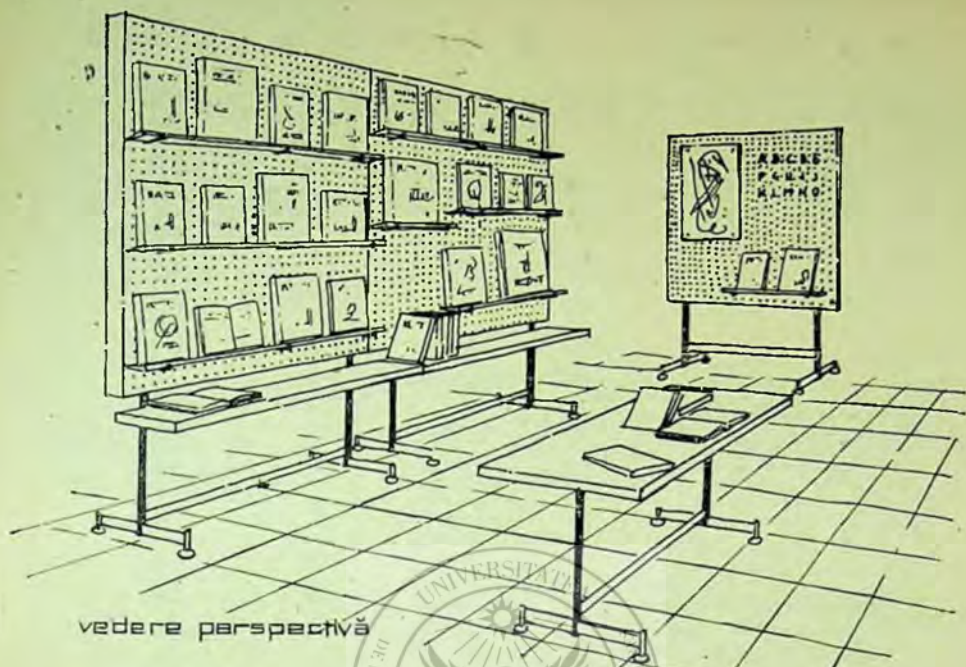
În planșa nr. 1 se dă un exemplu de organizare a expoziției cu indicarea distanțelor între panouri și mese.

În planșa nr. 2 este prezentat panoul de expoziție cu vedere de ansamblu și pe secțiuni.

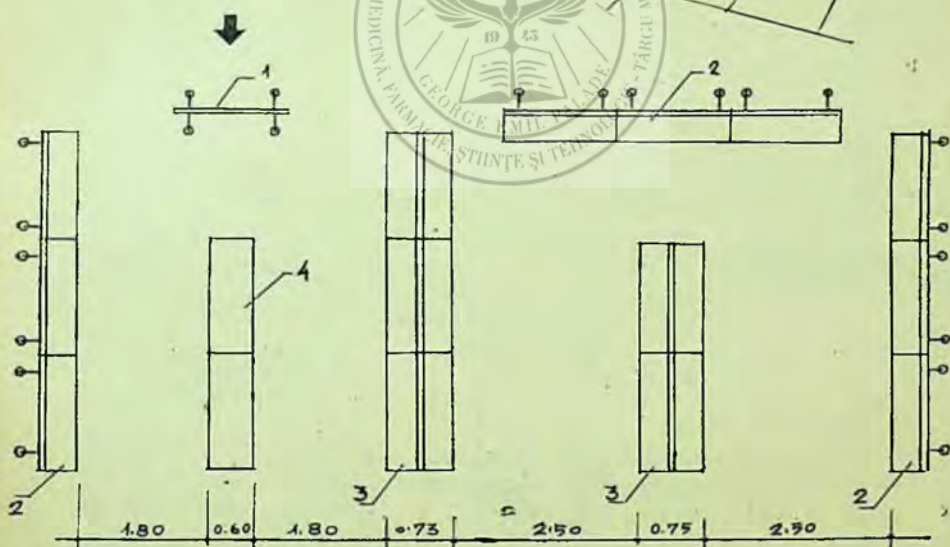
În planșa nr. 3 este reprezentată masa și placa-masă care se prinde pe panou.

arh. Vasile RADO

vedere perspectivă

Schemă de exemplificare pentru o expoziție de cărți. Plan și perspectivă parțială. Planul la scara 1:100 (1 cm = 1 m).

1 = Panou - afiș la intrare.

2 = Elemente-panou simple, cu plăci-mese atașate.

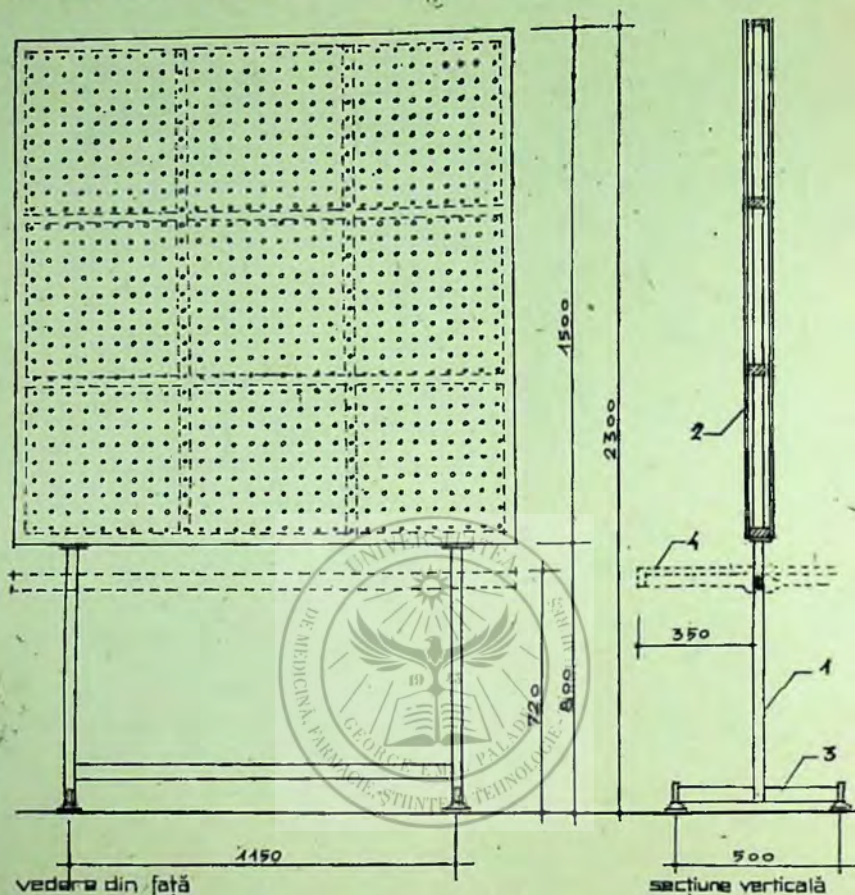
3 = Elemente-panou duble.

4 = Mese

Distanțele între panourile sînt indicate cu aproximație (distanța minimă de 1,80 m, distanța optimă de 2,50 m).

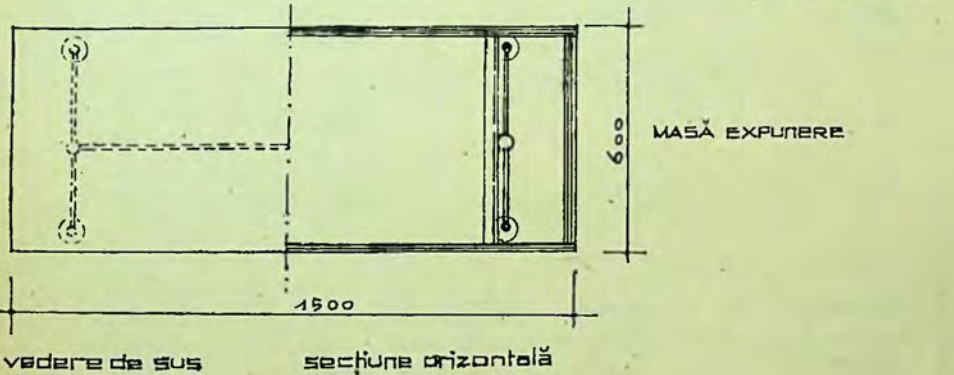
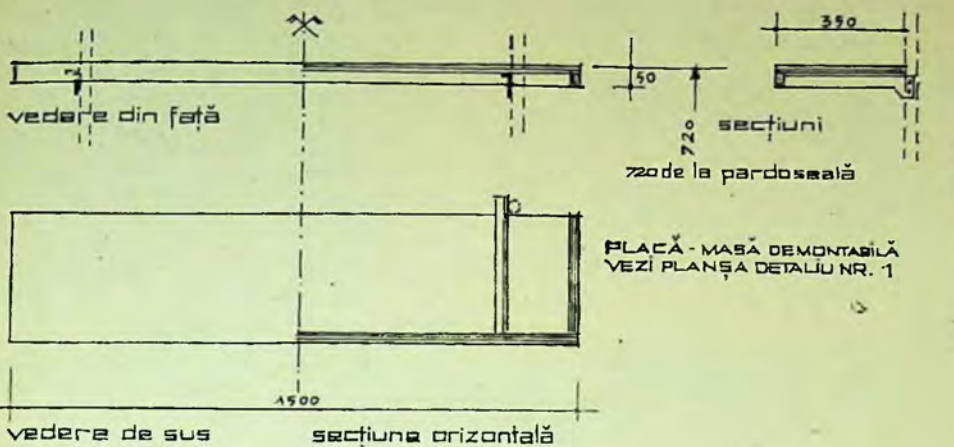
PANOU EXPOZITIE

PLANȘA 2
SCARA 1:20

MASA EXPUNERE SI PLACA MASA DEMONTABILA

Antoaneta Tofan și Maria Senciuț: <i>Socotările cataloșelor în bibliotecile regionale (II)</i>	74	Ветурья Гомбош: <i>Опознание Клаусюлого иккунабула</i> . (Вторая часть проведения Йоганнеса Гарольта)	96
Иляца Банчилья: <i>Методы составления библиографий</i> . Селекция методов исследования в библиографии	78	Ветурья Югаряну: <i>Брукентальский Молитвенник</i> . (Рукопись конца XV — начала XVI века иллюстрированная Герардом Хоренбантом и Симоном Бенингом)	98
Пауль Симонеску: <i>Некоторые стороны румынской историографии в 1966</i> . (Самые представительные научные и научно-популярные труды по истории Румынии, изданные в 1966 г.)	81	Нина Крециану и Раду Стан: <i>О работе по абонементу в библиотеках Великобритании</i> . (Механизм междубиблиотечного абонемента; система сотрудничества между библиотеками)	100
Константин Гыля: <i>К 60-летию районной библиотеки города Бирлад</i> . (Краткий исторический очерк о библиотеке)	94	Илие Станциу: <i>К. Г. Коста-Фору, вдохновитель румынских детских журналов</i> . (Детельность К. Г. Коста-Фору по развитию детской прессы)	107

EXTRAIT DU SOMMAIRE

SUMMARY

Antoaneta TOFAN, Maria SENCIUȚ: <i>L'état des catalogues dans les bibliothèques régionales (II)</i>	74	Antoaneta TOFAN, Maria SENCIUȚ: <i>Catalogues in Regional Libraries (II)</i>	74
Ileana BĂNCILĂ: <i>Les méthodes d'élaboration des bibliographies</i> . (La sélection comme méthode de recherche en bibliographie)	78	Ileana BĂNCILĂ: <i>Methods of elaborating bibliographies</i> . (Selection as a research method in bibliography)	78
Paul SIMIONESCU: <i>Aspects de l'historiographie roumaine en 1966</i> . (Les ouvrages scientifiques et de popularisation les plus représentatifs dans le domaine de l'histoire de la Roumanie, édités en 1966)	81	Paul SIMIONESCU: <i>Aspects of Romanian historiography in 1966</i> . (The most representative scientific and popularization works on the history of Rumania published in 1966)	81
Constantin GILEA: <i>La bibliothèque rayonale de Birlad à son soixantième anniversaire</i> . (Bref historique de la bibliothèque)	94	Constantin GILEA: <i>The Birlad District Library was founded sixty years ago</i> . (Short account of the library's activity)	94
Veturia GOMBOS: <i>L'incunabulum découvert à Cluj</i> (La seconde partie de l'ouvrage de Johannes Barolt: <i>Sermones de tempore et Sancti cum Promptuarium exemplarium et de B. Virginia</i>)	96	Veturia GOMBOS: <i>An incunabulum discovered in Cluj</i> (The second part of Johannes Barolt's work: <i>Sermones de tempore et Sancti cum Promptuarium exemplarium et de B. Virginia</i>)	96
Veturia JUGĂREANU: <i>Le Bréviaire Brukenthal</i> (Manuscrit de la fin du XV-ème siècle et du commencement du XVI-ème siècle, illustré par Gerard Horenbant et Simon Bening)	98	Veturia JUGĂREANU: <i>The Brukenthal Brerary</i> . (A manuscript written at the turn of the XVth century illustrated by Gerard Horenbant and Simon Bening)	98
Nina CRETEANU, Radu STAN: <i>Aspects de l'activité de prêt dans les bibliothèques de la Grande Bretagne</i> . (Le mécanisme du prêt bibliothécaire; le système de coopération interbibliothèques)	100	Nina CRETEANU, Radu STAN: <i>The lending activity of Great Britain's libraries</i> . (The system of inter-library lending; the cooperation between libraries)	100
Ilie STANCIU: <i>Un fondateur des revues roumaines pour enfants: C.G. Costa-Foru</i> . (L'activité de C.G. Costa-Foru dans la direction du développement de la presse pour enfants)	107	Ilie STANCIU: <i>C.G. Costa-Foru, a founder of Romanian children magazines</i> . (The role of C.G. Costa-Foru in the development of children periodicals)	107

COLEGIUL DE REDACTIE: BAICULESCU George, GRUIA Ștefan (redactor șef), GRÜNBERG Aron, IOVANOV Eugen, LUPU Atanasc, MIRONESCU Nicolae, POPESCU-BRĂDICENI Angela, RAUȘ Nicolae (redactor șef-adjunct), TOMESCU Mircea

**BIBLIOTECA CENTRALĂ DE STAT
A REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA
BUCUREȘTI, STR. ION GHICA Nr. 4,
RAIONUL TUDOR VLADIMIRESCU**

editează :

Fișe tipărite pentru cataloagele alfabetice și sistematice.

Prețul unui abonament anual (1 aprilie 1967 —
1 aprilie 1968)

este de :

— 400 lei (seria pentru uzul bibliotecilor științifice,
bibliotecilor publice mari și bibliotecilor specializate) ;

— 250 lei (seria pentru uzul bibliotecilor publice mici)

Abonamentele se fac pe adresa : **BIBLIOTECA CENTRALĂ DE STAT A REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA,**
București, strada Ion Ghica nr. 4, în cont virament 136 201 40
Banca Națională a Republicii Socialiste România, filiala D.O.B.

**INTREPRINDERI
ȘI
INSTITUȚII !**

Librăria cooperăției de consum „CARTEA
PRIN POȘTĂ“, din București, str. serg. Nuțu Ion
nr. 8—12, livrează cărți pentru biblioteci cu plata
prin virament.

La cerere, librăria trimite gratuit materiale de
informare bibliografică.

5.07 - Bule tute

ÎN NUMĂRUL URMĂTOR:

Problematika educării și informării politice a electorilor.

Completarea colecțiilor în prezent și în perspectivă.

Preocupări metodice ale bibliotecii regionale.

Ducata imprumuturilor și circulația cărții în Biblioteca comunală Răcoșia.

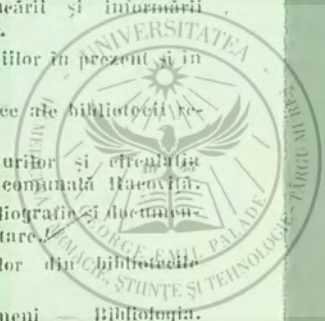
Un serviciu de bibliografie și documentare în plină dezvoltare.

Starea cataloagelor din bibliotecile regionale (III). ✓

Dicționar de termeni — Bibliologia.

Tablete de lut cu scriere pictografică și ideografică descoperite în Transilvania. ✓

Profilul colecțiilor bibliotecii.

41 000